

EGYETÉRTÉS

Elfizetési árak: Egész évre 25 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és előlét 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépírókalmi munkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM: 1111
Szerkesztőség 782. Kiadóhivatal 708.

Furcsa kimagyarozás.

Budapest, február 6.

Hogyha van állás, amelyikben a tapintat és a körültekintés kötelező, akkor a monarchia közös minisztereinek az állása az. Van egy államjogi helyzet, amelyik labilis és minden politikai tudomány karrikaturája. És nekik szegényeknek ezen az alapon állva kell betölteniük hivatásukat. Nem szabad, hogy tulságosan magyarok legyenek, mert akkor sértik az osztrák államiságot. És nem szabad, hogy tulságosan osztrákok legyenek, mert akkor viszont a szuverén és külön államjogi alany, Magyarország szenved sérelmet. A tökéletes közös miniszter sem magyar, sem osztrák, hanem egy olyan semleges egyéniség, aki egyformán képviseli mind a két állam érdekeit. Valóságos aequilibrista, aki egyszerre egyensúlyozza orrán a magyar hármashalmot s az osztrák kétféjű sast.

Ebből következik, hogy a közös miniszteri állás nem irigylendő állás, de az, aki nem érzi magában azt a hivatást, hogy sikerrel betöltsi, ne vállalkozzék rá. Aki vállalkozott, az viselje a konzekvenciákat, végezze ügyesen az ellensúlyozást s ha nem ügyes, töltsék be a gáncsolást.

Aehrenthal Lexa Lajos az osztrák-magyar monarchia ezidőszertintű külügyminisztere kicsi hibát ejtett, eltévesztette a zsonglörködést. Szerepelvén az osztrák

delegáció külügyi albizottsága címzettű czirkuszban, orráról elejtette a magyar hármashalmot s annál magasabbra emelte az osztrák kétféjű sast. Elfelejtette azt, hogy ő nemcsak Ausztriának, hanem Magyarországnak is külügyminisztere s szólna az Ausztria és Magyarország közt fönnforgó állami ügyekről, beszélt úgy, mintha Lueger volna, akinek tőkéje a mi kissebbitésünk és lealázásunk.

A magyar delegáció teljes ülésén ma gróf Esterházy Pál külügyi osztályfőnök tett jóakaratu kísérletet arra, hogy princípális baklövéséi kimagyarozza. Konstatálható, hogy ez nem sikerült neki, a magyar delegátusok körében nem oszlatta el az aggodalmakat s Aehrenthal Lexa Lajos ur kijelentései értelmezése tekintetében nem köszöntött be semmi változás.

Aehrenthal Lexa Lajos ellen az első panasz az volt, hogy hatáskörét túllépve, Magyarország belügyeibe avatkozott akkor, amidőn az osztrák és magyar kormányok közt megkötött kiegyezés alaki sajátosságait a magyar álláspont rovására lekicsinyelte. Esterházy Pál erre azzal felel, hogy az osztrák delegáció külügyi albizottsága illetékes volt arra, hogy a külügyminiszterhez e tekintetben kérdést intézzen s ebben az esetben a külügyminiszternek joga volt arra, hogy erre a kérdésre feleletet adjon.

Ez azonban tévedés. Az osztrák és a magyar kormányok megegyeztek valamiben, ami Ausztriát és Magyarországot

érdekl. E megegyezés után a külügyminiszternek két eshetőség közt volt választása. Vagy nem volt abban a helyzetben, hogy ennek a megegyezésnek a külügyi vonatkozásait képviselje; ebben az esetben azonnal le kellett volna mondania állásáról. Vagy elfogadta a megegyezésben rejlő konzekvenciákat, ebben az esetben elvesztette azt a jogot, hogy a megegyezést kritizálja.

Aehrenthal Lexa Lajos ellen a második panasz az volt, hogy „egységes vámterületről” tett említést. Esterházy Pál védelme ebben a tekintetben abban merül ki, hogy Aehrenthal „egységes vámhatár”-t mondott. A két terminus technikus között azonban egyáltalában nem látunk különbséget. Egységes vámhatár csak egységes vámterületet övezhet s ami fő, a külügyminiszter nem is vámhatárról vagy vámterületről tett említést, hanem egységes nemzetközi személységről, ezt pedig jogosan lehet kifogásolni, mert Ausztria is, Magyarország is egyformán szuverén önálló állami individuum.

Harmadik panasz a külügyminiszter ellen az volt, hogy egészen határozottan ígérte, hogy Magyarországon 1917 után sem lesz önálló vámterület. Esterházy Pál — dacára sok leleményességének — erre a panaszra nem talál más mentséget, mint hogy Aehrenthal e tekintetben legsajátosabb egyéni nézetét fejezte ki. De mi köze az osztrák delegációnak a külügyminiszter legsajátosabb egyéni néze-

Juczi, az író.

Írta: Alba Nevis.

Juczi író volt; a modern, sőt hypermodern fajtájából. Csillogó, színes zománcba burkolt érzékiségeket tált föl, megdöbbentő őszinteséggel. Egyébként azonban jólnevelt, finom és — szavamra! — tapasztalatlan urileány volt, akinek a fantáziájánál csak a féktelensége és a bátorsága volt nagyobb. Igen, kérem; mert ahhoz hihetelen vakmerőség kell, hogy egy tiszta lány tudatosan dobja oda a tisztaságát a gyanu fenekéjére! Pardon! Ezt csak én mondom így, mert a család egész röviden és helyesen eme pár szóban foglalta össze:

— Juczit a kutya se veszi el soha! Temérdek igazság volt e kétségbeesett kijelentésben: komoly fiatalember már hogy is választana élettársául olyan lányt, aki alaposan beszél a szabad szerelemről, rajongással a bűnről. Aki örökös legénylakások pamlagait koptatja a papíron, s csupa kigyuladt parázs a szája a sok megirt csóktól. Aki örökös az inge szalagjait bontogatja s megrögzíti magát a vágy sóhaját. Nem. A fiatal urak mindenike mester akar lenni ebben a szakban és nem — tanítvány!

Egy napon, mikor a család immár teljes bizonyossággal jelentette ki, hogy:

— Ez a Juczi sohase megy férjhez! — elhatározott az is, hogy a kérdéses hölgyet minden hypermodernségével egyetemben leinternálják Marosvásárhelyre, a menyecske nővéréhez.

Juczi ezután megszerkesztett néhány, köl-

teményszerűen lenge pongyolát, meg kötényt, — mert effélékhez is értett — s egy tavaszi napon tényleg kirepült a — mondjuk — fészekből.

Egy hét múlva aztán szerencsésen előbukant a legény is, akiért odautaztatták. Igen csinos fiú volt és kedves is, és udvarias is, csak éppen egy kicsit furcsa. Hogy ezt a valóban ideillő szót használjam: vidéki.

Bocsánat, ez nem lenézéssel volt mondva, mert hisz Bitter ur, a kis fiskális alighanem több garanciát nyújtott volna a becsületes boldogságra Juczinak, mint — természetesen — egy sokat, sőt többet élt, roncolt idegzetű, fővárosi bohém, akinek minden tüze a szívéből az agyába költözött immár, hogy azt csábítsa rakoncátlan és nagy bolondságokra. Ezek az urak tudniillik, a szívüket elég józanul kezelik s ha valamely örültséget követnek el, abban mindig csak a fejük hibás!

Tehát csütörtökön Pirók, a helyes kis asszony ezt mondta a hugának:

— Te Juczi! Délután eljön hozzánk egy fiatal ur, akit Bitternek hívnak, s aki ügyvéd. A pongyoládat csak hagyd kérlek nyugton, ellenben keress elő egy kötényt és vedd fel a tavalyi piros ruhádat, amelyik nem kivágott és nem szűk — szoknyájú.

A verseidről beszélni nem szabad! Sohase írtál; legfeljebb egy-egy levelet nekem. A házias pogácsáról, meg a mustáros uborkáról csevegthetsz, amennyit csak akarsz. Azonkívül, a mit Adám Károlytól hoztál az uramnak. Hat hétig dolgoztál rajta! Érted: hat hétig!

S még ugyanez nap, délután tényleg eljött a fiskális, aki — mint mondtam is — csinos fiú

volt, kedves fiú volt, csak egy kicsit furcsa. A furcsasága mindjárt meg is nyilvánult abban, hogy nem csókolt meg a Juczi gyönyörű kis kezét, mint teszik ezt Budapesten még a legnagyobb hírességek is, csak szépen, becsületesen megszorította és nyomban aziránt érdeklődött, hogy meddig marad városukban a kis-asszony?

A kisasszony, kibén a redős, diszkrét ruhája, lányos frizurája miatt senki se ismert volna a szenvedélyes irások mesterére, annyira ura volt már a helyzetnek, hogy — némi igyekezettel — igen sikerülten elpirult s kijelentette, hogy ő, ameddig csak ki nem dobják, itt marad.

A töbit azután meghozta részint a homályos szalon — melyben oly tisztán és ártatlanul fehérlett a kis kötény, — részint a virágillatos kerti lugas, melyben Juczi mester már sóhajta ábrándozott idillikus falusi csendről, házias gyönyörökről, kedves, szelid téli alkonyatokról. S végül meghozta mindkettőjük legnagyobb kerítője, a fiatalság!

... Mikor napok múltán valahogy távoli dolgok jöttek szóba, s sor került művészetre, irodalomra, a félig-meddig már jegyesek között; Bitter ur, az orrát fintorítva, nagy kicsinyléssel mondta:

— A férfiak még hagyják, de a nők, az írónők! ... Nem szeretem, ha asszonyok firkálnak!

Szegény Juczi nyelt egyet; egy nagyot, keserveset és fanyarul, de hihetetlen hősiességgel így válaszolt:

— Én sem ...

Ez volt a legnagyobb áldozat, amit nő valaha férfinak hozott!

teihez? Hogyha Aehrenthalnak ilyen nézetei vannak, fejezze ki azokat legbelsőbb családi körében, vagy a bécsi „Jockeyklub“-ban. Hivatalos testületben azonban hivatalos véleményt mondjon s hogyha elszólta magát, ne bujjon az egyént megillető személyes jogok spanyolfala mögé, mert mihelyt a delegációban fölszólt, ő nem egyéni jogokat, hanem közjogokat gyakorolt.

Aehrenthal Lexa Lajos afférjét ezért egyáltalában nem intézte el a külügyminiszteri osztályfő fölvilágosítása. Vagy jobb mosakodást kérünk, vagy teljes elégtételt, ami a magyar állami szuverenitás tekintélyét kielégíti.

Aehrenthal mosakodik.

— A delegáció üléséből. —

Budapest, február 6.

A magyar delegáció ma tartotta első plenáris ülését, amely már előre igen mozgalmasnak ígérkezett, mert báró Aehrenthal itt került ismét szembe a magyar delegációval az osztrák delegáció külügyi albizottságában tett hirhető nyilatkozatai óta. A külügyminiszter már tegnap lépéseket tett, hogy valami módon kimagyarázza magát, ma pedig, amikor az ülés előtt a függetlenségi delegátusok értekezletet tartottak ebben az ügyben, odaküldte gróf Esterházy Pál osztályfőnököt, hogy ismertesse meg a magyar delegátusokkal előre is mentegődzését.

Az értekezlet miatt az ülés csak tizenegy órákor kezdődött azzal, hogy Ugron Gábor ünnepélyes nyilatkozatot tett a „szamár“-afférben, amely miatt Aehrenthal lovagias ügyet akart csinálni. Ezután gróf Thoroczky Miklós előadó, majd Sággy Gyula és Holló Lajos erőlesen támadták a külügyminisztert, akinek, mint alkotmányos miniszternek az általa képviselt nemzettel ellentétbe helyezkednie nem szabad. A külügyminiszter nevében gróf Esterházy beszélt élénk figyelem közben. Beszédének lényege az, hogy a külügyminiszter csak egyéni nézetét fejezte ki és hogy nem óhajtott prejudikálni az 1917 utáni időkre. Elismeri a magyar nemzet törvényes jogát a gazdasági különválásra. Beszéde végén kijelentette, hogy ahol ő (Esterházy) meggyőződésének teljes megőrzése mellett szolgál, ott Magyarország ellen mérget nem főznek.

Ezzel a nyilatkozattal azonban az ügy nem nyert elintézészt. Már a szünet alatt, amelyet gróf Esterházy Pál beszéde után adott az elnök, élénken pertraktáltak a nyilatkozat gyöngéit a függetlenségi, délután pedig hosszasan tárgyalt velük Wekerle Sándor miniszterelnök is. Félhivatalosan ugyan azt jelentik, hogy a delegátusokat teljesen kielégítette Aehrenthal mosakodása, de a függetlenségi delegátusok köréből azt a hirt kapjuk, hogy a nyilatkozat annyira ki nem elégítő, hogy ezek után Aehrenthal egyáltalában nem maradhat meg állásában. A holnapi vita tehát igen izgalmasnak ígérkezik és föl fog szólni Wekerle Sándor miniszterelnök is.

Az osztrák delegáció hadügyi albizottságában Schönauich közös hadügyminiszter hosszabb beszédben reflektált az eddigi fölszólalásokra és fölhasználta az alkalmat arra, hogy a hadsereg közösségének szükségességét hangsúlyozza. Nyomatékosan utalt arra is, hogy ezt a közösséget nem fogják meggyöngíteni.

Mai hireink a következők:

A magyar delegáció.

A külügyminiszter a királynál.

Bécsből jelentik, hogy a király ma délelőtt kilencz órákor rendkívüli külön kihallgatáson fogadta báró Aehrenthal külügyminisztert. Ezen a kihallgatáson báró Aehrenthal bejelentette a királynak, hogy milyen módon szándékozik azt az ügyet elintézni, amely közte és a magyar delegáció között, ismeretes beszéde miatt felmerült.

A függetlenségi delegátusok értekezlete.

A közös ügyek tárgyalására kiküldött magyar országos bizottságnak a függetlenségi párt-hoz tartozó tagjai ma délelőtt kilencz órákor értekezletre gyűltek egybe, amelynek tárgya báró Aehrenthal külügyminiszternek az osztrák delegációban tett és Magyarországra sérelmes nyilatkozata volt. Az értekezleten megjelent dr. Wekerle Sándor miniszterelnök is. Az értekezleten elhangzott felszólalások megegyeztek abban, hogy a külügyminiszter sérelmes nyilatkozatán semmi esetre sem lehet napirendre térni, hanem azzal szemben a függetlenségi pártnak határozottan állást kell foglalnia.

Az értekezleten megjelent gróf Esterházy Pál külügyminiszteri osztályfő és ismertette a függetlenségi párt tagjaival azt a nyilatkozatot, amelyet báró Aehrenthal külügyminiszter nevében és megbízásából a szóban fargó ügyre vonatkozólag a delegáció mai plenáris ülésén tenni fog. E nyilatkozat lényege az, hogy a külügyminiszter egyéni nézetét fejezte ki az 1917. után következő politikára nézve, ezáltal a jövő alakulásának nem prejudikált, sőt ellenkezőleg konstataálta, hogy a gazdasági különválás lehetősége az 1867-iki törvényben van lefektetve. Ő csak arra utalt, hogy nézete szerint hatásos külügyi politika érdekei továbbra is a gazdasági együttműködést teszik kívánatossá.

A nyilatkozat felett hosszabb vita indult meg, amelyben különösen Kmetty Károly, Holló Lajos, Lovász Márton és Ugron Gábor vettek részt. Végül is a delegátusok elfogadták a külügyminiszter kimagyarázását és megállapították, hogy a külügyminisztérium köit-ségvetését nem fogják visszautasítani.

Az értekezlet után báró Aehrenthal hosszasan tanácskozott Wekerle Sándor miniszterelnökkel és gróf Esterházy osztályfőnökkel és ezen a tanácskozáson véglegesen megállapították a delegáció plénuma előtt teendő nyilatkozat szövegét.

A „szamár“-affér.

Amikor Barta Ödön a képviselőház legutóbbi ülésén interpellációjában szóvá tette báró Aehrenthal közös külügyminiszter hihető beszédét, Ugron Gábor közbeszólt és a külügyminiszter nevének említésekor azt mondta, hogy „szamár“. Mindenki úgy értelmezte ezt a közbeszólást, hogy az báró Aehrenthalra vonatkozik. Ezért a sértésért a külügyminiszter lovagias uton akart elégtételt kérni Ugron Gábertól, aki, mint delegátus éppen Bécsben időzik. Ezt a szándékát tudomásul is adta Wekerle Sándor miniszterelnöknek, aki rögtön késznek nyilatkozott az affér békés elintézésére. Így történt aztán, hogy a „szamár“-ügyet a miniszterelnök a delegáció mai plenáris ülésén napirend előtt szóba hozta, Ugron Gábor pedig kijelentette, hogy ez a közbeszólás még sem báró Aehrenthalra vonatkozik. Ezzel az affér elintézészt nyert, amelyvel kapcsolatban már hire járt annak is, hogy Aehrenthal le akart mondani állásáról, hogy provokálhassa Ugron Gábort.

Teljes ülés.

A közös ügyek tárgyalására kiküldött magyar országos bizottság délelőtt tizenegykor tartott ülést, amelyen a közös minisztériumok részéről báró Aehrenthal közös külügyminiszter, báró Schönauich közös hadügyminiszter és báró Burián István közös pénzügyminiszter, gróf Esterházy Pál, Hoffmann Hugó altábornagy és Thallóczy Lajos osztályfőnök, a magyar kormány részéről pedig Wekerle Sándor miniszterelnök és Vértessy Géza államtitkár voltak jelen. Az elnöki széket Barabás Béla foglalta el, a jegyzői teendőket pedig Zboray Miklós és gróf Semsey László látták el.

Az elnök bejelenté, hogy báró Hornig Károly akadályoztatása, Barcsics Erazmus pedig betegsége miatt lemondtak delegátusi tagságukról. Helyükbe Hosszu Vazul püspök és Babics-Oyalszki Ljuba pötagokat hívták be.

Zboray Miklós jegyző felolvassa ezután a közös külügyminiszter átiratát az osztrák delegáció megalakulása tárgyában, amelyet tudomásul vettek.

Az elnök ezután jelenté, hogy a mai ülésre a külügyi albizottság jelentésének tárgyalását tűzték ki és indítványozza, hogy az ülések minden hétköznap délelőtt tíz órától délutáni két óráig tartassanak.

Az országos bizottság ily értelemben határoz.

A „szamár“-affér.

Azután napirend előtt Wekerle Sándor miniszterelnök ezt mondta: A képviselőház legutolsó ülésében a külügyminiszter urnak az osztrák delegációban adott válaszával kapcsolatosan egy kifejezés használtott, amely elnöki rendreutastást vont maga után, anélkül, hogy a kifejezés vonatkozása tisztázott volna. Miután a hírlapok közleményeiből a használt kifejezés úgy tűnik fel, mintha az bántó éllel a külügyminiszter ur ellen irányult volna, a külügyminiszter ur állására, személyére, nemkülönben tanácskozásunk rendjének mindig megővendő magas színvonalára való tekintetekből kívánatosnak tartanám, ha e kérdés tisztáztnék és evégből vagyok bátor felkérni Ugron Gábor bizottsági tag urat, hogy ebben az ügyben az erre vonatkozó való tényállást megállapítani sziveskedjék.

Ugron Gábor: A képviselőház legutolsó ülésében, midőn Barta Ödön a külügyminiszter urt a beszédét idézte, hogy külön vámtételek mellett külpolitikát nem lehetne vezetni, én magam elé dörögtem egy erős kifejezést, amelyet mások felkaptak és amely ennélfogva feltűnővé lett anélkül, hogy az elnök ur meg is figyelte volna, hogy ezt a kifejezést én használtam. E kifejezést, amely miatt elnöki rendre is lettem utasítva, nem a külügyminiszter ur személyére vonatkoztattam. Miután azonban a hírlapok közlései folytán más fel fogás terjedt el, nem tartózkodom sajnálattal a kinyilvánítani, hogy e kifejezést használtam és a külügyminiszter urral szemben hangsúlyozni kívánom, hogy az a félremagyarázás engem is kellemetlenül érint. (Helyeslés.)

Támadások a külügyminiszter ellen.

Következett ezután a napirend: a külügyi albizottság jelentésének tárgyalása.

Gróf Thorotzkai Miklós előadó behatóan foglalkozik a külügyminiszter politikájával, amelyet nagyjában és részleteiben helyesnek tart. Ezután így folytatja: Megnyugvással, örömmel konstataálhatjuk azt, hogy utóbb időben, amióta a külügyminiszter ur helyét elfoglalta, határozott javulás konstataálható. Annál inkább érintett engem kellemetlenül az a körülmény, hogy a miniszter ur a legutóbbi időben oly nyilatkozatokat tett (Mozgás. Halljuk! Halljuk!), amelyek természetesen Magyarországon visszatetszést kellett, hogy szülessen. (Gaz! Ugy van!) De remélem, hogy a miniszter urnak, aki maga is meg kell, hogy győződve legyen arról, hogy Magyarország szimpátiáját fönn kell hogy tartsa, sikerülni fog azt a rossz hatást, amelyet nyilatkozata nálunk előidézett, elsimítani és helyreállítani azt a jó viszonyt, amely az albizottsági tárgyalások folyamán keletkezett és amelynek föntartása ugy Magyarországnak, mint Ausztriának is érdeke.

Sággy Gyula: A külügyi albizottság tárgyalásai alkalmával a külügyminiszter ur iránt a bizalom oly mértéke nyilvánult meg, oly meleg támogatásban részesült, hogy a tárgyalások oly harmónikus lefolyást tüntettek föl, amilyennel már régen nem találkoztunk. Annál sajnálatosabb ennélfogva annak az incidensnek közbejövetele, amely az osztrák bizottság külügyi albizottságában történt. A külügyminiszter ur ott olyan nyilatkozatokat tett, amelyek alkalmasak a bizalomnak és harmóniának megzavarására. (Gaz! Ugy van!) Miután nem tudom, hogy a lapokban megjelent szövegek, amelyek pedig eltérők egymástól, hitelesek-e, nem akarok előzetesen erősebb bírálatot alkalmazni, hanem módot és alkalmat óhajtok nyújtani a külügyminiszter urnak, hogy azokat rektifikálja, esetleg oly módon reparálja, hogy a harmónia ismét helyreállhasson. Azonban egész magyar öszinteséggel, nyíltsággal és jóindulattal figyelemzettel mégis kénytelen vagyok egész általánosságban megjegyezni, hogy a mi gazdasági viszonyainknak Ausztriával való alakulása és azok szabályozása tisztán a két államra és a két állam kormányára tartozik, a két állam kizárólagos belügye, amelybe beleavatkozni, amelyvel szemben akár egyik, akár a másik irányban állást foglalni a külügyminiszter urnak jogosultsága nincs. (Gaz! Ugy van!) Ha pedig ezt teszi, akkor tulajdonképpen illetékeségét és jogos hatáskörét tullepi. A birodalmi kancellár szerepét látszik magának tulajdonítani, amilyen állást pedig sem a magyar közjog, tudommal az osztrák közjog sem ismer. Eppen ilyen kancellári allűrök és ilyen beavatkozás miatt részesítette a magyar delegáció elődjét

erős támadásban és vonta meg tőle bizalmát. Ezért nagyon sikamlós terrén az ilyen kitérés, amely a magyar nemzeti állammal önmagára iránti élnék érzékenysége mellett veszedelmessé válhatik. Magyarország ilyen beavatkozást arra nem illetékes tényezőktől semmi körülmények között sem fog egykedvű közömbösséggel eltűrni és eltűrhetni. (Igaz! Ugy van!) A külügyminiszter urnak és általában a külügyminisztereknek bele kell magukat élnők abba, hogy közös vagy egységes gazdasági terület nélkül is képzelhessék és vihessék a külügyi politikát, amint jogilag a két állam ma is külön gazdasági terület, amely egyelőre szerződéses alapon egységes vámvonallal és azonos vámtarifával bír. Ez a jogi állapot és ehhez a külügyminiszter urnak a külügyi politika vezetésében alkalmazkodnia kell. E bevezetés után átért a főlészáló a külügyi expozéra, amelylyel igen részletesen foglalkozott és végül kijelentette, hogy a külügyi költségvetést elfogadja.

Holló Lajos sajnálatát fejezi ki, hogy arról a helyről, amelyről különben Magyarország jogai iránt máskor tiszteletet és nagy elismerést tapasztaltak, talán a vita hevében olyan kijelentések hangzottak el, amelyek egész országunknál és nemzetünknel méltán szűlhettek visszataszítást. (Ugy van! Ugy van!) Kifejezi azt a reményét, hogy midőn megragadják az alkalmat, hogy a miniszterhez e tekintetben fölhívást intézzenek, olyan kifejezések és megnyugtató nyilatkozatok fognak történni az ő részéről, amelyek az országos bizottság és a külügyminiszter között fennálló viszonyt nem fogják megzavarni.

Aehrenthal mosakodása.

Ezután a külügyminiszter nevében és megbízásából szót kért gróf Esterházy Pál osztrák bizottsági külügyminiszter urnak egy nem rég az osztrák külügyi albizottságban tett kijelentése nagy mérvben felizgatta és nyugtalanította a magyar politikai köröket és a sajtót. Ez a hangulat az imént két beszédben nyilatkozott meg. A külügyminiszter ur beszéde céljában, tartalmában és szellemében alaposan félre lett értve és sajnálom, hogy a körülmények folytán csak most, miután a közvélemény már befolyásolva van, jutok abba a helyzetbe, hogy ezt megállapíthassam. Sajnos és különös ironiája a sorsnak, hogy egy miniszter akkor zudít fejére ilyen mérvű támadást, amikor ugyszólván védőbeszédet mond a magyar közjogi álláspont érdekében. (Mozgás.)

Körülbelül háromra redukálhatom azon vádak számát, amelyek itt a külügyminiszter ur ellen felhozattak. Remélem, sikerülni fog elfogadtatnom a t. orsz. bizottsággal abbéli meggyőződésemet, hogy ezekre a vádakra a külügyminiszter ur nem szolgált rá. (Halljuk! Halljuk!)

Az első vád az volna, hogy túllépte jogkörét és Magyarország belügyeibe avatkozott; a második az, hogy helytelen közjogi kifejezéseket használt és a harmadik, hogy a jövőre nézve jogosulatlanul foglalt állást. Az első vádra nézve mindenekelőtt meg kívánom állapítani a tényállást. A külügyminiszter ur ugyanaz az osztrák külügyi albizottságban két ízben lett interpellálva, kérdőre vonva és felelősségre vonva azon okból, hogyan és miképpen tartja ő összeegyeztethetőnek a külpolitika vezetésével az ő hozzájárulását bizonyos közjogi jelentőségű és nagyfontosságú alakításoknak a kiegyezésbe való felvételével? Magától értődik, hogy nem azért interpellálták meg, hogy miért csinálta ezeket a változásokat, mert hiszen azokba ilyen értelemben nem volt beleszólása, hanem interpellálták azért, hogy miért tette azokat magáévá azért, hogy befolyását nem gyakorolta azoknak kirekesztése érdekében, vagy esetleg miért nem hagyta ott azok miatt miniszteri székét és tárczáját. Annak a kérdésnek felvetésére, hogy egy külügyminiszter lehetségesnek tartja-e bizonyos körülmények, bizonyos viszonyok és bizonyos intézmények mellett a rábizott ügyeket sikeresen vezetni, az az albizottság kétségkívül illetékes volt. Ebből folyik az is, hogy a miniszter urnak abból a tényből, hogy az interpellációkra válaszolt, nem konstruálható az a vád, hogy hatáskörét, jogkörét túllépte. Hogy Magyarország belügyeibe mennyire avatkozott ezáltal, az Sághy t. barátom beszédéből nem tűnik ki világosan.

A másik dolog az, hogy kijelentéseiben hibás kifejezések foglaltatnak. Azt hiszem, hogy Sághy Gyula bizottsági tag ur kifogásolja az „egységes vámtarifát” kifejezést. A miniszter ur beszéde nagyon terjedelmes, de abban ezt a kifejezést nem találta, hanem egyszerűen azt a szót, hogy „Einheitliche Zollegrenze”. Ez pedig benne van a kiegyezés szövegében.

Sághy Gyula: Egységes nemzetközi személyiségről beszélt; ezt kifogásoltam.

Gróf Esterházy Pál osztrák bizottsági tag ur: Erre majd rá-
térlek. (Halljuk! Halljuk!) Figyelmeztetem erre mélyen t. és tudós barátomat, aki appreciálni fogja, hogy a miniszter ur különösen vigyázott az utolsó mondatra, ahol a jövőre nézve tett kijelentést. Felhívom figyelmét arra, hogy a „geint” szót használta, amely talán kevésbé használatos, de ezzel is azt akarta kifejezni, hogy „egyesített”.

Már most áttérek arra, amit a közvetlen előttem szóló bizottsági tag ur a jogi személyre nézve elmondott. Erre nézve mindenekelőtt nem szabad feledni, hogy az interpelláció, amely erre az előadásra alkalmat adott, éppen ezt a kifejezést használta. Nem akarok belebocsátkozni e kifejezés helyes vagy helytelen voltának taglásába, hanem a t. orsz. bizottságra bízom annak megítélését, vajon igazán oly nagymérvű megrovásban részesíthető-e a miniszter ur ezen szó használata miatt, ami megint olyan értelemben érthető, mint teszem azt a nagyhatalom, a monarchia, a kettős monarchia, az egységes monarchia. Az összbizottság kifejezést a miniszter ur nem használta. Pedig emlékeztetem Holló Lajos t. bizottsági tag urat, hogy 1868-ban általában összbizottságnak nevezték a két államot és ez id. gróf Andrássy Gyula idejében is így volt.

Kemety Károly: Ő is tévedhetett.

Gróf Esterházy Pál osztrák bizottsági tag ur: Azért mondom, hogy ez egyéni nézet, és e miatt talán nem lehet oly módon, oly mértékben hibáztatni a külügyminiszter urat. Ami a legutóbbi kijelentést, a miniszter ur állásfoglalását illeti, erre nézve módomban van teljesen megnyugtatóni a t. orsz. bizottságot. A leghatározottabban konstátálom, hogy a miniszter csak egyéni nézetét fejezi ki az 1917. után következő politikára nézve. Ezáltal a jövő alakulásának nem prejudikálta, sőt ellenkezőleg konstátálta, hogy a gazdasági különválás lehetősége az 1867-iki törvényekben van lefektetve. Ő csak arra utalt, hogy nézete szerint egy hatályos külügyi politika érdekei továbbra is a gazdasági együttműködést teszik kívánatossá.

T. orsz. bizottság! Ilyen dolgok megítélésében, mint ez a miniszteri előadás volt, a hangulat nagyon sokat tesz. Már a fordítás is. Alkalmassint volt többféle fordítás is. Mióta én Bécsben élek, többször volt alkalmam a magyar törvénytár német hivatalos kiadásának tanulmányozásánál elmélkedni a fordítás és a fordítás igazán szembeszökő hasonlatosságok felett. (Felkiáltások: Az igaz! Hála Istennek, elfogyott a kiadás, újra fogják nyomtatni és újra fogják fordítani.)

Mondom, a hangulat sokat tesz. A bizalmatlanság rögtön magot vetett az első szónál és talán a t. bizottsági tag urak is, noha természetesen higgadt meggyőződésünknek igyekeztek kifejezést adni, talán kissé a hangulat benyomása alatt állanak. Ez bizony képes megmásmítani egészen egy komoly ember, egy komoly államférfi nyilatkozatát.

Én biztosítom a t. orsz. bizottságot, (Halljuk! Halljuk!) hogy abban a műhelyben, amelybe engem meggyőződésem fentartása mellett szerződöttetek, mérget nem főzök.

Élnök az ülést 10 percre felfüggeszti.

Szünet után

Issekutz Győző kijelenti, hogy gróf Esterházy nyilatkozatai után nem foglalkozik a külügyminiszter beszédével. Beszédének többi részében az osztrák delegációban kifejezésre jutott nézetekkel polemizál.

Thaly László következtetné volna ezután, aki azonban az előrehaladott időre való tekintettel, kérte, hogy beszédét holnap mondhasse el.

A delegáció ebbe belegyezett s ezzel az ülés véget ért.

A függetlenségiek elégtelenek.

Amint előrelátható volt, báró Aehrenthal közös külügyminiszter mosakodása egyáltalában nem volt olyan tartalma, hogy az a függetlenségi pártot megnyugtathatta volna. Bécsben közvetlenül gróf Esterházy Pál osztrák bizottsági beszéde után, a szünet alatt, már kifejezésre jutott az elégtelenség, amely az ülés után mind jobban tért hódított. Wekerle Sándor miniszterelnök már ekkor megkísérelte a kedélyek lecsillapítását, délután pedig újabb értekezletre hívta össze a delegáció függetlenségi tagjait. Erről a megbeszélésekről félhivatalosan azt a jelentést adták ki, hogy az a delegáció tárgyalásai menetének megállapítására vonatkozott, sőt olyan komünikét is adtak ki, hogy a függetlenségiek a külügyminiszter mai nyilatkozata alapján minden akciót fölöslegesnek tartanak. Ezzel szemben megbízható helyről azt az információt kapjuk, hogy bizony a függetlenségiek távolról sincsenek megelégedve a külügyminiszter nyilatkozatával és a délutáni értekezleten ugyancsak elkeseredetten nyilatkoztak arról a lekiésznylésről, amelyben Magyarországot Aehrenthal részesíti. A függetlenségiek legnagyobb része határozottan azt követeli, hogy Aehrenthal hagyja el a helyét és nem halandók neki a költségvetést megszavazni.

A függetlenségi delegátusok azt állásfoglalásukban megerősítik a Budapestről érkező hírek, amelyek mind arról számolnak be, hogy

Aehrenthal mosakodása itt is a leghatározottabb visszatetszésben részesült. A függetlenségi pártkörben ma este az összegyűlt képviselők a legnagyobb elkeseredés hangján beszéltek a külügyminiszter nyilatkozatáról, amely egyáltalában nem elégitette ki a magyar politikai világot. A képviselők közül többen már ma este Bécsbe utaztak, hogy a delegátusokat a budapesti hangulatról informálják. Ilyen körülmények között a delegáció holnapi ülése, amelyen Wekerle Sándor miniszterelnök is fölszólal, még izgalmasabb lesz a mainál.

A tiszti fizetések fölemelése.

Az osztrák delegáció hadügyi bizottsága előtt két indítvány fekszik a tiszti fizetések emeléséről. Gróf Latour indítványa 6,600,000 koronás hitel megszavazását kéri a tiszti fizetések emelésére, míg Schraffl delegátus ezenkívül a legénység zsoldját is föl akarja emelni napi öt fillérrel, ami öt millió korona többletnek felel meg. Tegnap a két indítványozó hosszas tanácskozott, s e tanácskozás eredménye a két indítvány összeolvasztása lett. Az új, kombinált indítvány szövege még nincs megállapítva, de hangyában már elkészült és a következőképpen hangzik:

Határozza el a delegáció: I. szakasz. A közös bevételek és kiadások 1908. évi előirányzata keretében rendkívüli hitelt szavaz meg és pedig a

Második címhez: (Hadügyminisztérium.)

Az egész évre szükséges fizetési kiadásokhoz, a hadsereg tisztjeinek, kadettjeinek és tiszthelyetteseinek fizetéséhez 6,600,000 koronát, a tengerészet tisztjeinek, kadettjeinek és tiszthelyetteseinek fizetésemelésére 360,000 koronát.

2. cikk. Az előálló s együttesen fedezendő követelés az 1908. évre a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok közt és a magyar korona országai közt a törvényes határozmányok értelmében megállapítandó hozzájárulási arányban osztandó föl.

Gróf Latour Schraffl delegátusnak azt mondta, hogy ő hassen oda elvtársainál, hogy az újra szövegezett javaslatot fogadják el. Ilyenformán valószínű, hogy a Schraffl-Latour-féle javaslatot a hadügyi albizottság valamennyi tagja elfogadja. A bizottság 21 tagból áll, akik közül csak Kiofac és Schummeier fogják megtagadni a hozzájárulásukat.

Az osztrákok eme készülődésével szemben a magyar delegátusok egyértelműen foglalnak állást.

A függetlenségi párt egyik vezető tagja, aki úgy személyénél, mint a pártiában elfoglalt állásánál fogva arra illetékes, a katonatisztek fizetésemelése körül támadt bonyodalom fölül a következőképp nyilatkozott:

— Szükségesnek látom, hogy a lapok mindenféle híreivel szemben a tiszti fizetések dolgában a magyar álláspont határozottan és félreértéseket kikerülő módon megállapíttassék. Szükséges tehát a hadügyminiszternek végre megtudnia, hogy arról szó sem lehet, hogy a magyar delegáció az idei 1908. évi költségvetés rendjén a tiszti fizetésemelés dolgában akár elvben, akár másként érdemlegesen foglalkozzék, vagy hogy a magyar kormány bármily ilyen terv tárgyalásában részt vegyen. A kérdés felvetése olyan módon történt, amely kizárja, hogy mi bármilyen kompromisszumban hozzájárulhassunk az osztrák állásponthoz. Arra, hogy 1909-ben mi lesz, most nem válaszolhatok.

Az alkotmánypárt részéről pedig egy magyar főrend és delegátus a következőket mondta:

— Nem helyeslem a tiszti fizetésrendezés felvetése módját és meg sem szavaztam volna, amennyiben felfogásom szerint az erre vonatkozó pozitív indítványt a felelős miniszternek kellett volna megtennie s nem a felelőség nélkül való gróf Latournak. Ez igazán minden governmentális felfogással ellenkezik és destruktív eljárás. A miniszternek kötelessége lett volna nyiltan és férfiasan előállani és megmondani: „vagy lesz, vagy nem lesz; ezért vállalom a felelőséget”. Ez azonban sajnós, nem történt meg; átengedték a kérdést a népszerűséghajásznak, ez tehát magában kizárja, hogy mi viseljük érte a felelőséget.

Az osztrák delegáció.

A hadügyi albizottság

A hadügyi ordinárium folytatódó tárgyalása során Schönlich hadügyi miniszter rövid áttekintést vet mindarra, amit a hadügyi kormány az utóbbi időben az igen szűkös korszakban anyagi eszközökkel tett és amire a hadseregnek a legközelebbi jövőben szüksége van. A hadügyi kiadások felemelése sürgősen szükséges. A miniszter hangsúlyozza a szükséges reformokat és utal arra, hogy a gyalogos és vadászrezervekből kivont 4800 ember, amely az új ágyuk beszerzése folytán szükséges, mielőbb pótolandó. Hangsúlyozza a miniszter, hogy hadtesteink három hadosztályal csak 96 ágyuval vonulhatnak a háborúba, míg Németország hadteste 146, Oroszorszáé 144 ágyuval bírnak, míg az olasz hadtestek már legközelebb 140 ágyuval lesznek felszerelve. Emellett a mi 96 ágyunk közül 24 taraczk. Az ujonczlétszám felemelése tehát elkerülhetetlen. Emellett a lőszer-raktárak kifejlesztése és a vasúti és táviróvezeték kifejlesztése szükséges.

Átérve az egyes szónokok által felhozott panaszokra és óhajra, a miniszter kijelenti, hogy a két éves katonai szolgálatra vonatkozó új véderő-törvény már jó részt elkészült. A honvédelmi kötelezettség megkönnyítésére vonatkozó óhajokkal szemben a miniszter, amint ismételt hangsúlyozta, rokonszenvvel áll szemben és kész hozzájárulni azokhoz, ha megfelelő pótlékot bocsátanak rendelkezésére. Nem szükséges, hogy a birodalom két állama véderőtörvényeinek részletei is teljesen összeegyeztessenek. Talán lehető volna e kérdésben az önálló eljárás. A katonai büntető perrendtartást illetően a miniszter megjegyzi, hogy az erre vonatkozó törvényjavaslatot a hadügyi minisztérium elkészítette.

Ami a katonákkal való kegyetlenkedést illeti, a miniszter azt hiszi, hogy az osztrák honvédelmi miniszter már bebizonyította, hogy a kormány azoknak véget vetni igyekszik és hogy több szónok is azt mondotta, hogy már ma is bizonyos eredmény tapasztalható. Kijelenteti, hogy hasonló nyomattal fogja a jövőben is szemlélteni a dolgot. Klofac fejtétegeivel szemben a miniszter visszautasítja azt a feltevést, hogy a tiszt fizetés rendezés kérdését politikummá tette. Minden eszközzel keresztül akarta vinni a tiszt fizetés rendezését, de politikáról nem is volt szó. Nemzetisége miatt a hadseregben senkit sem üldöznek. Ami a gróf Stürgkh által érintett kérdést, az ujonczlétszám felemelését illeti, a miniszter nem tudja, mikor fognak a politikai viszonyok úgy alakulni, hogy a két kormány a két parlament elé e kérdésben beterjesztendő javaslatok ügyében megegyezésre juthatna. A miniszter konstatálja, hogy a katonai öngyilkosságok az utóbbi években tetemesen csökkentek és hogy mindent elkövetnek, hogy a legénység hangulata olyan legyen, mely visszatartja őket ilyen extrén lépésektől.

Az altiszteket illetően új törvény készült el, a mely bővebben gondoskodik róluk, amennyiben nyugdíjuk fokozatosan 972 korára emelkedik. A magyar hadtesteknek bécsi dislokációjára vonatkozólag megjegyzi, hogy a nagy helyőrségek részére elsősorban azon csapatfelesleget használják fel, amelyeket a különböző hadtestek területén nem lehet elhelyezni.

A tartalékosok kártalanítása kérdésében a miniszter e kérdést az osztrák parlament elé tartozónak véli. A legénységi zsoldok felemelését illetően a miniszter mindent elfogad, a mi a legénység létviszonyainak megjavításához hozzájárul. Clam-Martiniának Magyarországra tett koncessziót illetően a miniszter igennel válaszolhat. A hadügyi kormányának tulajdonképpen a 67-es törvények alapján kell állania. Mérlegelés tárgyát képezi, mennyiben vitettek keresztül e törvények Magyarország szempontjából. A törvényeken túl egy kormány sem megy és mindenik arra törekszik, hogy a törvény valóságos vitessé keresztl. A miniszter maga vállalja a jótállást azért, hogy ez a hadsereg közösségének nem fog ártani.

A magyar honvédelmi miniszter nyilatkozatára vonatkozó kérdésre a miniszter azt válaszolja, hogy a nyilatkozattal nem foglalkozhatik, tekintettel arra, hogy a személyes felelősség elve visszatartja. A magyar ezrednyelvet illetően utal arra, hogy 16 gyalogezrednél csak a magyar ezrednyelv, 17-nél a magyaron kívül a szláv, román és horvát és négy ezrednél 3 ezrednyelv használják. Gróf Apponyi magyar miniszternek beszédét illetően, hogy a magyar szolgálati nyelv utban van, a miniszter természetesen nem vállalhat felelősséget. Ha Pachter képviselő a hadsereg közösségét kétségbe vonta, a miniszter nem akarja ítéletét megczáfolni. Másrészt azonban az a kérdés, vajon a közösségért érzünk-e és vajon a hadseregben fennáll-e még az összetartozás kérdése, mégis csak a mi megítélésünk alá esik. A hadsereg közönségnek tudja magát és adott esetben azt be tudja bizonyítani. Az, hogy Magyarországon két katonai főreáliskolát állítanak fel, a hadapródállomány mérsékelt felemelését jelenti. A két katonai főreáliskola magyar

illetőségű növendékek részére állítatik fel. Az ezrednyelvet illetően a hadügyi miniszter utal arra, hogy az a rendelet, amely szerint az képezi az ezrednyelvet, amelyet az ezred legénységének 20%-ánál többen beszélnek, nem elődjétől származik, hanem már 1872-ről.

A tankönyvek megítélésénél az a felfogás vezérel, kifejezésre jutott-e bennük Magyarországnak törvényileg biztosított szabadsága. A magyar honvédelmi miniszter támogatásával a miniszter megteszi a szükséges intézkedéseket, azonban minden tekintetben a két állam törvényeinek megfelelőleg. A párbajok száma az elmúlt évben tetemesen kisebb volt. Ő a maga részéről nem barátja a párbajnak, de ma a társadalmi felfogás dolga nem olyan, hogy ezt nem lehetne előterjeszteni. A párbajjelenes törekvési sikerek, melyeket figyelemmel kísér, még nem arattak oly eseményeket, hogy a párbajt ki lehetne küszöbölni. A becsületbírósi eljárás ügyében tárgyalások indultak a legutóbbi delegációk óta az illetékes körök között, amelyek azonban még nem nyertek megegyezést. A hadapródiskolákba való felvételi vizsgák német nyelven teendők. A miniszter ezek után azt hiszi, hogy az összes kérdésekre válaszolt és visszatérve a fizetésjavításra, nem tudja létrejön-e az. Mindenesetre hálás azért a jóakarattért, amelylyel a bizottság e kérdést tárgyalta. A rendezés szükségességét senki sem tagadta. Gróf Latour sémája teljesen megegyezik azzal, amelyhez a hadügyi kormány ragaszkodik. Éppenséggel nem nyilatkozott meg az a kíváncsalom, hogy egyes rangosztályok előnyben részesüljenek. A miniszter végül a bizottság támogatását kéri.

Ezután megkezdődött a részletes vita, amelynek végén a hadügyi ordináriumot vita nélkül elfogadták.

Az ügyrendi bizottság.

Az osztrák delegáció ügyrendi bizottságának mai ülésén Dobernigg előadó javaslatát néhány kisebb változtatással elfogadták. Az osztrák minisztereknek a delegáció ülésén való részvételre, valamint egy interpelláció elintézésére vonatkozó kérdéseket a holnapai ülésen fogják tisztázni.

Budapest, február 6.

A horvátországi helyzet. Zágrábból jelentik: Néhány nappal ezelőtt jelentették a lapok, hogy Varasdon és Sziszekén a választási felszólamló bizottság a választó lajstromokból törölte a magyar államvasutak hivatalnokait. Legújabbban a kapronczai felszólamlási bizottság is ugyanezt tette. A hétszemélyes tábla megszüntette ezeket a határozatokat és elrendelte, hogy az államvasuti hivatalnokokat újra fölvegyék a lajstromokba. A hétszemélyes tábla megokolásában azt mondja, hogy elvben ki van mondva, hogy a magyar államvasutak főhivatalnokai közös magyar-horvát hivatalnokoknak tekintendők, akiket még akkor is megillet Horvátországban a választójog, ha nem is horvátországi illetőségűek. — Zágráiban nagy feltűnést keltett a horvát egyetemi joghallgatók erősen politikai jellegű báljának lefolyása. Báró Rauch Pál horvát bán megtiltotta a katonai zenekarnak és a nemzeti színház zenekarnak, hogy a jogászok bálján közreműködjenek. A tegnapi este megtartott bál teljesen néptelen volt, katonatisztek és tisztviselők ezen nem vehettek részt. A választási mozgalom a legszélesebb mederben folyik. Vukováron tegnap Hídeghéti Imre főispán elnöklésével a választók értekezletet tartottak, amelyen Mixics osztályfőnököt jelölték képviselőnek. Vinkovcseban Sisics egyetemi tanár lett a képviselőjelölt Starcevic-párti programmal.

Szucsiban a nagy hideg és majdnem járhatatlan utak dacára tegnap a simanovcii választókerület számos községéből mintegy 80 bizalmiférfi gyűlt egybe, hogy a horvát választások alkalmából a központi választmányt megalakítsák. A választmány megalakítása után Popovics István Vazult, a budapesti Thökölyanum igazgatóját, aki már 1894. óta képviseli a kerületet, érdemeinek lelkes méltatása után megkínálták a jelöltséggel. Popovics, akit küldöttség kísért a gyűlésre, kijelentette, hogy a felajánlott jelöltséget elfogadja és egy óras beszédben beszámolt eddigi tevékenységéről. Kijelenti, hogy a mandátumot csak pártönkivívli program alapján fogadhatja el. Az 1868. évi törvény első cikkének alapján áll. A vasuti pragmatika által felidézett konfliktus ügyében az alaptörvény vezérli, amely ezen esetre regnikoláris bizottság kiküldését mondja ki. Végül kijelenti, hogy mint ismert magyarbarát, életfeladatát abban látja, hogy a magyarok és horvátok

közötti egyetértés szellemét előmozdítsa és ezzel királya iránti hűségének, az állam iránti ragaszkodásának és a nép iránti szeretetének megfelelően. Popovics beszédét nagy tetszéssel fogadták és a nagyszámban megjelent választók kijelentették, hogy örömmel indulnak a választási harcba.

Zágráiban ma álltak törvényt azok a diákok, akik báró Rauch bán bevonulásának éjszakáján tüntetést rendeztek s egy főhadnagyot is unszoltak, hogy csatlakozzék hozzájuk. A főhadnagy elutasította a diákokat, mire azok megkergették és botokkal megsebesítették. Marchi és Niletic egyetemi hallgatókat a törvényszék fölmentette azzal a megokolással, hogy teljesen ittasak s így beszámíthatatlanok voltak. Az ügyész felebbezett az ítélet ellen.

A horvát országos kormány ma a következő kommunikét tette közzé: Tekintettel több konkrét esetre, amelyekben tekintettel a közelgő tartománygyűlési választásokra, terrorista nyomást akartak gyakorolni a választókra és a jelöltekre, sőt idegen vagyon rongálásával, gyújtogatással és gyilkossággal fenyegetőztek, a bán a hatóságokat körredekkel felszólította, hogy ezen meg nem engedett és veszélyes agitációval, amely a hatályos törvényekkel és előírásokkal ellentétes, szálljanak szembe a legnagyobb szigorral és a vétkesek ellen indítsanak a fennálló előírások értelmében haladéktalanul eljárást. Ha egy helységben a terrorizmus és erőszakosság olyanná válnék, hogy a rend és törvényes állapotok fenntartására a rendelkezésre álló csendőri és rendőri hatalom nem volna elegendő, az illető helység költségére katonai segítség küldetik oda. Az esetleg okozott károk azonnal felbecsülendők és az illető község által fizetendők.

A házszabályrevízió ügye. Tudvalevőleg a kormány és az ellenzéki képviselők között megállapodás létesült, hogy a kormány egyelőre leveszi a napirendről a házszabályrevízió tervét és a kérdés előzetes tárgyalására új pártközi bizottságot alakít, amelyben a disszidensek is résztvesznek. A képviselőházi szünet idejére határozták az új tanácskozásokat és néhány képviselő ma fölkereste Andrássy Gyula belügyminisztert, hogy a tanácskozásokat határideje iránt érdeklődjenek. Andrássy kijelentette a képviselőknek, hogy a jövő hét elejére hívják össze azt a bizottságot, amely aztán véglegesen határozni fog a házszabályrevízió tervezetén teendő módosítások fölött.

A megszállott tartományok alkotmánya. Bécsi tudósítónk jelenti, hogy a „Wiener Allgemeine Zeitung” beavatott körökből arról értesül, hogy a közös pénzügyminiszter már régebben előterjesztett az osztrák és a magyar kormányoknak egy tervet, amely Bosznia és Hercegovina számára tartománygyűlést (sabor) hoz javaslatba. E terv szerint az okkupált tartományok országgyűlése virilistákból és választott képviselőkből állana. Virilis jogon tagjai lennének az egyházi hatóságok fejei, a ras el ulemák, a muftik, a katolikus püspökök, Szerajeva és Mostar szerb ortodox metropolitái, továbbá az országos kormányhatóságok vezetői, a kerületi főnökök. Választás után a mandátumokat a szerb, a horvát és mohamedán nemzetiségek között a lakosság aránya szerint osztanák fel. A terv tekintetbe veszi a vidéki lakosság belevonását is a tartománygyűlésbe, de előrelátható, hogy a megvalósulás még egy ideig várni fog magára.

Az Allgemeine Zeitung közleményével szemben a Neue Freie Presse illetékes részről arról értesül, hogy a bosznia-hercegovinai országos kormány, illetőleg a közös pénzügyminiszter most dolgozik a kerületi és a járási autonómia továbbfejlesztésén, miután a községek, a nagy városok, vidéki városok és falvak autonómiájáról rendelkező 1907. évi törvény már végre van hajtva.

Uj horvát főrend. Gróf Normann Ehrenfeld Rudolf horvát képviselő 1907. november 9-én lemondott képviselői mandátumáról. A főrendház gróf Normann-t ma felvette a főrendek névjegyzékébe, de egyszersmind kimondotta, hogy főrendi jogát csak a következő, vagyis a harmadik ülészaktól kezdve gyakorolhatja.

A dési választás. A dési választókerületnek képviselőválasztására teljesen kialakult a helyzet. Két jelölt fog egymással szemben állni. A függetlenség párt egyhangulag Gaál István bank-igazgatót, az alkotmánypártiak szintén egyhangulag Barcsay Tamást jelölték. A harc keménynek ígérkezik.

A t. Házból.

I. Utazás a számár körül.

Kevesen foglalatostokdát ma délbén a képviselőházban. Nem is volt sok dolog. Délbén összegyűltek és meghallgatták a jelentést, amit a főrendiház az ott elintézt ügyekről küldött. A főrendiház megszavazta az erdélyi birtokrendezéséről, tagosításról, a bírák és ügyészek fizetésrendezéséről s a fejadó eltörléséről szóló törvényjavaslatokat. E tény aztán a képviselőház tudomásul véve a javaslatokat összeegyeztették és elküldték szentesíteni Bécsbe. A király tán holnap már alá is írja és holnapután kihirdetik, minélfogva tavaszra tagosíthatnak, a bírákat és ügyészeket valamivel becsületesebben fizetik és a kicsi fejek után nem fizetnek nagy adókat. Hamarjában ennyi eredménnyel pár napi parlamenti munka után mindenki megelégedett és a medvék visszavonultak. A téli álmukból felkeltő képviselők beburkolódtak bundáikba és másfajta multságokat kerestek.

A politikától azonban egykönnyen nem szabadulhattak meg. A kaszinóban és a klubokban ebéd után is politikát tárgyaltak. Nevezetesen bécsi politikát.

Az Aehrenthal-ügyben ma délelőtt már az első értesítések megérkeztek. Mindenekelőtt a számár-kérdéssel foglalkoztak, Ugron Gábor ama kijelentésével, amelyet a képviselőházban Barta Ödön beszéde közben bocsátott szólnak, hogy a külügyminiszter számár. Bécsben ezt valahogyan korrigálni kellett. Mert a tétel csak ökrökre nézve van megállapítva, hogy az ökrök, ha Bécsbe viszik, ott is ökrök marad. Számárról eddig nem volt szó. A honi föld nem tarthat el elég szamarat, de mint kiviteli cikknek, nincs piaca. A bécsi külügyminisztert viszont, ha nálunk számárnak nevezik, Bécsben bölcsesé kell visszaváltoztatni.

A delegációs ülésen Wekerle mint konferenciér bejelentette az átváltoztatást és közölte a kabaret publikumával, hogy Ugron Gábor fog következni, mint visszaváltoztató művész.

Ugron Gábor aztán annak rendje és módja szerint elmondta az esetet, kimagyarázta, hogy ő csak úgy maga elé dörmögte a „szamarat“, ugyszólván csak magában beszélt, nem vonatkoztatva a külügyminiszter személyére, csak mások kapták fel, egész más feljegvése van neki és egészen más, amit mások gondolnak, magyarázta továbbá, hogy ő sajnálja a félreértést s az őt kellemetlenül érintette.

Ez igen bonyodalmas utazás volt. Tíz ember közül kilenc bajosan tudna eligazodni rajta.

Ugron Gábor mai nyilatkozatát azonban egyféleképpen lehet értelmezni. Egy elszólás volt vagy a mai, vagy a multkor, avagy mind a kettő. Nem első eset, hogy a közbeszólók megbánják a kifejezést és szeretnék visszavonni. De rendszerint, amikor már kiinn van, késő.

Egyetlen gyorsított embert ismertünk a parlamentben, aki hasonló esetben segíteni tudott magán. Szintén számár-ügy volt. Akkoriban nagy kormánypárttal kisebb, de erősebb ellenzék állott szemben s egy kormánypártinak a szájából egy ellenzéki vezérszónok beszéde közben kiszaladt ez a kifejezés:

— Számár!

A megdöbbenés után majdnem botrány és kavargás keletkezett, amikor a közbeszóló hirtelen így változtatott az ügyön:

— Számár velem együtt, aki hallgatja.

S felállt s kiment.

Erre aztán a botrány, helyett harsogó derűtség keletkezett.

Ugron Gábor is körülbelül ezt a korrekturát csinálta, csak hogy az első felét a számárnak Budapesten hagyta, a második felét Bécsbe vitte.

II. Korrekturák napja.

Néhány öreg főrend keményen koczogott felfelé a márványlépcsőkön. A régebbi főrendek, a nagy családok leszármazottjai nem igen élnek a lift alkalmatosságával. Azt idegenek kezelik, annak a szervezetét nem ismerik és nem is lehet uri az olyan, amibe más is beleülhet és nem megbízható az ember, aki mindenkinek szolgál, valamint aki mindenkinek barátja, senkinek se barátja. Tehát urasan és magyarosan gyalog koczogtak felfelé. Máskülönbén is nevezetes és vitélő ügyről van szó. Az udvari főurak szervezkedtek, hogy a királyoknak megadják, ami a királyoké és korrigálják a képviselőházat, mely nem fejezte ki részvétét a portugál király és trónörökös tragikus halála felett. Erre sorakozván a régi méltóságos urak, az ő arcuk vonását megkeményítette az elhatározás.

— Európa szemé rajtunk van! — biztatták egymást.

— A képviselőház nem teljesítette kötelességét, de itt vagyunk mi!

És amikor mindannyian összegyűlekeztek a tarka teremben, felállt gróf Dessewffy Aurél, az elnök és elmondta, hogy ami Lisszabonban történt, az a főrendeknek nem tetszik és legyen bármilyen alkotmányos érzület a nemzetben, az ellen mégis tiltakozni kell, hogy királyokat csak úgy mir nix dir nix legvilkítsanak. Az ilyet kárhóztatni kell és meg kell vetni (Egy hang: Mint a szobalány az ágyat?), nem úgy, hanem felháborodással kell megvetni és ezenkívül ki kell fejezni a részvétet a mi uralkodónknál, akinek elvégre szegről-végről rokona is lehetett a boldogtalanul megboldogult portugál király.

— Bizonyára így ítélt erről a magyar nemzet érzülete is — szólott gróf Dessewffy Aurél és a főrendek helyeslően bólintottak.

Helyeslően bólintottak a főrendek és mindenhez hozzájárulnak vala. Megszavazták, hogy a főrendiházi határozatot átadják Wekerlének, aki viszont a király elé juttassa.

Ezek után elégedetten vonultak el, dolgukat jól végezvén és ravaszul mosolyogva sugták egymásnak:

— A királynál ez a tény jó benyomást fog kelteni. És meggyőződik róla, hogy a hü főrendiházra szükség van és szükség léssen akkor is még inkább, amikor a képviselőházba bevonulnak a szociálisták, a kézművesek, kertészek és liftesek.

— Ugy van! És nem lesz abból semmi, amit ők úgy neveznek: a főrendiház reformja, a főrendiház eltörlése.

— Mert jó az öreg a háznál . . .

— Hehehe, igen . . . Ha az alsóház bajt csinál.

Ez egy viccz volt. Váratlan volt, de viccz. Csak a nemzet érzületére való hivatkozás komolyabb. Vajon a nemzetnek csakugyan az a legnagyobb gondja e napokban, hogy Lisszabonban mi történik?

A budapesti embernek meg éppen más a baja.

A budapesti emberek elhaladnak a nagy parlamenti épület mellett és beszélgetnek:

— Mily óriási telek és mily hatalmas épület. Ha a kormány csakugyan segíteni akarna a népen, hány egyszobás lakás telnék ki ebből. Az állam odaadhatná a szegény embereknek . . .

— De a parlament gyűlésére kell hely . . .

— Az lehet. De ott van a Nemzeti Színház meg az Opera. Ott úgy is csak este játszanak,

azok is állami épületek. Nappal gyülesezhetnének ott az urak.

— Az igaz. Az is színház, ez is színház.

Viczinális hóbort.

— A két Ház ülése. —

Budapest, február 6.

Gróf Zselénszki Róbert a minap a purifikátor tógáját öltötte magára és azt hiszi, farsang lévén, ez a jelmez kötelez. A főrendiház többek között, a nagykikinda—aradi helylérdékü vasutáról szóló törvényjavaslatot tárgyalt ma és így természetes, hogy Zselénszki rögtön széthányta ezt a tervezetet és horribilis panamákat fődözött föl benne. Vádolt jobbra-balra s kimutatta, hogy csak egyetlen tisztességes ember van a világon és ez persze Zselénszki Róbert. Vádjainak magja különben az volt, hogy ezt a viczinális vasutat sokkal drágábban építi meg a vállalkozó, mint ahogy mások hajlandók lettek volna ezt fölépíteni.

Szterényi József államtitkár válaszolt a viczinális hóbortokra. Kategórikusan fölszólitotta a gróf urat, ha tud visszaélésekről, tárja föl azokat, hadd vegyék el a bünösök büntetésüket. De általánosságban ne vádaskodjék. Kemény hangon bélyegezte meg ezt a kvalifikálhatatlan eljárást és ezt a megbélyegzést a főrendek csöndes helyesléssel vették tudomásul. De az államtitkár tovább ment. Kimutatta, hogy Zselénszki vádjainak nem lehetnek tény-alapjai. Azt mondotta például, hogy az arad—csanádi vasut olcsóbb ajánlatot tett a nagykikinda—aradi vasut megépítésére, mint az, ki a pályázat nyertese volt. Nos, ez az állítás nem felel meg a valóságnak; mert az arad—csanádi vasut ajánlatában nem is szólt összegről. Szterényi argumentumai oly meggyőzőek voltak, hogy a „hattyuhang“ még csak meg sem kísérelte a védekezést.

A főrendiház pedig vita nélkül elfogadta a szóbanforgó viczinális javaslatot, valamint a többi napirenden levő törvénytervezetet. Később a képviselőház is ülést tartott és ezen tudomásul vette a főrendek munkáját.

A főrendiház ülésének elején az elnöklő Dessewffy Aurél megemlékezett a portugáli tragédiáról és éles szavakban ítélte el a merényletet. A főrendek részvételüknek adtak kifejezést.

Részletes tudósításunk ez:

I.

A főrendiház ülése.

— Kezdődött délelőtt tizenegy órakor. —

Elnök: Gróf Dessewffy Aurél.
Az elnök: Megnyitja az ülést.

A portugáliai merénylet.

Méltóságos főrendek! Az egész művelt világ annak a megdöbbentő véres gyilkosságnak a hatása alatt áll, amelynek Portugália királya és ifju örököse áldozatul esett. Ilyen tettről, amely példa nélküli az újabb történelemben, csakis a legnagyobb felháborodás hangján lehet említést tenni. Bizonyára így ítélt arról a magyar nemzet érzülete is, mely ha rokonszenvvel kísért minden, az alkotmányos jogok és szabadságok védelmében folytatott küzdelmet más nemzeteknél is, csak megvetéssel fordulhat el a küzdelemnek olyan kitérőseitől, amelyek embertelenek és veszélyeztetik a célt, amelynek szolgálni akartak, a szenvedélyek legvadabb nyilvánulásainak tekintendők. (Ugy van!)

Meg vagyok győződve, hogy méltóságos főrendek osztoznak ezen felháborodásban, részvétellel gondolnak nemcsak a súlyos válságok között vergődő nemzetre, de egyuttal uralkodó családnak gyászára is, amelynek egyes tagjai rokoni kötelek által vannak fűzve ezen tragikus esemény áldozataihoz. Ezért legyen szabad hinnem, hogy a méltóságos főrendek helyesléssel találkozzom, midőn e helyről s e pillanatban a róms katasztrófa megdöbbentő hatás alatt ezeknek az érzéseknél kifejezést adni kötelességemnek tartottam. (Helyeslés.)

Kérem, méltóztassék ehhez hozzájárulni (Felkiáltások: Hozzájárulunk!) és méltóztassék engem

felhatalmazni arra, miszerint az illető helyen, t. i. a miniszterelnök útján részvétünknek a magyar főrendiház nevében kifejezést adjunk. (Helyeslés.) Ha méltóztatnak hozzájárulni, ilyen értelemben mondom ki a határozatot.

Apróbb ügyek.

Ezután áttértek a napirendre. Elsősorban az igazoló-bizottság jelentését tárgyalták a főrendiház névjegyzékének kiigazítása iránt. A jelentést elfogadták. Ugyancsak elfogadták a mentelmi bizottság jelentését báró Ambrózy Gyula ügyében, akinek mentelmi jogát párvialdal vétsége miatt felfüggesztették. Ezután az erdélyi birtokrendezési törvényjavaslat tárgyalása következett. A javaslatot úgy általánosságban, mint részleteiben felszólalás nélkül tudomásul vették.

A sírói és ügyészi szervezet módosításáról szóló törvényjavaslattal ugyanez történt.

A Romániában kötött nemzetközi postaszereződés beczikkelyezéséről szóló törvényjavaslatot, valamint a másodosztályú kereseti adó módosításáról szóló javaslatokat szintén felszólalás nélkül vették tudomásul.

Vádaskodások.

A nagyikinda-aradi helyiérdekű vasutáról szóló javaslatot gróf Zselénszki Róbert szólalt fel.

Gróf Zselénszki Róbert: A javaslatot nem fogadja el. Indokait már egyszer elmondta. Most röviden ismétli. Az arad-csanádi vasut 54.000 koronáért akarta kiépíteni a vasutat, a Pallos-Pollák-czég ellenben 74.000 koronáért építi a vasut kilométerjét. Azonkívül a Pallos-czég a községeket is megjárja 1.700.000 korona erejéig. Az arad-csanádi vasutak nem kérték volna semmit. Ezenkívül az állam az arad-csanádi vasutaktól olyan törzsrészevényeket kapott volna, amelyek 5-6 százalékot jövedelmeztek volna. A Pallos-czégtől kapott törzsrészevények egy fillért sem érnek. Ennek a viczinális vasutnak az építése országos botrány. Ezután reflektált Sztéryni József államtitkár beszédére.

Előzőleg azonban megjegyzi, hogy a hódmezővásárhely-makói helyiérdekű vasut építése is botrányos. De erről nem beszél, mert nem ismeri a részleteket. Kijelenti, hogy a sajtó támadásai őt nem érintik. Egyedül egy német lap az, amely közölt a beszédéből egy pár hibásan összetákolts részletet. A többi lap — úgymond — ádáz dühvel támadott neki, amíg egy visszaélést leplezett le. Inkompatibilitással is vádolták őt a sajtóban. Az inkompatibilitás nem a szószéken van, hanem a miniszteri előszobákban és termekben van.

Felhívja Sztéryni József államtitkár, hogy nyilatkozzék, hogy Pallos hányszor járt a kereskedelemügyi minisztériumban. Ezután sorra polemizált Sztéryni államtitkár multkori beszédében foglalt kijelentésekkel. A helyiérdekű vasutakról szóló törvény szellemének a kijátszása az, hogy a nagy szubvenzió mellett az állam még évi 40.000 korona viage megtérítést is ad. Mindezek alapján a javaslatot nem fogadja el.

Sztéryni József beszéde.

Sztéryni József államtitkár: Nagyméltóságú elnök ur! Méltóságos főrendek. Gróf Zselénszki Róbert ur öngyméltósága a saját statisztikai adataival indokolt felszólalását bizonyos személyi momentumokkal méltóztatott bevezetni, amely személyi momentumok jogosultságát bizonyos határokig teljesen el is ismerem. Mielőtt azonban ezekre a személyi momentumokra rátérnék, mindenekelőtt a gróf ur ő nagyméltóságának azzal az állításával kell röviden foglalkoznom, melylyel már a mult alkalommal is kénytelen voltam foglalkozni, amikor e kérdést napirendre méltóztatott hozni. Nevezetesen országos botrányról méltóztatott ma is beszélni, anélkül, méltóságos főrendek, hogy egyetlen szóval, egyetlen adattal méltóztatott volna ezt az állítást igazolni. Oly súlyos vádat méltóztatott mult alkalommal és ma is a kereskedelemügyi kormányzat fejébe vágni, hogy itt, az ország színe előtt kénytelen vagyok felszólítani a nagyméltóságú gróf urat, hogy méltóztatassék konkrét adatokkal előállni és konkrét adatokat a kormány rendelkezésére bocsátani, hogy méltó büntetését vegye el az, akinek a legcsekélyebb visszaélésben része lehet. Mert, engedelmet kérek, méltóságos főrendek, egy kormányznak és egy kormányzati ágnak csak úgy könnyedén visszaélésekkel való meggyanúsítását, bocsánat a kifejezésért, visszautasítás nélkül elvárni és megengedni nem lehet.

A nagyméltóságú gróf ur a botrány és multkori felszólalása kapcsán a sajtót is méltóztatott belevonni a vitába azon megtámadásokért, amelyekben a sajtó révén része volt. Talán felszólalásomnak az a része adott erre alkalmat, amikor én elismerőleg kívántam megemlékezni a nagyméltóságú gróf ur azon ténykedéséről, hogy ha egy társulathoz részt vesz és azzal szemben, amint a gróf ur szavaiból a multkor is, ma is kitűnik, szerinte jogtalanság történt és még hozzá a közérdek rovására, azt arról a helyről, amelyen jognál fogva részt vesz a törvényhozásban, ostromozásra és nyilvánosságra hozza. De remélem, hogy a nagyméltóságú gróf ur nem fogja feltételezni a kereskedelemügyi kormányzatról, vagy rólam, hogy azokban a támadásokban vagy a sajtónak bármely,

irányú állásfoglalásában a legcsekélyebb részünk lett volna. Mert hiszen, bocsánatot kérek, ez oly fegyverekkel való harcolás volna, amely nem méltó ahhoz az álláshoz, amelyet a kormányzatban elfoglalok.

Már most, méltóságos főrendek, hogy az országos botrányt a nagyméltóságú gróf ur tetézte, azt mondja, hogy ennél még nagyobb botrány történt, amely a hódmezővásárhely-makói vasut engedélyezésében nyert kifejezést. Méltóztatassék tudomásul venni, nagyméltóságú gróf ur, hogy a hódmezővásárhely-makói vasut 1902-ben engedélyeztetett, tehát nem a jelenlegi kormány alatt.

Gróf Zselénszki Róbert: Nem is a jelenlegi kormányt támadom.

Sztéryni József államtitkár: Elejétől végig méltóztatott támadni.

Gróf Zselénszki Róbert: Én minden kormányt támadok, amely rossz viczinális vasutat engedélyez.

Sztéryni József államtitkár: Bocsánatot kérek, nagyméltóságú gróf ur, a jelenlegi kormány ül ezen a helyen és azt képviseltem ebben az ügyben és ha támadja a kormányt tényeiért és ezzel kapcsolatosan felhozza, hogy ezeknél még nagyobb botrány a másik vasut engedélyezése, akkor azzal a jelenlegi kormányt méltóztatott támadni, pedig felelősségre vonni ezt a kormányt előző kormányok ténykedéséért, bocsánatot kérek, joggal és méltányossággal nem lehet.

Konstatálni kívánom tehát, hogy a hódmezővásárhely-makói vonal 1902-ben engedélyeztetett és ezt a vasutat a helyi érdekesség építette, a vármegye, a vármegye községeivel egynemű részvényekkel, ott tehát a jelenlegi kormányval semmiféle ingerenciája nem volt. Már most egy további váddal találkozom személyileg. Bocsánatot kérek nagyméltóságú elnök ur és méltóságos főrendek, hogy előbb a személyi részével végezzek a dolognak és akkor lesznek bátor lehetőségekkel, hogy a méltóságos főrendek türelmét tulságosan igénybe ne vegyem, a tárgyi részre áttérni.

A multkori beszédemből méltóztatott felolvasni egy passzust, amelyet nyugodtan bízhatok a méltóságos főrendek megbírálására, amelyben az arad-csanádi vasutat állítólag becsémreltem volna.

Azt hiszem, méltóságos főrendek, ha a kormány képviselőiben kötelességszerűleg rámutatunk egy, az állam kötelező felügyelete alatt álló állatlalnak — lehet, hogy önhibáján kívüli viszonyok okozta — bajaira, ha rámutatunk arra, hogy igenis elérkezett a tizenkettedik óra és még hozzá teszem, hogy nemcsak az arad-csanádi vasutra, de az államvasutakra nézve is, amelyben komolyan kell foglalkozni az üzlet egyszerűsítésével és azon intézkedésekkel, melyekkel az intézet bonitását javíthatjuk, abban becsémrelést találni nem lehet, sőt, mint ő nagyméltósága hozzáteszi, hogy az volt a benyomása, hogy én manipulációkkal vádolom az arad-csanádi vasutakat, ezzel szembe kell szállnom, sőt konstatálom innen is, hogy az arad-csanádi vasut egyike a legjobb vasutainknak, ugy az építés, mint az üzletvitel tekintetében és nem-hogy rováására irám nagymérvű beruházását forgalmi eszközökre; sőt ellenkezőleg, előnyére kell azt betudnom, mert hiszen a forgalom lebonyolításának tesz ezzel szolgálatot.

De méltóztatassék megengedni, viszont a kereskedelmi kormányzat felelős minden viczinális, minden magánvasut ügyvitelért, mert ha méltóztatik a törvényt és az engedélykíratot ismerni, legtöbb dolga miniszteri engedélyezés alá esik, ennél fogva felügyeleti jogából kifolyólag kell intő szavát felemelnie ott, ahol hibák, vagy hiányok forognak fenn, nem azon tendenciájával, amint méltóztatott belemagyarázni szavaimba, hogy gyanúsítani akartam volna, ellenkezőleg azzal a tendenciával, hogy azon mederbe terelem azon vasut dolgait, amelyben tradíciójánál fogva is mennie kell, mert a gyanúsítás nem szokásom.

Mielőtt magára a tulajdonképpeni tárgyra áttérnék, méltóztatassék megengedni, mert ez is még személyi vonatkozású, hogy a nagyméltóságú gróf urnak azon szavaira is reflektáljak, amelyek szerint, ha viczinális csinálunk, jobb azt rábízni talán egy olyan vasutra, mint az arad-csanádi vasutak, mint rossz vállalat kezére. Tökéletesen igazza van a nagyméltóságú gróf urnak, ha így méltóztatik a tételt felállítani. A tételt azonban nem így állították fel. A tétel úgy van felállítva, hogy megengedhető-e, hogy államvasuti rendszer mellett egy már is nagy hálózattal bíró magánvasut a maga természetadta és eddigi viszonyai által igazolt forgalmi szférából kilépve, egy új forgalmi szférába lépjen be, amely az államvasut forgalmi szférájá? Ez az elvi kérdés, e körül forog a dolog. Így állítottam fel, méltóságos főrendek, a tételt és állom ma is, hogy valaméddig Magyarországon államvasuti rendszer áll fenn, addig magánvasutaknak forgalmi szférájukat tullepni az államvasutak rovására megengedni nem szabad, az állam érdeke nem engedi. És hogy ez a vasut nagyobb jelentőséggel bír, mint aminőt annak a nagyméltóságos gróf ur tulajdonit, majd magának a vasutnak beadványából lesznek bátor beigazolni, amelyre több ízben méltóztatott hivatkozni, amelyből kitűnik, hogy minő forgalmi jelentősége van ennek az államvasutakra nézve.

Az államtitkár azután az adatok óriási halmazával bizonyította Zselénszki állításának tarthatatlanságát.

A kormány azért nem adta a nagyikinda-aradi vasut építését az A. Cs. E. V.-nak, mert ez a vonal állami forgalmi szférába tartozik; s ha nem is az állam építi ki, de az állam fogja kezelni. Reflektál ezután Zselénszki többi vádjaira, s azokat aktákkal igazolható, nagymértékű tévedésnek jelenti ki. Fölolvassa az A. Cs. E. V. vasutépítési kérvényét, amely egy szóval sem említi, hogy ez a társaság megnyírt vállalkozott volna az arad-nagyikindai vonal kiépítésére.

Apellálok tehát itt, az ország színe előtt igazságszeretetére, méltóztatassék maga konstatálni, vajjon abban az aktában, amelyet méltóztatott olyan nyomattékkal sürgetni, a kormányzatnak azt a vádat méltóztatott a fejébe vágni, hogy panamát tűr vagy takar és országos botrányt okoz, vajjon volt-e tudomása a kormányznak ezen sürgetett akta alapján arról, hogy az arad-csanádi vasut egyáltalában minő árért akarja ezt a vasutat megépíteni?

Gróf Zselénszki Róbert: Kérem, aki az aktát írta, tegnapelőtt kinyilatkoztatta előttem, hogy ezek az adatok, amelyekre én hivatkoztam, az aktákhoz mellékelve voltak. Tegnapelőtt mondta! Kell, hogy mellékelve legyenek. (Zaj.)

Sztéryni József államtitkár: Kérem, nagyméltóságú gróf ur, én ezennel a méltóságos főrendeknek — multkor tett ígéretemhez híven — kijelentem, hogy az összes aktákat ugy nagyméltóságodnak, mint a méltóságos főrendeknek rendelkezésére bocsátom. Méltóztatassék konstatálni, hogy kinek van igazza.

Én hivatalos aktát olvastam fel. Konstatálom azt is, hogy két melléklet volt az aktához csatolva, és pedig a beadványban említett két darab, két példányban beterjesztett térkép. Több melléklete ennek nem volt. Így mutatja ki az akta és a minisztérium irattára.

Lesz alkalmunk ezt a kérdést a helyiérdekű vasutakra szóló törvényjavaslat kapcsán tisztázni, mert ez tényleg rendkívül fontos elvi kérdés. Már most jelezhetem a méltóságos főrendeknek, hogy a kereskedelemügyi miniszter ur egyenesen ambicionálja, hogy az e téren megnyilvánult visszaéléseket az új helyiérdekű vasutakról szóló törvényjavaslat mielőbbi beterjesztésével — amely törvényjavaslat már annyira kész, hogy remélhetőleg még a tavaszszal a törvényhozás elé is kerül — megszüntesse.

Mi nem a vállalkozót akarjuk védeni, méltóságos főrendek, azzal, hogy egy előmunkálati engedélyt adunk ki egy időben, hanem ellenkezőleg, azt a hálást akarjuk megszüntetni, mely a községekben az előmunkálati engedélyekkel történik, amely azután végső eredményében az illető helyi érdekű vasutnál boszulja meg magát. Ismétlem, hogy ha törvényhatóság, község vagy olyan helyiérdekű vasut kér előmunkálati engedélyt, amelynek az a vasut szférájába tartozik, megkapja azt akkor is, ha másnak már van engedélye, de ha magánszemélyek kérik, akik azután odakünn ezen engedélyvel egymásra licitálva dolgoznak, akkor nem tartom összeegyeztethetőnek a magam felfogásával, hogy két-három vagy négy előmunkálati engedélyt adjunk.

A beszédét így fejezte be Sztéryni:

És éppen ezért, méltóságos főrendek, miután elvi akadály volt és van annak, hogy ez a vasutvonal, mint a magyar államvasutak szférájába tartozó, egy magánvasutnak engedtessek át; miután legjobb lelkiismeretem szerint állíthatom, hogy a korrektség minden kellékével kezeltetett a vasut a minisztérium részéről, sőt felszólítom ennek kapcsán ismételtlen a nagyméltóságú gróf urat, de bárkit is, aki a vádra vagy ahhoz hasonlóra nézve támpontot nyújthat, hogy azt adia tudunkra; miután meggyőződéseim szerint a miniszter ur mást nem tehetett, mint azt, hogy ha államilag már nem építhetjük, a vasutat a jelen feltételek mellett engedélyezze; miután a minisztérium műszaki osztályának részletes számításai szerint a 79.796 kilométernyi egységér a mai körülmények közt elég mérsékeltnek tekinthető vagy helyesebben szólva, nem túlzott; ennél fogva tisztelettel kérem a méltóságos főrendeket, hogy a javaslatot elfogadni méltóztatassanak. (Felkiáltások: El fogjuk fogadni!)

Több felszólalás nem lévén, a javaslatot általánosságban és részleteiben elfogadták.

A szabadka-gombos-palánkai helyiérdekű vasut építéséről szóló törvényjavaslatot felszólalás nélkül fogadták el.

Ezzel az ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után az ülés félkettőkor véget ért.

II.

A képviselőház ülése.

— Kezdődött délután fél két órakor. —

Elnök: Návay Lajos.

Jegyzők: Hentz Károly és Szentkirályi Zoltán. Az elnök: Megnyitja az ülést.

Bemutatta a főrendiház elnökének az átiratát, a ma elfogadott javaslatokról. Ezek most már szentesítés végett a királyhoz felterjesztettek.

Az ülésnek egyéb tárgya nem lévén, az ülést berekesztette.

Budapest, február 6.

Csernoch János főrendiházi tagsága. Csernoch János, az új csanádi püspök tudvalevőleg eddig még nem mondott le képviselői mandátumáról és így törvényhozói jogát, mint a képviselőház tagja gyakorolja. Minthogy azonban Csernoch János, mint csanádi püspök a főrendiháznak is tagja, a főrendiház is foglalkozott ezzel a kérdéssel mai ülésében és Csernoch János püspököt felvette a főrendiházi tagságra jogosultak névjegyzékébe. Ami a törvényhozói jog gyakorlását illeti, erre vonatkozólag a főrendiház kimondotta, hogy mivel ez ideig még nincs tisztázva az, hogy vajon Csernoch törvényhozói jogát mint képviselő, vagy mint a főrendiház tagja gyakorolja, egyelőre nem vették fel azoknak sorába, akik törvényhozói jogukat, mint főrendek gyakorolják.

Az iskolák feliratai. Gróf Apponyi Albert válaszó és közoktatásiügyi miniszter 1908. évi 1805. szám alatt rendeletet intézett valamennyi közigazgatási bizottsághoz az iskolák felirataira vonatkozólag. E rendelet a következőket mondja: Az 1907. évi XXVII. t. cz. 17. szakaszának a képviselőházban történt tárgyalása alkalmával az iskolák feliratait illető felszólalás következtében oly értelmű kijelentést tettem, hogy ezen törvényszakasznak végrehajtását akként fogom eszközölni, hogy a nem magyar tanítási nyelvű iskolákon a magyar nyelvű feliraton kívül az iskola előadási nyelvének megfelelő felírás is alkalmazható legyen. Ezen kijelentésem megtétele alkalmával tüzetesen megindokoltam álláspontomat és azt, hogy ezen módosítványt tökéletesen fedi az a gondolat, amely a törvény rendelkezésébe annak szerkesztése alkalmával fektetett. A módosítványhoz a képviselőház hozzájárulván, ezennel elrendelem, hogy a hivatkozott törvényszakasznak azon rendelkezése, mely az iskolák felirataira vonatkozik, akként hajlandó végre, hogy minden iskolán, tekintet nélkül a tanítási nyelvre, a törvényben meghatározott szabályszerű magyar felírás legyen és pedig, minthogy ezt a törvény rendeli el, első helyen. Azon iskolában pedig, melyek előadási nyelve nem a magyar nyelv, az iskola fenntartó a magyar nyelven kívül az illető iskola előadási nyelvének megfelelő nyelvű, az idézett törvényszakasz rendelkezéseinek teljesen megfelelő feliratot is alkalmazhat, amely természetesen a magyar nyelvű felirat méreteitől nem haladhatja. Erről a közigazgatási bizottságot az 1907. évi XXVII. t. cz. végrehajtása tárgyában kiadott 76.000/907. számú körrendelettem kapcsán szoros mihez tartás végett értesitem.

Az egyeztető bizottság ülése. A törvényeket összeegyeztető bizottság ma délután ülést tartott, amelyen a főrendiházban ma elfogadott törvényjavaslatokat felülvizsgálta. E törvényeket a kormány holnap a királyhoz küldi szentesítés végett.

A románok szervezkedése. A „Lupta” román lap azt fejteti ki az cikkében, melyről több magyar lap is tudomást vett, hogy a Hieronymi belügyminiszter által 1894-ben kiadott rendelet hatályon kívül van helyezve és ennek bizonyítékául egy Maniu Gyula képviselő által 1907-ben bejelentett gyűlés esete hivatkozik. A Lupta állítása nem felel meg a tényeknek. A szóbanforgó 1894-iki belügyminiszteri rendelet kibocsátása óta erre vonatkozó újabb kormányintézkedés nem történt, a Luptában példakép említett eset pedig Maniu Gyula bejelentett és 1907. szeptemberében megtartott képviselői beszámolója. A nemzetiségi klubból a „Kel. Ért.” azt az információzt nyerte, hogy a Hieronymi-féle rendelet, mely a nem magyar pártok szervezését megtiltja, még nem vonatott ugyan vissza, de a jelenlegi kormány azt még sohasem alkalmazta. Hieronymi annak idején feloszlatta a román nemzetiségi komitét, a mostani kormányról a nemzetiségi párt nem tételiz fel, hogy erre a lépésre határozná el magát. A mostani kormány ezt már azért sem teheti, mondják a nemzetiségi klubban, mert a nemzetiségi párt a kormány és a többség által több ízben elismert parlamenti párt, melynek épp úgy van joga országosan szervezkedni, mint bármely más politikai pártnak. A nemzetiségi párt ennél fogva nem hiszi, hogy a kormány vagy a hatóságok a szervezés elé akadályokat gördítenének.

A Batthyány-estély. A VII. kerületi függetlenségi és 48-as pártkör tegnapi Batthyány-estélyéről való távolmaradásukat Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter és gróf Apponyi Albert kultuszminiszter a következő levélben metették ki:

Minthogy tél idején megrongált egészségem nem engedi, hogy nyilvános összejöveteleken résztvegyek, gróf Batthyány Tivadar kedves barátomat, pártunk egyik erős oszlopát, valamint a VII. kerület függetlenségi táborát szívből üdvözölöm. Kossuth.

„Betegek lévén a házamban, legnagyobb sajnálatomra ma este nem jöhetnek el, de lelkiileg részt-

veszek szép ünnepeken és kívánom, hogy az első lépés legyen a kerület visszahódítására. Apponyi.”

A gornyesezgi mandátum. Déry Zoltán lemondásával megüresedett gornyesezgi kerületben a koalíció hivatalos jelöltje Farkas Albert nyug. főispán, ki függetlenségi programmal lép fel. Vasárnap lesz jelölő értekezlet.

Betiltott keresztényszocialista gyűlés. Trecsénből jelentik, hogy az ottani keresztényszocialisták a hó 9-ikére, vasárnapra nyilvános népgyűlést jelentettek be, amelyen a képviselőválasztással akartak foglalkozni. A trecsén rendőrkapitány azonban a gyűlést betiltotta s erről Misa Károly esperesplébánost, mint a gyűlés egybehívóját már értesítette is. A trecsén keresztényszocialista-párt a gyűlés betiltása miatt a főkapitány ellen panaszt emelt Smialovszky főispánál.

Franciaország és Oroszország.

Budapest, február 6.

Az orosz-francia szövetségre különös világot vet az a körülmény, hogy a szövöttek két kormány között már jó ideje, hogy ellentétek lappanganak a diplomáciai képviselő kérdéseiben. A pétervári francia nagykövet Bompard, aki 1902. évben foglalta el ottani állását, elvesztette a császár kegyét, de az orosz kormány mindaddig nem sikerült a kegyvesztett nagykövetet helyéből kiszorítani. Most végre valahára a francia kormány mégis csak elhatározta a pétervári nagykövet visszahívását. Hogy Bompard ur miért hogyan támadt összekülönbözés a két kormány között, erre nézve a következő előzményeket olvassuk párisi lapokban:

Bompard urnak elődje Montebello márkai volt, aki a régi francia arisztokráciának sariadéka és a régi diplomáciai iskola szerint nagy fényvel vitte szerepét a császári udvarnál. A Dreyfus-féle esetből támadt nagy válságok során a francia kormány szükségesnek tartotta a külső képviselőt is bizonyos reformoknak alávetni, nevezetesen pedig abban az irányban, hogy a francia diplomáciai hivatalok ne legyenek többé az arisztokratikus családoknak kizárólagos jószágá, hanem hogy a polgári elem fokozottabb mértékben foglaljon részt a fényes nagykövetségi palotákban. Ez okozta az arisztokrata Montebello visszahívását a pétervári nagykövetségből és Bompard kinevezését. A pétervári udvar és az ottani arisztokrácia mindjárt kezdettől fogva egy kissé fítorították orrukat az új francia nagykövet demokrata volta miatt, aki polgári egyszerűséggel élt, takarékoskodott és nem tudta, vagy inkább nem is akarta pompás ünnepekkel kápráztatni az ebben a tekintetben nagyon is elkényeztetett pétervári társadalmat.

A polgári józansággal járt aztán az is, hogy Bompard ur diplomáciai feladatát is nagyobb higgadsággal teljesítette, mint arisztokrata elődje. Különösen pedig a pénzügyi kérdés volt az, amelyet az új nagykövet behatóbban kezdett tanulmányozni, mint ahogy elődje tette. A francziáknak tudvalevőleg tengernyi pénzügy hever orosz járadékban, nyolcz-kilencz milliárdnyi frankra becsülik körülbelül a francia tökebeiktetést Oroszországban. És midőn a múlt évben szó esett arról, hogy Oroszország egy francia szindikátussal újabb pénzügyveletről tárgyal és pedig olyformán, hogy azzal egybekötve bizonyos orosz államvasutak haszonbérbe adásának. Bompard ur nem kimélt fáradságot, hanem személyesen utazott az illető vasutak helyszínére, hogy tiszta képet alkothasson magának azok jövedelmezőségéről. Ezt az utazást Péterváron zokon vették a demokrata nagykövettől és az orosz kormány már akkor bizalmasan tudára adta a francia kormány, hogy szívesen látná a személyesét a pétervári francia nagykövetségi állásban. Azt beszélték, hogy Clemenceau erre azt felelte, hogy a francia kormány abban, hogy a nagykövet a francia pénzügyi érdekeknek behatóbb tanulmányozására adta magát, nem találhat okot a nagykövet elmozdítására. Ahhoz járult legújában még az is, hogy az orosz kormány zsarnoki eljárása a már kétszer erőszakosan szétugrasztott dumával és a vele együtt járt számos elfogatás és képviselők bebörtönzése, a francia radikálisok körében, amelyek éppen most kormányon vannak, oly mély visszatet-

szést szült, hogy lehetetlen volt, hogy mindennek folytán ne álljon kis elhidegülés Franciaország és Oroszország közt, különösen akkor, ha a pétervári francia nagykövet szintén ahhoz a párt hoz tartozik, amely most idegenkedik az orosz önkényuralomtól. Ilyen körülmények közt a francia kormány nem zárkozhatott el többé az orosz kormány, abbeli kívánsága előtt, hogy nagykövetségi állást ne foglalja el olyan ember, ak a maga személyével is csak táplálja az ellentéteket a szövöttek két állam között. Oroszország nem szereti a nyárspolgár-féle embereket a diplomáciai hivatalok magas polczain tündökölni látni, most az a kérdés, hogy vajon Franciaország fog-e újból valami herceget pétervári nagykövetté kinevezni, aki a császár kegyé fogja ugyan birni, de édes keveset fog törődni az életbevágó nagy pénzügyi érdekekkel, vagy pedig ezeket az utóbbiakat fölébe fogja helyezni a császári udvar kegyes mosolyának és újból valami derek jóra való polgárember fog nagykövetségi odakiüldeni.

KÜLFÖLD.

Osztrák költségvetési bizottság. A képviselőház költségvetési bizottsága a kereskedelmi miniszterium központi vezetése tételt tárgyalta. Több szónok az összes szociálpolitikai teendőknél külön munkasügyi hivatalban való összpontosítást szorgalmazta. Mások a Duna-Odera-Visztula-csatorna építését sürgették. A kereskedelmi miniszter behatóan tárgyalta a különböző reszort-ügyeket.

Német politikai válság. Báró Stengel, a birodalmi kincstár titkára, a birodalmi gyűlés költségvetési bizottságának mai ülésén nem jelent meg, holott éppen a birodalmi kincstár költségvetését tárgyalta. Ebből politikai körökben azt következtetik, hogy Stengel lemondása befejezett dolog.

A lengyel javaslat visszavonása. Képviselői körökben hírek keringenek, hogy a lengyel javaslatot vissza fogják vonni. Több politikus azt meséli, hogy a császár nézete a lengyel birtokok kisajátítása tárgyában megváltozott és hogy most azt a nézetét vallja, hogy az alkotmány és a kisajátítás nem férnek össze és hogy az összes állampolgároknak egyforma joguk van. Mesélik, hogy az urakházának elmentállása nagy benyomást gyakorolt a császárra és hogy a császárné fivére, Günther Ernő schleswig-holsteini herceg és gróf Tiele Winkler, a császárt tetu pajtása nyíltan a javaslat ellenzőinek vallották magukat és felfogásukat meg is okolták. A császár állítólag megígérte, hogy Bülow kancellárral meg fogja beszélni a visszavonást. Tréfálkozó honatyák a visszavonási szándék kifolyásának mondják, hogy a császár jövő vasárnapra a palota templomában prédikációt fog hallgatni, melyhez ő maga adta fel témául Mózes második könyve tizenkettedik fejezetének 49-ik versét: „Szeressétek a jövevényt is, aki köztetek lakik, mintha a ti népetekből való lenne!” Az istentiszteletrre berendelték az egész orosz minisztériumot.

Olasz-francia egyezmény. Párisi hírek szerint Franciaország és Olaszország között tárgyalások vannak folyamatban az Angliával kötött megegyezéshez hasonló egyezmény megkötése tárgyában, amelyik főleg az örökségi adókötelezettség megkerülésének megakadályozását célozza. Luzzati, volt olasz pénzügyminiszter legutóbbi párisi tartózkodását ezzel hozzák összefüggésbe.

Angol tengerészeti költségvetés. Macdonaldnak a felszerelési javaslat elhalasztására vonatkozó indítványa tegnap az alsóház tagjait igen borús feltevésekre készítette, t. i., hogy a kincstári kancellár sokalva a Tweedmouth lord, az admirális első lordja által a kormány elé terjesztett tengerészeti költségvetés összegét, azt revízió végett visszaterjeszti az admirálishoz. Hír szerint 120 liberális képviselő kötelezte magát arra, hogy a felszerelések csökkentése mellett fognak szavazni. A Daily Chronicle legjobb forrásból arról értesül, hogy a magassabb kiadások nem nagyobb tengerészeti program következményei és hogy semmi esetre sem vezethetők vissza német hatásra. Arra az esetre azonban, ha a német program megvalósul, illetékes tengerészeti tényezők szükségesnek tartják azonban

a tengerészeti költségvetésnek évi 4-5 millióval való felemelését. A Daily Mail szerint a tengerészeti költségvetés mintegy 1 és fél millió font sterlinggel fog emelkedni.

A porta és a hatalmak. Tegnap báró Marschall német nagykövetnél nagyköveti tanácskozás volt, amelyben a portának legutóbbi, a macedoniai reformszerveknek török szolgálatba való átvételre vonatkozó jegyzékre adandó válaszigyzéket készítették el, amely a porta propozícióit újból elfogadhatatlannak mondja és kijelenti, hogy a nagyhatalmak ragaszkodnak követeléseikhez. A jegyzéket azonnal aláírták és átadták.

Marokkó. A Matin jelentése szerint a kormány tekintettel a marokkói helyzetre, a gyarmati hadtest mozgósítását rendelte el. Az Archmard tábornok parancsnoksága alatt álló hadtestben három hadosztály van. Félhivatalos jelentés szerint a tengeri francia követség kérdésére Abdul Aziz szultán miniszterei egyenesen tagadták, hogy a szultán Németországhoz fordult és tiltakozott Franciaország ellen. Föltehető tehát, hogy ily lépést nem hivatott személy vagy tulbuzgó tanácsadó tett. Párisban mindenesetre elismerik Németországnak ez ügyben tanúsított udvarias és korrekt magatartását.

Mulej Hafid fezi híveihez levelet intézett, hogy értesülve szultáná történt kikiáltásáról, üdvözlő lakosságot és megígéri, hogy legközelebb Fezbe jő. Megjegyzé, hogy a szent háboru befejezésével és Kazablanka elfoglalásával Udiát reméli ismét megőrdíteni. A levelet ágyulövés és üdvívalgások között olvasták föl. Egy másik levélben Mulej Hafid több fezi magánzemélyt a szent háboru tárgyában tartandó tanácskozásra hívja meg. A mequinezai kormányzó azzal fenyegette az Abdul Aziz szultán mellett harcoló lakosokat, hogy ha nem térnek azonnal vissza, fölguyítja házaikat. A midőn Abdul Aziz erről értesült, kijelentette, hogy a mequineziek visszatérhetnek. Ő Isten segítségével nélkülözheti a gyávákat s árulókat. A harcsosek azt válaszolták, hogy készek urukért vérüket és életüket föláldozni. A szultán erre köszönetet mondott.

MEGYÉK ÉS VÁROSOK.

Csernoch püspök Makó városához. Makó városa Csernoch János püspököt kinevezetése alkalmából meleg hangon üdvözölte. A püspök ma a következő köszönő levélben válaszolt:

Tekintetes polgármester ur! Nagy köszönettel vettem ugy a saját, mint a böcs kormányzására bizott közönsége nevében csanádi püspökké történt legkegyelmesebb kinevezetése alkalmából hozzám intézett üdvözölő levelét. Ami engem illet, arról már előre is biztosíthatom tekintetességedet, hogy Makó város érdekeit szivemen fogom viselni s azokat gyöngé erőmlőz képest mindenkor tölem telhetőleg elő fogom mozdítani. Kérem tekintetességedet, közölje üdvözetemet Makó városának tisztelt közönségével is. Hazafias üdvözléssel, Esztergom, 1908. január 31. Csernoch János csanádi püspök.

Beregzásról táviratozzák: Beregvármegye törvényhatósága ma Gulácsy alispán elnöklésével rendkívüli közgyűlést tartott. A tárgysorozaton volt az a bírói panasz, melyben Barta Ödön orsz. képviselő a december 31-iki általános tisztújítást megátadta. Gulácsy alispán védekezett Barta támadása ellen. Azután az összes bizottságokat az alispán javaslatai alapján közfelkiáltással megalakították. Végül megalakították a központi választmányt is titkos szavazással.

A makói pénzváság oka. A Makó város pénzvásága ügyében megindított vizsgálat kiderítette, hogy a váság oka az volt, hogy a gazdag háztulajdonosok és birtokosok csak állami adójukat fizették be, míg a községi pótdadóval két-három évre visszamenőleg hátralékban maradtak. Ezt azért tették, mert a pótdadó után késedelmi kamatot nem kell fizetniök. Csanádmegye törvényhatósági bizottsága e hó 13-án rendkívüli közgyűlést tart, amelyen tárgyalás alá veszi Makó város képviselőtestületének azon határozatát, hogy 27.000 koronát a tartalékalapból kölcsön vesz.

A portugál válság.

Budapest, február 6.

A tegnapi riasztó hírek, melyek katonai lázadásról adtak hírt, egyelőre nem feleltek meg a valóságnak. Egész Portugáliában most csend van, mely azonban nem lehetetlen, hogy vihar előtti szélcsend. Az új kormány megalakult és Ferreira tengernagy miniszterelnök programjában megígéri, hogy az alkotmány keretein belül fogja helyreállítani az ország békéjét. Újabb hírek ugyan azt jelentik, hogy a kabinet megalakulása elé nehézségek merültek fel, mert néhány politikus vonakodik a jelen körülmények között tárczát vállalni, de az a tény, hogy a miniszterelnök már több újság előtt kijelentette, hogy kormánya megalakult, bizonyítja, hogy ezek a hiresztelések valótlanyságon alapulnak.

A sok ellenkező hiresztelések között mindezeideig még nem sikerült megállapítani, hogy a gyilkosságot kik inszcenirozták. Egy lisszaboni távirat ugyan ma azt a riasztó hírt röpi világgá, hogy a dinasztia-ellenes arisztokrácia mélyen kompromittálva van a merényletben, de ez a hír is époly légből kapottnak látszik, mint számos más, melyek különösen spanyol forrásból eredve, csak a zavart növelni célozták. Különbben már az a körülmény, hogy a hatalmak a hadihajók kiküldésével késedelmeznek, szintén a békés állapot mellett szólnak.

Igen érdekes a mai hírek között a portugál köztársasági párt egyik vezérének nyilatkozata, melyben erélyesen visszautasítja azt a feltevést, mintha a pártnak része volna a királygyilkosságban.

Mai hireink a következők:

Az új király.

Nem hivatalos forrás szerint az a beszéd, amelyet Manuel király közvetlenül a merénylet után a miniszterekhez intézett, így hangzott:

— Tegnap még hajózáslós voltam, ma király vagyok. Én nem értek az uralkodáshoz és sohasem gondoltam arra, hogy király legyek. Kérem ezért önöket, legyenek a barátaim és adjanak nekem jó tanácsokat.

Megerősítést nyer, hogy Manuel király a miniszterek fogadása alkalmával világosan kifejezte abbéli szándékát, hogy az alkotmányt tiszteletben tartja és sohasem fog diktatórikus eszközökhöz folyamodni. — A lapok szerint a politikai foglyoknak megengedték, hogy nyitott borítékban leveleket juttathatnak családjaikhoz. A király visszavonta azokat a dekrétumokat is, amelyek a sajtószabadságot felfüggesztették és amelyek a vizsgálóbírák hatáskörét nagyban megnövelték. A lisszaboni községtanács helyébe kinevezett közigazgatási bizottság beadta lemondását. Az összes kormányzó és valamennyi hatóság is beadták lemondásukat.

Manuel király állapota lényegesen javult, de karját meg mindig felkötve hordja. Csodálatos az özvegy királyné energiája, amelylyel mély gyászában is tanácsos és jó példával van fia oldalán.

Manuel király e jellemző szavakban foglalta össze programját Ferreira miniszterelnök előtt: Programom lesz: A törvény mindenk előtt.

A részvét.

Bécsi távirat szerint Justh Gyula, a képviselőház elnöke, kondoleáló iratot intéz a portugál kormányhoz a rémes eset alkalmából.

Don Miguel braganzai herceg hívei a királyi palotában kített részvétivire bejegyezték nevüket.

A bolgár fejedelmi palota kápolnájában lelki mise volt a portugál király és trónörökös halála alkalmából, amelyen az olasz diplomáciai ügyvivő, aki egyben Portugáliát is képviseli, jelen volt. A fejedelem hat heti udvari gyászt rendelt el. Szavov tábornok volt miniszter és Cleinchamp Lisszabonba utaztak, hogy a fejedelmet a temetésnél képviseljék.

Alfonzó király Sevilából elutazott s jelen lesz Carlos király temetésén. Mikor a spa-

nyol király elhagyta Granadát, e szavakkal bucsuzott környezetétől:

— Vizontlátásra, ha ugyan nem fog olyan sors érni, mint Carlos királyt.

A köztársasági párt.

A sokszor emlegetett José Mária Alpoín, az ellenzék hírhedt vezére nem lett tagja az új koncentracziós miniszteriumnak és a válságos viszonyok között félt, hogy a republikánus párt vezetése Machado kezéből Alpoín hatalmába kerül. Eddig a békés természetű Bernardino Machado tanár volt a köztársasági párt vezére, aki az egyetemről tanítás után átsétált a parlamentbe és nem sok vizet kavart. Machado viszonyát a meggyilkolt királyhoz a legjobban a quekernek hű kutyájával való bánásmódjához lehet legjobban jellemezni, aki a viláért sem emelne kezét a derék állatra, legfőljebb rámondul.

Mikor a parlamentben magasra csaptak a hullámok a diktatura ellen, Machado nyílt ülésen veszett kutyának nevezte Francot s megvádolta azzal, hogy a királyt tolja föl legfőbb bírónak s megfosztotta a polgárságot személyes szabadságtól, a parlament még sem hagyta cserben a kormányt, hanem Franco árulta el a parlamentet.

Franco a múlt éjszakát a rendőrség épületében töltötte, mert félt a nép dühétől. Kétségtelen, hogy sorsa megvan pecsételve s erőszakos halállal fog meghalni. Tegnap azt hiresztelték, hogy Franco automobilon Spanyolországba menekült, de ez csak félrevezetés volt. A határmentén a republikánusok őrködnek és ha Franco spanyol földre akarna menekülni, biztosan megölnék.

Lisszabon a merénylet után.

Spanyolországi jelentések szerint Lisszabonban nem igen látni a külső gyász jelét. Csak a középületeken láthatók félárbocra bocsátott lobogók. Az üzletek kirakataiban a királynak egyetlen gyászfátyollal beszegett képe sem látható. Egyébként sincs semmi jele annak, hogy a nép osztaná a királyi család gyászát. A nép tunyán és henyén gyülekezik a köztérekben, amelyeket éjjel erős lovass csapatok töltenek meg, míg nappal csak katonai őriáratok cirksálnak. Az emberek beszéde azt mutatja, hogy a nagy óvatossági intézkedések nem fölöslegesek. Általános az öröm, Franco visszalépésén s az emberek beszéde arról tanuskodik, hogy az ellene való gyűlölet még nem szűnt meg. Az új kormány, amely attól félt, hogy a népnek ez az érzülete zavargásban nyilvánulhatna meg, rábeszélte Francot, hogy Lisszabont éjnek idején, titokban automobilon elhagyja, de oly emberek, akik őt ismerik, meg vannak róla győződve, hogy a volt diktátor nem marad sokáig távol a portugál fővárosból.

Valónak bizonyult, hogy Oportóban több lázadó csapat megtámadta a rendőrséget és polgárőrséget és néhány pillanatra kitzítte a város házára a republikánus zászlót.

A merénylők.

Madridból jelentik, hogy Lisszabonból érkező utasok furcsa részleteket beszélnek a királygyilkosok összeesküvéséről. Ezek szerint Ribera Dosz Riosz és más portugál arisztokraták, akiket az a veszedelem fenyegetett, hogy vagy börtönbe vetik, vagy deportálják őket, megesküdtek, hogy Francot megölik. El is mentek a palotájába, de a nagy számban ott levő rendőrség ébersége miatt nem tudtak hozzájutni s ekkor elhatározták, hogy megölik a királyt és a hercegeket. Gróf Ribera puskából lött a király kocsijára; ő állott a királygyilkosok élén. Palotájában szigorú házkutatást tartottak és sok kompromittáló iratot találtak. A megölt királygyilkosok egyike Silva Manuel szolgálaton kívüli őrmester volt; ő volt Portugáliának legügyesebb lövője s lövőversenyeken számos díjat nyert.

Egy forradalmi üzemek alatt kompromittált diák, aki Párisba menekült, a következő felvilágosítást adta a királygyilkosok személyéről:

— Ismerem azt az embert, aki a királyt megölte. Gyakran láttam közkönyvtárakban, szelídlelkű embernek látszott és nagyon szeretett tanulni. Mintegy hat hónap előtt özvegyre jutott. Két gyermeke volt, egy Elvira nevű hét éves leánykája és egy négy éves fiacskája, kit, mint az új király, Manuel névre kereszteltek. Buica tanító volt a nemzeti iskolában,

A merénylet napján reggel nyolcz órakor távozott lakásából és az iskolába ment, hol, mint rendesen, elvégezte az oktatást, azután nem láták többet egészen addig, amikor a rendőrök és járőrök a királygyilkosság után megölték. Két órával később egy asszony, akivel vadhá-zasságban élt, felismerte a holttestet. A másik gyilkos Koszta, ki a trónörököszt ölte meg, 23 éves, telt arcu, szőke bajszu fiatalember, ki kenyerét mint kereskedelmi ügynök kereste, de főképen politikával foglalkozott és sokat beszélt nyilvános gyűléseken. Ez a két gyilkos, valamint a többiek is mind amaz anarchista csoportok egyikéhez tartoztak, melyekre a tett propagandájának pártja Portugáliában feloszlík.

Egy köztársaságpárti a gyilkosságról.

A „Matin” legutóbbi számában cikket közöl Mogaalhes Limatól, a portugál köztársasági párt vezérétől. A cikkek a következőket mondja: — A lisszaboni véres tragédia az egész világon nagy emóciózt keltett. A Franco rendszerbálya miatt a világ minden országába szétszórt portugál republikánusokat Don Carlos halálhíre meglepetésszerűen érte, bár a monarchista rágalom a gyilkosság ódiúmat biztosan a köztársaságiakra fogja. E perczen nehéz az eseményekről precíz véleményt mondani. A köztársasági párt azonban nyilatkozatával, amelyben elítéli a gyilkosságot, máris elhárított magáról minden felelősséget. Igazságtalan dolog személyes boszumívet egy politikai párt bűnéül felróni. A közvéleményt Franco folytonos kegyetlenkedései és üldözései lázították fel. Erőszakosság erőszakosságot szül. Carlos király maga tette magát népszerűtlenné, amikor a törvényes és alkotmányos alapról letért. A portugál nemzet tudta, hogy a királyi és miniszteri diktatúrát egyszerű pénzügyi érdekek vezérelték. A forradalom csirája a Braganza-ház pénzügyleteiben rejlik. Centeno képviselő még a parlament feloszlátása előtt leleplezte, hogy a király a civillistán kívül nagy pénzüsszegeket vett fel az állampénztárból. Mi köztársaságiak fokozott érélyvel fogjuk folytatni akeziónt és az az érzésünk, hogy ügyünk, amely a nemzeti függetlenség ügye, nagy hódításokat tesz a portugál nép körében. Pártunk nagy intelligenciájú és nagy erkölcsi súlyu embereket mond a magáénak. A néptömegek engedélyével meg fogjuk változtatni kormányzasi formáját az országnak, amelynek jó politikai és pénzügyi közigazgatásra van szüksége. E perczen majd mindegyik republikánus vezér a diktátor börtönében van, de még tömlöczük mélyéből is a köztársaságért dolgoznak. Az ő bebörtönzésük izgatta fel a lakosságot.

Dulakodó infáns.

Alfonzo infáns jelen volt azon az államtanácsi ülésen, amely Francot lemondásra kényszerítette. A herceg azzal vádolta Francot, hogy neki volt legnagyobb része a királygyilkosságban; Franco tiltakozni akart ez ellen, de a herceg ökölbe szorított kézzel rávettette magát és csak a miniszterek közbelépésének volt köszönhető, hogy a herceg a volt diktátort meg nem verte. Franco ellen az alkotmány megsértése miatt meg fogják indítani a büntető eljárást. A fölfüggesztett újságok holnap újra megjelenhetnek.

Az infáns, aki most trónörökös lett, fáradhatatlan. Átvette a palota vezetését, felügyeletet gyakorol az őrség fölött s teljesen az anyakirályné és a királyné rendelkezésére bocsátotta magát.

A pártok tanácskozása.

Ferreira Amaral miniszterelnök hosszabb tanácskozást folytatott Castroval, a progressisták vezérével és Villenával, a regenerádók fejével. A reggeli lapok dicsérik az új minisztereket. A volt Franco-kabinet tagjai elbucsztak a királytól. Franco tegnap megjelent a királyi palotában, ahonnan könyezve távozott. A Diario Illustrado, a francoisták lapja kijelentette, hogy teljesen a monarchia szolgálatába áll, ha a Franco-kabinetről megszüntetik a polémiát. A lap dicséri az új miniszteriumot. Az összes kormányzók és majdnem valamennyi hatóság beadta lemondását.

Tegnap több órai miniszteri tanács volt, amelyen elhatározták a kortez összehívását, hogy a király a parlamentnek a hűség esküjét letehesse.

Az új kabinet programja.

Ferreira miniszterelnök a Matin lisszaboni munkatársát fogadta s a következőket mondta neki:

— Azt kívánjuk, hogy a törvényeket tiszteljék és a közrendet meg ne zavarják. Egészen bizonyosak vagyunk arról, hogy alkotmányunk főnnálló törvényeiben minden megvan, amivel a törvénynek tiszteletet lehet szerezni. Ez a mi egész programunk. Nem vagyok politikus, nem tartozom semmiféle csoporthoz s nincsen semmiféle politikai programom. Tengerész vagyok és mindig tudom, hogy hol van a veszedelem.

Az özvegy királynéről és a fiatal királyról a miniszterelnök a következőket mondta:

— A királyné nagy bátorságának és méltóságának adta tanujelét s viselkedése mindenki-ben csodálatot keltett. Ő felsége minden tekintetben megfelel a portugál nép várakozásának. A király még fiatal, de megvan benne az erős eltökélés, hogy sohase térjen le a törvény utjáról. Nagyon böles és okos gondolatai vannak és mindenekfölött szereti az országát.

Lisszaboni magánjelentések szerint Ferreira miniszterelnök az új kabinet megalakításánál nagy nehézségekkel küzd. Azok a politikusok, kiket a belépésre eddig fölcsóított, kijelentették, hogy nem biznak az új kormányban, melynek az élete mindenestre rövid tartamu lesz.

Carlos király három biztosító társaságnál volt biztosítva. Az egyik társaságnál 5000, a másodikonál 1/2 millió és a harmadikonál 1/4 millió font sterling erejéig.

A katolikus nemzeti párt vezére támogatását ajánlotta fel a kormányának és felszólitotta az összes pártokat, tömörüljenek a kormány köré. Ha a kormány tényleg új korszakot akar nyitni, úgy munkálkodnia kell. Elérkezett a hazafias önfeláldozás órája, amikor senki sem vonhatja ki magát kötelességei alól.

Franco Madridban.

Senkitől fel nem ismerve, ma délben megérkezett Franco Madridba a postavonattal, amelyre utközben egy kis állomáson szállott fel. A vasutól egyenesen a Pais-fogadóba hajtatott s meghagyta a szálloda személyzetének, hogy senkit se bocsássanak be hozzá. A fogadó kapujánál sok titkosrendőr volt s az újságírók meg a fotográfusok hiába várakoztak órákhozott. Franco még ma az express vonattal Párisba akar utazni.

Legujabb hírek.

A biscayai öbölben öt angol panczélos vetett horgonyt olyan ürügy alatt, hogy Don Carlos az angol flotta tiszteletbeli tengeragya volt, tehát az angol hadihajók csapatokat fognak partraszállítani, amelyek ki fognak vonulni a király temetésén. Tényleg azonban ezek az angol tengerészcsapatok a portugál királyi család személyes védelmére valók, mert a temetés napján zavargások készülnek.

Nagyon jó benyomást tett, hogy az angol hadihajók nem futottak be a kikötőbe, csak a tengernagy hajója vetett horgonyt a forkolatnál.

A „Tribuna” közli, hogy Don Miguel Viareggióból Nápolyba utazott s egy idegen volt vele, aki Génua felől utazott Viareggióba. Valószínűleg egy meghitt embere volt a pretendensnek. A braganzai herceg állítólag hosszabb tengeri utra ment.

TÁVIRATOK.

Automobil-adó.

Berlin, febr. 6. A birodalomgyűlés költségvetési bizottsága egyhangulag elfogadta az automobil-adó tárgyában a mult évben benyújtott határozati javaslatot azzal a kibővítéssel, hogy a határforgalom megkönnyebbítése céljából egyöntetű intézkedések teendők.

Közgazdasági táviratok.

New-York, febr. 6. Terménytőzsze. Gyapoi. New-Yorkban —, márcz.-ra —, máj.-ra —. New-Orleansban —, Petroleum stand withe New-Yorkban 8.75, Filadelfiában 8.70, raffined in cases 10.90, Credit Balances of oil City 178.—, Zsir. Vestern Steam 7.90. Rohe testvérek 8.10. On 28.12—28.62, Réz 13.50—13.75.

Csikagó, febr. 6. Gabonatőzsze. Zárlat. Buza irányzata állandó, márcziusra —, —, —, K., májusra 97.25—97.25 K. Tengeri állandó, máj.-ra 61.25—61.— Csikagó, febr. 6. Terménytőzsze. Zsir februárra 7.37, tegnap 7.37, májusra 7.32, tegnap 7.60. Szalonna short clear, 6.37 tegnap 6.37. Sertéshus májusra 12.07, tegnap 12.12.

Mozgó képek.

A papa kedvence.

(Hazajön a Sanyika és mindene megvan, csak télkabátja nincs.)

AZ APA (ijedten): Hol a télkabátod?
SANYI: Te ugyis mindig mondtad, hogy ki kell dobní azt a rongyot.

AZ APA: Ugyis? Csak nem dobtad el?
(A kölyök pislog.)

SANYI (miután kipislogta magát): Nem. Jött egy bácsi és azt mondta, hogy ad egy kést, ha egy kicsit odaadom a télkabátomat, mert neki is van egy kis fia és annak is akar csináltatni egy télkabátot.

AZ APA: És te odaadtad? (Pofonfágja a csemetét.)

SANYI: Ne pofozz, mert különben elszaladok hazulról és villamos kalauz leszek. És akkor a karczagi nagybácsitól örökölsz egy smarnt, mert ugyis azt mondta: a gyerekeidre hagyok valamit, de rád semmit, mert te svihák mindent elbörzével.

AZ APA: Már megint olyanokat beszélsz, amiket nem értsz?

SANYI (pityeregve): Én egy kis fiu vagyok és nekem nem is kell tudni, amit a nagyok tudnak. Az a bácsi jött, megfogta erősen a kezemet... bevitt egy kapu alá... kivett egy kést...

AZ APA: Szent Isten, csak nem bántott?

SANYI (bögve): Nem bántott, de rám kiáltott, hogy vessem le a kabátomat... (keservesen zokog.)

AZ APA (szeliden): Ne sirj fiacskám... no ne sirj bogaram...

SANYI (könyárban uszlik): Azt mondta, hogy várjak rá... ő mindjárt visszajön.

AZ APA: Ne sirj, drága fiam, hiszen nem baj... Rongyos volt a kabát... No nevsz... Te vagy a papa kedvence.

SANYI (zokogva): És ideadta a kést, hogy tartsam, amig visszajön... Jajajajaj...

AZ APA (megcsókolja): Enyje Sanyikám, édes fiam, mondom már, hogy nem baj. Ha elvitte a kabátodat az a gonosz, hát elvitte... No, ki a papa kedvence?

SANYI (lassu tempóban zokog): Én aztán eltettem a kést és nem adtam oda a kabátot...

AZ APA (megsimogatja): Bátor kis fiu vagy... SANYI: ... Hanem azt mondtam a bácsinak, én már tudom mit akar maga. El akarja csórni a kabátomat, mert magának nincs fia és aki van, az is a tolonczházban van...

AZ APA: Bravó... SANYI: És én egy rossz gattliért nem adom oda a télkabátomat.

AZ APA: Nagyon helyesen... SANYI: Hanem adjon még egy koronát... AZ APA: Mit?

SANYI: Aztán adja ide azt a pakli viaszgyufát...

AZ APA (egyre dühösebben): Mit?

SANYI: És adja ide ezt a talmi lánczot, ezzel a patkóval, akkor odaadom magának a kabátot.

AZ APA (dühösen): Te csirkéfogó... SANYI: És így megcsináltuk az üzletet...

AZ APA (pofonvágja): Nesze rá a pecsét... Te betyár, te sliferli, te... (Alaposan elverí.)

SANYI (méltatlankodva): Már megint a fejembe stukkolsz, pedig az orvos mondta, hogy akkor hülve leszek. Pedig azt csak nem akarhatod, mert én vagyok a te kedvenced... a papa kedvence...

(Büszkén el.)

Kass Béla mellbelötte magát.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, február 6.

Ma éjszaka egy óra tájban feltűnést keltő öngyilkossági kísérlet történt a fővárosban. Kass Béla, az Operával szemben lévő egykori Drechsler-féle nagyvendéglő jelenlegi tulajdonosa öngyilkossági szándékból mellbelötte magát.

A szerencsétlen embernek anyagi gondok adták kezébe a fegyvert. Hónapok óta híre járt már, hogy nagy nehézségekkel küzd s pár nappal ezelőtt csődöt is kértek ellene a hitelezői. Kass Béla két esztendővel ezelőtt Aradról került a fővárosba. Édesapja, Kass Gusztáv aradi vendéglős támogatásával megvásárolta az Andrássy-uti Drechsler-féle vendéglőt, amely akkor eladó volt. A vásárlás azonban meglehetősen súlyos feltételek mellett történt, amelyeket Kass abban a reményben fogadott el, hogy az üzlet éppen olyan jól fog menni az ő vezetése alatt is, mint ahogyan a régi tulajdonos kezében virágzott. Ebben a reményében azonban hamarosan csalódnia kellett. Az üzlet napról-napra hanyatlott; lassanként a törzsvendégei is elmaradoztak és Kass Béla anyagi gondokba merült.

Hogy mi volt az oka ennek a hanyatlásnak, azt nem tudni. Az új tulajdonos fiatal, alig harminczhat éves, tetterős ember, aki egész munkabírását az üzletnek szentelte fiatal feleségével egyetemben.

Ez azonban nem változtat a tényen, hogy az üzlet pangásba jutott és Kass Béla a rengeteg anyagi eszközöket igénylő vállalat terhét nem bírta el. Eleinte csak Drechsler Bélával, a volt tulajdonossal támadtak nehézségei, akinek a vételár részleteit nem bírta fizetni. Utóbb a szállítói is szorongatták, különösen pedig a sörgyárosok. A küzködések vége aztán pár nappal ezelőtt a csőd lett. Az anyagi romlás rettenetesen megviselte az ép, erős, egészséges embert. Pár nap alatt megöregedett, szinte összetört, életunt lett a gondok súlya alatt. Tegnap, tegnapelőtt már az öngyilkosságot is emlegette hozzátartozói előtt. Felesége egyre vigasztalta az elkeseredett embert s igyekezett bátorságot önteni beléje. A csődnyitás óta ugyanis egyre folytak még az egyezkedési tárgyalások és az asszony azt remélte, hogy egyezés jöhet létre. Ez a reménység ma délelőtt, úgy látszik, végleg megsemmisült, mert Kass Béla egész délután buskomor, keserű hangulatban gunyasztott üzletében. A család hozzátartozói körében úgy mondják, hogy minden hitelezővel sikerült félig-meddig a kiegyezés, csak Drechsler Béla, a vendéglő volt tulajdonosa volt hajthatatlan.

Este nyolcz óra tájban Kass Béla elment vacsorázni az Oktogon-téren lévő Prindl-féle vendéglőbe, ahol késő éjszakáig elmaradt. Éjfél után fél egykor felesége utána ment és hazavitte. Szomorú beszélgetésbe merülve haladtak fel a lépcsőkön, a vendéglő épületének első emeletén lévő lakásuk felé, amikor a folyosónak egy kevésbé világított, homályos fordulójához értek, a szerencsétlen ember észrevétlenül elővette revolverét és mellbelötte magát. A golyó a bal mellbimbó fölött hatolt be és nagyon súlyos sebet ejtett. Kass Béla az első lövés után összerokadt és elvesztette eszméletét. Felesége kétségbeesett zokogással borult rája s majd esztét vesztette a szeméi előtt lejátszó tragédia fájalmától. A sebesültet az összefutó személyzet vitte be a 3-as számú különosztóba, ahol hevenyészett ágyra fektették. Legelőször dr. Glasz Izort, a család házi orvosát hívták ágyához, aki a házban is lakik, aztán telefonáltak a mentőkért, akik a súlyosan sebesült embert a Rókus-kórházba szállították. Állapota igen súlyos, mert a golyó nemesebb szerveket is ért.

Kass Béla úgy látszik előre készült az öngyilkosságra, mert öt levelet találtak nála. Az egyik dr. Szigeti Sándor tömeggondnoknak, a másik Tószegi Freund Ferencnek, a kőbánya polgári söröző igazgatójának, a harmadik Eich Jenőnek, a Dréher-féle sörgyár képviselőjének, a negyedik testvérbátyjának, Kass Gusztávnak s az ötödik feleségének szól. Ennek a címzése ez:

„Drága feleségemnek.”

Ebben a levelében keserű szavakkal mondja el, hogy az anyagi gondok adják kezébe a fegyvert. Hitelezői szorongatják és nem lát más menekülést, csak a halált. Egyik hitelezőjét névleg meg is nevezi levelében és megátkozza, mert irgalmat nem ismerve a halálba üldözte.

A szerencsétlen ember iránt az egész városban általános részvét nyilvánul. Felépülésében biznak az orvosok.

UJDONSÁGOK.

A szétépett fonál.

* * *

Mint minden a világon, a portugáliai véres események felett is napirendre térünk. Hídegen analizáljuk a történeteket és száraz logikával vonva le a konzekvenciákat, czinikusan igyekszünk kibogozni a fejlemények csomós fonalát. Az élet malmatovább forog az események megalkuvást nem ismerő, zuhatagos partijában.

Az a két bebalzsamozott királyi tetem örök hallgatással pihen egymás mellett a fejedelmi katafalkon. Ők kettejükkel végeztek. Egyszer s mindenkorra megtörtént a lemészárolás. A gyilkos sortűz ropogása egy pillanatra megrendítette az embereket, elámitotta a királyi vér freccsenése, a koronás urak fajsza belenyilalt egy kicsit a milliók koponyáiba, s azontul — — — a régi nóta:

„A király meghalt, éljen a király!”

A tömegpsziche nem is oly komplikált, amint azt sokszor gondolni akarjuk. Egész érzelmi skálája egy-két huron játszódik le. S ez egy-két huron mily kevés változat. Nem becsülöm többre a hangzagságát, mint a gyermekispét. Mely tudniillik két hangot ad: egyet, ha belefújnak, egyet, ha visszaszívjuk. Ennyi az egész.

Elvégre is pro és kontra gondolkozhatunk a portugál nép és általában a népek antimonarchikus érzelmeiről és nem kell okvetlenül erkölcsi felháborodást éreznünk, ha a tömeglélekben nem mutatkozott mélyebb hatás a két koronás fő életoltásán, mint a két-három sor jelentőség emelkedett napi gyilkosság áldozatain.

Amit azonban nem tudok megbocsátani a tömegeknek, az a hályogszemes nézés az, melylyel a trónok fényében csak a koronás-bábokat, de sohasem az embert látják meg. Aminthogy ez esetben sem látták meg azt a markánsan kidomborodó, finoman konturozott alakot: a nőt, az anyát, akinek vérből és húsból való formája szomorúan válik el attól a vérpárába olvadó reliefől, mely lelkének legkedvesebbjeit döntötte bele az idők végtelen perspektívájába.

A királyasszonytól nem tudta az anyát meglátni. A koronától az embert, aki minden fény, minden hatalom, minden republikánus és népjogi érvek ellenére is: ember. Érző, gondolkodó, hibákkal teljes, szenvedni tudó: ember. Embert, akit az elnyomottak indulaterupeziójában, a fűlsiketítő detonációban nem tudott kihámozni a sűrű füstfelhőkből. Melyből, a szertefoszlás után sem tudta kinézni a magzatját védő anyát, aki nem törődve az élet felséges gyönyöreivel és pompáival, a saját királyi testével védte meg a fiát.

A tömeg csak a történelem patinájába merített királyasszonyt látta, akinek a szíve az udvari etikett szabályai szerint végzi dobbanásait, s akinek a lelke helyén egy darab komprimált udvari levegő zárkózik el attól a finom érzelmi munkától, mely például a polgári anyáknál annyi megéneklőre talált.

Nem tudom megbocsátani a tömegnek, hogy a nagyszerű pillanat óta, de még inkább előtte, nem tudta meglátni, nem tudta megérezni azt az érzékeny idegfonalat, melyben a nagy emberi szeretetnek, érzésnek és szenvedésnek örök árama végzi keringését.

És mert úgy tépte szét a fonalát, ahogyan szétépte.

Elle.

NAPIREND. Napár. Péntek, február 7. — Róm. kat.: Rom-mald ap. — Prot.: Rikárd. — Görög-orosz: Jan. 25. Naz. Gerg. — Zsidó: Adar 5. — A nap két 7 óra 21 perczkor, nyugszik délután 5 óra 7 perczkor. — A hold két délelött 10 óra 17 perczkor, nyugszik éjfel 11 óra 48 perczkor.

A kereskedelmi miniszter fogad délután 4 órakor. — A belügyminiszter fogad délután 3 órakor. — A földmívelési miniszter fogad délután fél 5 órakor. — A belügyi államtitkár fogad délután 2 órakor. — A közoktatási államtitkár fogad délután 4 órakor. — A képviselőház ülése délelött 10 órakor. — A főváros pénzügyi és gazdasági bizottságának ülése délelött 10 órakor. — A képviselőház IV. bizottságának ülése délután 4 órakor. — Alarczos bál a Vigaszínházban. — A Filharmoniai Társaság tréfás estélye. — Culp Julia hangversenye a Royalban. — A Société de concerts d'instruments anciens utolsó hangversenye a Vigadóban. — Bemutató a Nemzeti Színházban. — Zemplényi Tivadar gyűjt. kiállításának megnyitása délután 5 órakor a Könyves Kálmán Nagyszínházban. — Az országos kiállítás központi első ülése az Orsz. Ipargyűlésben. — A esti 6 órakor. — A MIÉNK kiállítása a Nemzeti Szalonban nyitva 9-6-ig. Belépődíj 1 korona. — Az Uj Művészeti Szalon (Kecskeméti-utca 3.) nyitva egész nap. Belépődíj 40 fillér. — A Mihály kiállítása az Uránia Kigyó-téri Szalonban nyitva 9-8-ig. Belépődíj 40 fillér. — A Nemzeti Múzeum régiségára nyitva 9-2 óráig. — A Szépművészeti Múzeum nyitva 10-2-ig. — A Mezőgazdasági Múzeum nyitva 10-1-ig. — A Néprajzi Múzeum zárva. — A Fővárosi Múzeum zárva. — Az Iparművészeti Múzeum zárva. — A Történelmi Képcsarnok nyitva 10-2-ig. — A földtani int. múzeuma nyitva 1 korona belépődíjjal. — A Közlekedési Múzeum zárva. — A Szechenyi-múzeum zárva. — Az aquinumi múzeum nyitva egész nap. — A Techn. Iparmúzeum nyitva 9-1-ig és 6-8-ig. — Az Orsz. Ráth György-múzeum zárva. — Az Erzsébet királyné ereklyemúzeum nyitva 9-1-ig és 3-4-ig. — A Nemzeti Múzeum könyvtára nyitva 9-4-ig. — Az Akadémia könyvtára nyitva 3-7-ig. — Az egyetemi könyvtár nyitva 9-12-ig és 3-8-ig. — A fővárosi könyvtár nyitva 9-12-ig. — A Keresk. Múzeum könyvtára nyitva 9-2-ig és 6-8-ig. — A pedagógiai könyvtár zárva.

— Személyi hír. Lipót Szalvátor és neje ma Via Reggióba érkeztek. Mária Antónia főhercegnő állapotában lényeges javulás állott be.

— Franciaország főrabijai. Lévi Alfréd főrabbit, Zada Cahn, az elhunyt főrab helyére, Franciaország főrabijává választották.

— Nemes adomány. Dengl József aradi dúsgazdag háztulajdonos ma bejelentette Varjassy polgármesternek, hogy az aradi szegényház czéljaira 30.000, az udvari menedékházra pedig 110.000 koronát adományoz.

— Uj kamarások. A király báró kászonyi Bornemisza Lipót főispánnak, gróf sztárai és nagymihályi Sztáray Gábor főispánnak és szolgálatonkívüli viszonybeli főhadnagynak, sztankoványi Sztankovány Imrénének, dr. ivándi Ivándy Tihámér pénzügyminiszteri titkárnak és ivándi Ivándy Béla földmívelésügyi segédtitkárnak és 5. sz. honvédelmszázados ezredbeli tartalékos hadnagynak a kamarási méltóságot adományozta.

— Csillagkeresztet hölgy. Mária Jozefa főhercegnő gróf Kiehlmannsegg Edéné, született hercegné Wrede Gabriellának a csillagkereszt-rendet adományozta.

— Uj közalapítványi felügyelő. A vallás és közoktatásügyi miniszter Stuchlik Alajos közalapítványi mérnököt kir. közalapítványi felügyelővé nevezte ki.

— Előkelő esküvő. Niquet Eugen, a Louis Niquet berlini és párisi czég belfugia e hó 8-án a berlini francia katolikus templomban házasságot köt Eibenschütz Arankával, Erdős Argand, az „Egyetértés” kiadótulajdonosának bájos húgával, aki az esküvői ünnepségekre néhány napra Berlinbe utazott.

— (A kalocsai érsek székhelyén.) Dr. Várossy Gyula kalocsai érsek, aki a kormánytól folytatott kongrua-tárgyalások miatt újév óta a fővárosban időzött, ma udvari papjai kíséretében hazautazott érseki székhelyére, Kalocsára.

— Adomány a Hirlapírók Nyugdíjintézetének. Az Országos Kaszinó bálibizottsága száz koronát küldött a Hirlapírók Nyugdíjintézetébe javára.

— A kör- és községi orvosok fizetésrendezése. Az Országos Orvos-Szövetség kör- és községi (városi) osztálya ma dr. Bodnár Sándor elnöklésével választmányi ülést tartott. Örömmel vette tudomásul és megnyugvást keltett a belügyminiszternek a pénzügyi bizottságban tett kijelentése. A választmányi ülés elhatározta, hogy küldöttségileg fog tisztelegni a belügyminiszternél, hogy minél előbb lehetővé tegye, hogy a községi (városi) körorvosok helyzetének javítását czélzó törvényjavaslat a törvényhozás elé kerüljön. A küldöttséget ma délután öt órakor Wekerle Sándor miniszterelnök távollétében Popovics Sándor pénzügyminiszteri államtitkár fogadta. A küldöttséget dr. Bodnár Sándor, az osztály elnöke vezette, aki kérte az államtitkárt, hogy vegye őket pártfogásába és hasson oda, hogy ez a törvény minél előbb a törvényhozás elé kerüljön. Popovics Sándor államtitkár szívesen fogadta a küldöttséget s megígérte, hogy mihelyt a törvénytervezet kezébe jut, az orvosi kar érdekeit minden tekintetben igyekezni fog megvédeni. Bodnár elnök megköszönte az államtitkár megnyugtató kijelentéseit.

— Beszakadt a Balatonba. Somlay Gyula kőrösi földbirtokos szánkón akart átjutni a Balaton jegén, azonban midőn a Balaton közepére ért, a jég hirtelen beszakadt alatta és Somlay a jég alá került. Holttestét még nem találták meg.

— **Nogi tábornok, mint tanfelügyelő.** Nogi tábornok, aki Port-Arturt diadalmasan bevette, a háboru után sokkal békebéke foglalkozáshoz jutott: a kormány egy leánynevelő-intézet tanfelügyelőjévé nevezte ki. De összekülönbözött az intézet főnökjével. A spártai egyszerűségéről és bizonyos fokig nyers modoráról híres tábornok ugyanis az egyszerűség elvét Tokio legelőkelőbb leánynevelőjében is érvényesíteni akarta és ezért az előkelőbb családok leánygyermekéinél mindinkább elharapódzó fényűzés mérséklése czéljából utasította az intézet igazgatóját, Shimoda asszonyt, hogy az intézet növendékei a lehető legegyszerűbb ruhaviseletre és életmódra szorítandók és mindennemű fényűzéstől eltiltandók. Így volt ez a hősi lovagkorban és így kell annak lennie a jövőben is. Ez a rendelet azonban sehogy sem tetszett Shimoda asszonynak, aki növendékeit angol és amerikai mintára modern hölgyekké akarta nevelni. Nem is hagyta ennyiben az ügyet, hanem Nogi tábornok parancsát úgy a sajtóban, mint az ifjusági összejöveteleken ismételtén kipellengérezte. Nogi szigorú rendreutasítása után Shimoda asszony beadta lemondását, amit a japáni kormány el is fogadott.

— **Lemoine csiszolatlan gyémántjai.** Nincs már semmi kétség abban, hogy Lemoine, a világhírűvé lett szélhámos, aki milliók erejéig csapta be a hiszékeny embereket, azzal, hogy mesterséges uton tud igazi gyémántot előállítani, nem fogja elkerülni a sorát. Mindenki tudja már, hogy készpénzen vásárolt csiszolatlan gyémántokat; ezeket az olvaszó tégelyek oldalalaiba becsempészte és a tégelyeket kemencékbe tette. A nagy tüzből a tégelyek oldalalai leolvadtak s az ámuló „szakértők” kész csiszolatlan gyémántokat találtak a tégelyekben. Lemoine azonban a bizonyítékok sulya alatt sem török meg, hanem a vizsgálati fogságban hosszú védőiratot dolgozott ki. A védőirat sora veszi a kihallgatott ékszerészek valamósaikat és igyekszik ezeket megcáfolni. Legerősebb argumentuma az, hogy a szakértők, akik a tégelyből kikérült gyémántokat megvizsgálták, éppen azért hittek el neki föltétlenül, hogy tud mesterséges gyémántot előállítani, mert megállapították, hogy nem gyémántbányából valók. Minden gyémántnak megvannak ugyanis a maga sajátosságai, amelyek alapján a szakértő kétségtelenül meg tudja mondani, hogy melyik bányából valók. A londoni gyémánt-kereskedők, Wernher, Beit és társai éppen azért fizettek ki neki másfél milliót és kötötték meg vele azt a bizonyos szerződést, mert a gyémántot mesterséges gyémántnak ismerték föl. Lemoine szerint tehát az ékszerészek tévednek, amikor Lemoine mesterséges gyémántjaiban fölismerték azokat a gyémántokat, amelyeket ők szállítottak Lemoine-nak. Lemoine védőiratának végén újra hangoztatja, hogy a vitás kérdést másként eldönteni nem lehet, mint ha megengedik neki, hogy kísérlettel bizonyítsa be tudományát.

— **A bórá nyel.** A mintegy egy hét óta dühöngő erős bórá az egész Quarnerón nagy zavarokat idézett elő a hajók forgalmában. A nagyobb gőzösök is mind nagy késéssel érkeznek, egyes parti járattól kisebb hajók pedig egyáltalában el sem indulnak a kikötőből. Lussin Piccolóból egy nagy német vitorlás számára táviratilag kérték Fiuméből az Előre mentőgőzöst, hogy a vitorlást vontassa Fiuméba. A viharos időre való tekintettel azonban a hatóság a hajót nem engedhette át, mert esetleg előfordulható veszélyeknél szükség lehet a hajóra.

— **A felrobbant kazán.** Halász Zsigmond buzinkái földbirtokos egy acetilenkarbid-kazánt töltött birtokán, miközben a kazán felrobbant. A robbanás következtében Halász jobbkarja eltört, jobb lábán, fején s testének több helyén erős sérüléseket szenvedett. A hír hallatára neje, Szirmay Eszter grófnő eszméletlenül összeesett s súlyos beteg lett. A Halásznak segédkező szolgazemélyzet sérületlen maradt.

— **Hamis bankocsinálók.** Zomborból táviratozták: A vinkovcei csendőrség ma Zomborban és környékén egy öt tagból álló pénzhamisító bandát fogott el és az eszékai törvényszékhez kísérte. A banda feje Bayer János zombori kádármeister volt, kinél a csendőrség házkutatást tartott, mely alkalmalammal hamisított huszkoronás bankjegyeket találtak. A banda tagjai között van Seiler József doroszlói iparos is, akit szintén vasraverve a zombori börtönbe kísérte.

— **Egy érdekes asszony halála.** Thaisz Péterné, született Demidoff hercegnő tegnap hetvennyolcz éves korában meghalt a Deák Ferenc-utca 12. számú házában. A hercegnő élete csupa rendkívüliség. A dús gazdag orosz hercegi családnak egyik elszegényedett ágából származott az elhunyt matróna. Hazáját elhagyva, Bécsbe, majd Budapestre költözött, ahol munkásnő volt. Mikor munkafelügyező lett, egy Ruppert nevű iparos vette feleségül a szerény leányt. Férje azonban nemsokára meghalt és a hercegnő nagyon regényes körülmények közt újra férjhez ment. Az öngyilkossá lett gróf Teleki László ravatala körül életveszélyes tolongás támadt és Demidoff hercegnőnek a gazdag Thaisz Péter nyújtott segítségét. Thaisz később megkérte a kezét, de csak a házasság kötelessége tudta meg, hogy hercegnőt vett feleségül. Thaisz né fővárosszerte híres volt nagylelkű jótékonyaságáról. Ő kezdeményezte a népkonyhák szervezését is. Holnap délután három órákor temetik.

— **Stösszel nem ítéltek halálra.** A közelmúlt napokban az egész világsajtót bejárta a hír, hogy Stösszel, Fock és Rein tábornokat a pétervári haditörvényszék halálra ítélte. A tudósítás forrása egy Pétervárról érkezett távirat volt, amelyben kételkedni valót már csak azért sem találtak, mert apodiktikus bizonyossággal közölte még a részleteket is. Csak most, napokkal a hír közlése után érkezik az a tudósítás, amely azt jelenti, hogy a hír misztifikáció volt. A való igazság — ez új jelentés szerint — az, hogy a haditörvényszék még nem is mondott ítéletet. A tárgyalás legutóbbi napján kinos összeütközés történt Stösszel és a törvényszék elnöke között. Mindjárt a tárgyalás megnyitása után föllépett Stösszel és a következő nyilatkozatot tette:

— A bíróság eddig nagy előszeretettel ki-
puhatolt mindent, ami engem terhelhet. Olyan tére is áment, amelyhez semmi köze. Most arra kérem, olvassák fel napiparancsaimat, hogy konstatálni lehessen, hogy én miként viselkedtem. Vodnár tábornok a törvényszék elnöke izgatottan fölugrott székéről és a következőket felelte Stösszelnek:

— Az ön összes állításai valótlanok. A bíróság pártatlanul járt el az ön ügyében.

Az eset mély hatást tett a jelenvoltakra.

— **Egy öreg őrmester ünneplése.** A Nagyváradon állomásozó 7. Vilmos huszárezred legöregebb altisztjét, a hadseregnek egyik legrégibb katonáját, Quollinger Vincze számvevő őrmestert királyi kitüntetés érte. Az öreg őrmester 45 esztendeje szolgál és ebből az alkalomból a király az altisztet érhető legnagyobb kitüntetésben részesítette: az arany érdemkeresztet ajándékozta neki. A kitüntetésre méltán rá is szolgált az öreg huszár, aki résztvett az 1859-iki olasz hadjáratban, az 1866-iki porosz háborúban és végigharcolta a boszniai hadjáratot. A kitüntetett őrmesternek tegnap délelőtt fényes katonai ünnepély keretében adták át az érdemkeresztet a Vilmos-huszáriaktanyában, ahol a 7. huszárezred egész nagyváradai divíziója teljes díszben jelent meg az őrmester ünneplésére. A debreczeni ezredtörzs deputációja is megérkezett gróf Zedtvitz ezredes vezetése alatt. A huszárság a kaszárnya udvarán gyűlt össze, ahol a legénység és tisztikar előtt gróf Zedtvitz ezredes az ősz katona mellére tűzte az arany érdemkeresztet, lelkes, szép beszédben méltatva a kitüntetett huszár érdemeit. Ezután a nagyváradai huszárok báró Ulm vezetésével, a katonazenekar indulója közben díszmenethen vonultak el az ünnepelelt őrmester előtt. Délben az őrmester tiszteletére a tisztikar kaszárnyában lakoma volt, amelyen számos felköszöntővel ünnepelelték.

— **Új ritka ásatások.** A thebai királysirok völgyében napvilágra kerültek II. Setis feleségének ékszerei, aki a tizenkilencedik dinasztiaiból való volt és Krisztus születése előtt 1300 évvel élt. Az ékszerek arany kézbronzok, arany fülbevalók és gyűrűk, amelyek mind az ötvösművészet remekei és fölötte becses drágaságok. Az arany hálót, amelyet akkoriban a fejen viseltek, nem találtak meg. Valószínűleg sirrablók vitték el. Sellaiban egy történelmi előtti sirban kezdetlegesen bebalzsamozott kis emberek mumiáit találtak, egy másik nagy sirban pedig negyven csontvázat, amelyeknek feje le volt vágva. Valószínűleg kivégzett római katonák voltak ezek.

— **A tigris karmal közt.** Ratibor közelében, Porosz-Sziléziában, vérfagyasztó szerencsétlenség történt. A vasuti állomáson Wagner nevű vasuti alkalmazott meg akarta mutatni egy társának egy áttutató állatsereglet tigrisét és kinyitotta a vasuti kocsi raktározott ketrecz ajtaját. De mivel a tigris a ketrecz fenekén kuporodott és nem akart előjönni, karját benyujtotta a rácson és ingerelte a fenevadat. Erre a tigris megvadult, kiugrott a ketrecz ajtaján és rávetette magát a szerencsétlen emberre és karját szétmorzsolta és egész testén súlyos sebeket vajt karmaival. Wagner velőtrázó segélykiáltásaira a vasuti személyzet odafutott és csak miután a tigris saját épségük kockázatásával botokkal és vasdorongokkal félig agyonverték, sikerült Wagnert a halál torkából borzalmasan megcsonkítva és vérben ázva megmenteni. Aztán a ratibori kórházba szállították, hol most élet-halál közt vívódik.

— **Rejtélyes Csáky gróf.** A lapokban gróf Csáky György haláláról hozott hírek kiegészítései Iglórol a következőket jelentik: Mintegy három hónap előtt egy szepesi származású gróf Csáky György Kassáról Amerikába vándorolt ki és ott Vanderbiltnél főlovászmesteri állást nyert. Csáky nagy vagyont vert el, huszártiszt volt és sok kaland után szepesmegyei koncsáni birtokára vonult vissza gazdálkodni. Feleségül vette Beöthy Algernon mostoha leányát, egy Majthényi baroneszt, kivel csak rövid ideig élt együtt.

— **Csernován minden csendes.** A sajtót minap bejárta a hír, hogy a csernovai új templomot a lakosság pánszláv mozgolódása miatt a fősolgabírói hivatal bezáratta. Ez a hír nem felel meg a valóságnak. A csernovai lakosság nyugodt, a csernovai templomot pedig nem zárhatták be, mert még meg sem nyitották.

— **A bajai millió egyik szereplője meghalt.** Bajáról érkezik a hír, hogy Schön Antal, a bajai kereskedelmi és iparbank vezérigazgatója, az elmúlt éjjel Baján meghalt. A régóta súlyos betegségben szenvedő embert a milliós sorsjegy-pör és annak bonyodalmai annyira felizgatták, hogy ez izgalmak a halálát csak sietteték. Schön Antalt ugyanis terhelteként idézték meg. Noha mindenki tudta Baján, hogy Schön Antal nem lehetett részese a milliós sorsjegy-malverzációnak, azért a vezérigazgató, akinek bankjában történt a dolog, ezt nagyon tragikusan vette. A pör folyásán persze nem változtat a bankigazgató halála. Dr. Forró Felix, a károsult kertes ügyvédje fentartja a vádat a milliós bünpör másik két szereplője: Wagner Sándor könyvelő és Prigli Károly bankpénztáros ellen és a pénzügyintézet vagyoni felelőssége változatlanul fennmarad. Az ügyvel nemsokára a vádtanács foglalkozik. Eckert Antal vádirata ellen kifogásokkal éltek a gyanúsítottak és a kifogásokat a vádtanács fogja elbírálni.

— **Merénylő urasági inas.** Nagy Gábor tiszaföldvári születésű huszonegy éves urasági inas a Rottenbiller-utca 19. számú ház tulajdonosánál volt alkalmazva. A minap összeveszett Bertalan Ödön harminczöt éves házmesterrel. Az összetűzésben azonban Nagy Gábor maradt a vesztes s dühöngve fenyegette meg a házmestert:

— Megállj, ezt még megkeserülőd.

Fenyegetését tegnap be is váltotta. Bertalan este tíz óra tájban a lépcsőház lámpáit oltogatta. Nagy Gábor egyszerre hátulról megrohanta s egy ólmos bottal fejbe vágta a házmestert. Bertalan erre megragadta a botot, az inas azonban kést rántott s bal halántékon szurta a házmestert. A súlyosan sebesült embert a mentők a Rókus-kórházba vitték, Nagy Gábort a rendőrség letartóztatta.

— **Leégett gőzmalom.** Az elmúlt éjjel Bácsalmáson az Imgrund-éle gőzmalom teljesen leégett. Bennégett 4 vagon liszt is. A kár mintegy 140.000 korona, melynek nagy része biztosítás után megtérül. A földmúlár a lángokban álló malom emeletéről leugrott és csonttörést szenvedett.

— **Szivenszurta.** Nagy-Becskereken ma délben Gijon Antal 13 éves cipészinaszt egy másik ismeretlen fiu az utcán szivenszurta. Rövid szenvedés után Gijon meghalt. A tettes megszökött.

— **Vesztett eb garázdálkodása.** Szamosújvárott tegnap délelőtt nagy szerencsétlenséget okozott egy vesztett eb. Nem kevesebb, mint tizenhét embert mart meg. Ezek között volt az állatorvos neje és az országos fegyház ellenőre. Ma mind a 17 egyént, köztük 8 gyermeket a városi hatóság a budapesti Pasteur-intézetbe szállította.

— **Életunt emberek.** Négy rejtélyes eltűnés ügyében nyomoz most a fővárosi rendőrség.

Frech Katalin tizenhét éves esztendő, széke, kékszemű, pirosarcu leány. Bécsből került ide egy úri családdal s elcsábították. Kórházba került s onnan kijövet, szobaleány lett.

— A fiatal ur kilökött — mondta tegnap bécsi dialektusával a lakásán — és azt kiáltotta, hogy menjek a Dunába. Hát én odamegyek.

A Váci-ut 137. száma alatt lévő lakásán igyekeztek lebeszélni a tervéről, de hétfőn elszökött onnan s azóta nem látták. Távozásakor sötétkék kosztümöt, fehér sál-t viselt. Azt hiszik, elemészette magát. A rendőrség ma értesítette Raipoltenbachban, Alsó-Ausztriában lakó szüleit.

Rosenfeld Benjámín jómodú vidéki gabonakereskedő még január végén Budapestre érkezett látogatáshoz a rokonaihoz. A Népszínház-utca 44. száma alatt, a Teleki-tér mellett lakott egyik hozzátartozójánál. A múlt hónap 30-án azzal távozott, hogy egy nagyon finom ur meghívta magához a lakására sakkozni. Nem tért vissza.

Az ötvenesztendős gabonakereskedőnél több ezer korona volt, amikor rokonaitól búcsút vett s nem lehetetlen, hogy rablógyilkosság áldozata lett. A finom urat, akivel sakkozni akart, szintén nem tudták még kinyomozni. Rosenfeld középmagas, kövér, egészséges, kerekarcu, rövid vastagajkú, őszülő férfi. Beszél tótul és németül, keveset magyarul. Szürke télikabát, barna ruha, fekete kemény kalap volt rajta.

Takács Péter huszonhatesztendős pinczér öt nappal ezelőtt annak a rendje és módja szerint le akart számolni a kávéházban, ahol alkalmazva volt. De a hírtelen elhívták állítólag sürgős ügyben. Hazasietett a Sándor-tér 4. szám alatt lévő lakására, ahol ezt mondta a háziasszonynak:

— Kellemetlen dolgom van, soká tart; de tizenkét órára itthon leszek. Ha egy nő keres, tessék szólni, hogy Józsi barátomhoz kellett sietni.

Ez a Józsi, Kántor József rovtomultu pinczér, aki állandóan zsarolta Takácsot, s két tanu vallomása szerint leszurással is fenyegette már. Kántor Takácssal egyidőben tűnt el. A magas, nyulánk termetű, barna, beteges arcú pinczérnél ezer-ezerkétszáz korona volt, amikor nyomaveszett.

Deutsch Sándor harmincegy éves ügynök nagy nyomorban élt a Lajos-utca 126. száma alatt. Amellett segítenie kellett nőtestvérét is, ki elsején sirva állított be hozzá, hogy nem tudja kifizetni a házibért, amelyet negyven százalékkal fölemeltek. Deutschnek se volt pénze s úgy látszik, öngyilkosságra szánta magát elkeseredésében. Lakásáról eltűnt s levelet hagyott hátra, amelyben a nőtestvére háziurát megátkozza. A nyomaveszett ember, noha csak harmincegy éves, nagyon őszülő; arca kerek, vöröses, termete alacsony.

— **Hajók balesete.** A cattaro—trieszti útjában zátonyra került Sultan osztrák Lloyd-gőzösnek utasait és postáit a magyar-horvát hajóstársaság Pannonia nevű hajója vette át és hozta Fiuméba. A tengeren dúló heves bóra miatt a Pannonia csak öt órással később érkezett meg. A Sultan először teljesen víz alá került és rakományát is más hajóra kell átrakni. A hajó személyzete teljesen biztonságban van. Lussin-Piccoloból táviratban keresték meg a flumei révivárat, hogy az Előre nevű hatósági hajót küldje oda egy, az ottani révben menedéket keresett vitorlásnak Fiuméba való elvontatására. A vitorlás Délamerikából teljes hajórakomány salétromot hoz a flumei piacra. Az Előre azonban javítás alatt van, nem végezhet szolgálatot s így a vitorlás továbbra is Lussinban kénytelen vesztegelni.

— **Öngyilkos joghallgató.** Ma reggel a Rákóczi-ut huszonötödik számú házában, közvetlen a kapunyitást után egy fiatal ember fölment a negyedik emeletre s az udvarra ugrott, ahol összezuhan magát. A rendőrség a fiatalembernél talált egyetemi leczkekönyvből megállapította, hogy Krausz Jenő a neve s joghallgató. A mentők a Rókus-kórházba vitték az életunt fiatalembert, aki még ma délelőtt meghalt. Tettének okát nem tudják.

— **Szerencsétlenség vadászatán.** Román János csanádmezei sajtényi gazdag birtokos vadászat közben lábához leeresztett fegyvere elsült. A golyók Román hónaljába furódtak és szervezetének nemesebb részeit is megsértették. Román, akit a makói kórházba szállítottak, a sérülések következtében meghalt.

— **Életunt katona.** Szegeden egy Horsics János nevű honvéd öngyilkosságot követett el. Horsics Újvidéken szolgált, de valami szabálytalanság miatt áthelyezték Szegedre, ahol tegnap kellett volna szolgálatára jelentkeznie a dandáirodában. Be is ment az irodába, korán, még hat órákor és szolgálati fegyverrel szíven lötte magát. Valószínű, hogy a büntetéstől való félelem miatt követte el az öngyilkosságot.

— **Öngyilkos tiszt.** Egy vinkovcei szállodában tegnap Grelmann Gusztáv, a Bródban állomásozó 39. gyalogezred élelmezési tisztje eddig ismeretlen okból öngyilkosságot követett el.

— **Halálozások.** Csepcsi Ferenc nyugalmazott vármegyei főügyész meghalt Kiscsepcsényben 83 éves korában.

Cserey Emil címzetes kanonok, róm. kat. plébános meghalt Turócszentmártonban 80 éves korában.

Riess József állami felsőbb leányiskola nyugalmazott tanára február 4-én Sopronban 69 éves korában meghalt.

Szirmai Hermína grófnő meghalt Szinyán 46 éves korában.

Jankovich Gaston Aladár földművelésügyi miniszteri számellenőr február 4-én rövid szenvedés után 38 éves korában Budapesten meghalt.

Huszi és darvai Ágoston Gyula gyógyszerész e hó 3-án 63 éves korában elhunyt Técsőn. Az elhunytat nagyszámú rokonság gyászolja.

— **Pinczetűz.** Ma délután Rottenbiller-utca 66. szám alatt pinczetűz volt, amely a lakók fa- és szénkészletét emésztette fel. A tüzhöz kivonult a központ és VI. kerületi tűzrészleg Blaschnek segéd-tiszt vezetésével és hamarosan elfojtotta a veszedelmes tüzet. A tüzoltókkal együtt megjelent a tüznél gróf Erdődy megyei tüzfelügyelő is.

x **Idegesség, ideggyengeség** (neurasthenia, hystéria) képezi a modern kor legáltalánosabb betegségeit, melynek minden tünete (fejfájás, fejnemű, szédülés, bányadság, álmatlanság, szív- és gyomor-tünetek, bélrenyheség, görcsök, nyomott kedélyállapot, munkakedvhiány, gyengeségi állapot stb.) sikeres gyógykezelést talál dr. Hönig Izsó, elektroterapeutika intézetében (Károly-körút 24). A kezelés kényelmes és teljesen fájdalommentes.

x **Bob-hashajtó a legkellemebb, 10 fillér.**
x **Fodor-féle vívőterem** a Koronaherceg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívőterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna és vívásra.

x **Zászlók,** czimerek minden kivételben kaphatók Linhart színházi festőnél és díszítőnél Budapest, VII., Hunyady-utca 27. szám. Árjegyzék ingyen.

x **Izabella főhercegnő az Apolló-Színházban.** A napokban az Apolló-Színház igazgatósága Tátralom-nicezon mozgólépcső-fölvételeket eszközölt. Frigyes főherceg és családja, valamint az ott időző arisztokrácia ez alkalommal az apparátus előtt üzték legkedveltebb sportjátékaikat: tobogánt, skiutást, bob-szánt, koresolyást stb. A fölvételeknek minden egyes jelenete kitünően sikerült. A mai bemutató előadásán megjelent az Apolló-Színházban Izabella főhercegnő, Wimpfen-Széchenyi grófnő udvarmesternő, gróf Andrássy-Tivadarné és gróf Pálffy kamarás kíséretében. A valóban kitünően sikerült fölvétel bemutatását rendkívüli érdeklődéssel kísérték és eltávozás előtt köszönetet mondtak az igazgatóságnak fáradozásáért.

Nyilt-tér

(E rovatban közlöttékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

WIKUS TÁTRA
NYERS ÉVESRE
a legjobb tejcsokoládé
BUDAPEST, DEÁK FERENC-UTCA 17.

VITA FORRÁS
SÓSKUT VASMEGYE
ALKALIKUS NATRON-LITHIONGYÖGYVIZ
Orvosi ajánlva húgysavas diathesis, köszvény, cukorbetegség, gyomor- és húgyhólyag-bántalmaknál stb.
Mint üdítő és borvíz páratlan.
Bővebb felvilágosításra szolgál: a
Központi iroda: Budapest, V., Váci-körút 54.
Főraktár: Édeskúty L. urnál Epest, Erzsébet-tér

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) **Zemplényi Tivadar képei.** A Könyves Kálmán-Társulat gyűjteményes kiállításainak sorozatában holnap Zemplényi Tivadar képeit mutatja be. Ez a művész nem tartozik azok közé, akiket fel kell fedeznie és akiket magyaráznia kell a lelkesedésnek. Elismert, arrivé művész, akinek minden hivatalos elismerésben van része. Habár nekünk abból a korból való képei rokonszenvesebbek, amikor elismerés helyett eleven művészi izgalomban volt része. A kissé zsánerszerű, de nagyon kvalitásos „Nem megmond-tam?” és a „Leány virágkosárral” ebből a korból valók. Mit sem tudnak a szín örömről, mégis bizonyos összehangoltság, diszkrétan tompa tónus különbséti meg őket az utabbi, pleinaires képektől. Ezek a színek néha igazán kulturálan egymásmellérakást, meglehetősen kellemetlen harmonizálásokat adnak és Zemplényi régi erősségéből, a rajzból sem érezetnek semmit. A kiállítás katalógusához Gerő Ödön írt előszót.

(*) **Rákóczi Ferenc síremléke.** Gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter az elmúlt év folyamán pályázatot hirdetett II. Rákóczi Ferencnek a kassai székesegyházban felállítandó síremlékére. A pályázati határidő múlt év december 31-én járt le. Számos pályamű érkezett a városligeti Szépművészeti Múzeumba, ahol a bíráló-bizottság ítéletének meghozatala után a beérkezett pályaműveket tizenhárom napon át közszemlére fogják kiállítani. A pályázaton a következő művészek vettek részt: Holló Barnabás, Füredi Richárd és Lechner Jenő, Tóth István, Markop Béla, és Szechtel Ottó, Lukácsi Lajos és Lux Kálmán, Darázs János, Híkisch Rezső és Beck Fülöp, Székely Ernő és Hybl József. A bíráló-bizottság legközelebb megalakul és pedig az Országos Képzőművészeti Tanács, a Műemlékek Országos Bizottsága, a Magyar Képzőművészet Egyesülete, a Magyar Mérnök- és Építészegylet és az Építőművészek Szövetsége tagjai sorából. E szakértekeken kívül ki-nevezett tagja a bíráló-bizottságnak Thaly Kálmán országgyűlési képviselő, a Rákóczi-kor kiváló historikus.

(*) **Després Susanne a Vigszínházban.** Després Susanne, a világhírű francia művésznő, aki már ismételt nagy sikerrel vendégszerepelt nálunk, az idén ismét fellép a Vigszínházban. Társulataival, amelyhez ezúttal Lugné-Poe, az „Oeuvre” színház igazgatója is csatlakozik, február hó 20-án, csütörtökön a Rafale-t (Baccarat), Bernstein Henri színművét játssza el, pénteken, e hó 21-én pedig Savoir és Nozière színművét, a „Kreutzer szonátát” mutatja be. Holnap, pénteken, az álarcos-bál miatt a Vigszínházban nincs előadás. Szombaton a „Sámson” kerül színre.

(*) **Megdicsért pályamunka.** A Kisfaludy-Társaság múlt évi pályázata, melyek eredményét tegnap hirdették ki — mint már megirtuk — értékes művekkel gazdagították a magyar irodalmat. Nemcsak, hogy az összes pályadíjakat kiadhatták, hanem azonkívül is sok olyan mű találtatott, melyek figyelemre méltók s irodalmi nyereségnek tekinthetők. Ezek közé tartozik a Bulyovszky-jutalomra pályázott „A csontváz” című költői elbeszélés is. Ennek becses tulajdonságait különösen hangsúlyozta a bírálók jelentése. Szerzője Zoltán Vilmos, a kedvelt író és jeles műfordító, akinek irodalmi munkásságát olvasóink is jól ismerik.

(*) **Schratt Katalin — „Nagymama”.** A Népszínház legközelebbi bemutató-estéjének érdekes nézővendége lesz. Hír szerint Schratt Katalin, a bécsi sokat emlegetett, híres színművésznője készül az operetté átgúrt „Nagymamát” végignézni, mert Bécsben ő készül a czimzerepet — melyet itt tudvalevőleg Blaháné fog kreálni — eljátszani. E hírt csak az teszi valószínűtlenné, hogy Schratt Katalin nem énekesnő és ha a „Nagymamát” el akarná játszani, inkább a Nemzeti Színházban nézhetné végig.

(*) **Slezák nem marad.** Weingartner Felix, a bécsi Opera igazgatója tárgyalásokat folytatott Slezákkal, hogy a művészt maradásra bírja. A tárgyalások nem jártak eredménnyel és Slezák már a tavaszszal Amerikába megy.

(*) **A hajnal fiai.** Peterdi Andornak „A hajnal fiai” című egyfelvonásos életképét pénteken délután adják először az Intim-Színházban. A darabban előforduló zeneszámokat Bihari Zoltán írta.

** A V...
a Vigszínház...
hetek óta...
kezdődik...
gyek a ren...
dalpénztárr...
gyek. A sz...
nyitásig lel...

** Fő...
grófnő teg...
kastélyban...
cziájának s...
a grófnő...
müködött...
gyar zenes...
adásával r...
vész Ha...
társaság a...
lyen több...

belügymini...
és leányai...
Sándor, gr...
nőné grófn...
Vay Gábor...
leányával...
grófné, öz...
dorné gró...
rolyi Józse...
viselőházi

** A...
táncszínház...
lők Ország...
4. sz.) öss...
meghívók...
őhajt, ford...
bizottság...
20. sz.)

** A K...
gieknél is...
a Royal te...
ség a bál...
különös fig...
bálynak é...
ból a lépes...
délizaki m...
iroda (V. I...
nenciában...
bevált 1 k...
pénztárnál.

(A F...
Faller F...
Az ill...
előadása a...
Föld...
ügyszály...
ideiglenes...
tárgyában.

Az alt...
alkalmazot...
nyainak r...
regi Zolt...
Szal...
város laká...
szervezeté...
ipari- és r...
kálát beha...
val és jelz...
terén a fő...

A bizo...
gyalta és...
Végül...
egy új rón...
továbbá a...
egy alker...
egy aszta...

(A k...
nyérgyar...
jóváhagyt...
tesítése tá...
mondotta...
rat épített...
ret tud elő...
a tanács...
ság kiküld...
hogy a k...
Vízafogó-u...
javaslatait...
tárgyalták...
kérelmét, I...

Mulatságok.

** A Vigszínház álarcos bálja. Holnap este lesz a Vigszínház nagy álarcos bálja, amely iránt már hetek óta óriási érdeklődés nyilvánul. A bál 9 órakor kezdődik, pénztárnyitás este 8 órakor. A belépőjegyek a rendes esti pénztárnál válthatók meg, az oldalpénztárnál pedig az esetleg fenmaradó erkélyjegyek. A színházi jegyirodákban csak az esti pénztárnyitásig lehet jegyet váltani.

** Főúri estély. Özvegy Andrássy Tivadarné grófné tegnap fényes estélyen látta vendégül budai kastélyában az ország Budapesten időző arisztokráciájának színe-javát. A főúri társaság mulattatására a grófné hangversenyt rendezett, amelyben közreműködött Fráter Lőránd huszárkapitány, aki magyar zeneszerzők alkotásainak ismert művészi előadásával ragadta el az előkelő közönséget. A művészt Hadik Endréné grófné kísérte zongorán. A társaság a késő éjjeli órákig maradt együtt. Az estélyen többek között ott voltak: gróf Andrássy Gyula belügyminiszter, Odessalchi Géza herceg nejével és leányaival, gróf Vay Péter preláttal, gróf Andrássy Sándor, gróf Bánffy Miklós főispán, Karácsonyi Jenőné grófné, özv. Károlyi Gyuláné grófné leányaival, Vay Gáborné grófné, özv. Almásy Györgyné grófné leányaival, Hadik Endréné grófné, Zichy Jánosné grófné, özv. Csáky Kálmánné grófné, Apponyi Sándorné grófné, Batthyány Lajosné grófné, gróf Károlyi József, Rohonczy Lőrincz, Návay Lajos képviselőházi alelnök és sokan mások.

** A B. T. C. bálja. A Budapesti Torna Club táncestélyere, mely e hó 22-én a Magyar Tisztviselők Országos Egyesületének (VIII., Esterházy-utca 4. sz.) összes termeiben lesz, a rendező-bizottság a meghívók szíjjelküldését megkezdte, aki meghívót óhajt, forduljon a Budapesti Torna Club rendező-bizottságának állandó irodájához, (V., Markó-utca 20. sz.).

** A Kereskedelmi Bál. Szombaton este az eddigieknél is nagyobb fényvel és sikerrel fog lezajlani a Royal termeiben a kereskedelmi bál. A rendezőség a bál estéjére már minden intézkedést megtett, különös figyelmet fordítva a megjelenő miniszterek, bálanyák és notabilitások kellő fogadtatására; e célból a lépcsőházat, a foyert és a reservált emelvényt délszaki növényekkel pompásan díszítették. A bál iroda (V. Hold-utca 15.) mai naptól kezdve permanenciában van és ugyanott adják ki a mult évben bevált 1 koronás táncos jegyeket, valamint este a pénztárnál.

FŐVÁROS.

(A jogügyi bizottság ma délután ülést tartott Fallér Ferenc tanácsos elnöklése mellett. Az ülés elején Bukovszky Viktor fogalmazó előadása alapján nyugdíj-ügyeket intéztek el.

Földváry Antal főjegyző adta elő az elnöki ügyosztály tervezetét a tisztviselők létszámához tartozó ideiglenes hivatali személyzet helyzetének a javítása tárgyában.

Az altszűti és szolgai létszámhoz tartozó fővárosi alkalmazottak helyzetének a javítására és a jogviszonyainak rendezésére vonatkozó előterjesztést Serregi Zoltán tanácsjegyző mutatta be.

Szalay Sándor tanácsjegyző adta elő a főváros lakáspolitikai feladataira és a lakásügyi hivatal szervezetére vonatkozó tervezetét, amelyet a jogi-, ipari- és rendészeti ügyosztály szerkesztett. A munkálát behatóan foglalkozik a lakás-kérdés fontosságával és jelzi azokat a feladatokat, amelyek a lakásügy terén a főváros hatóságára várnak.

A bizottság a bemutatott összes javaslatokat tárgyalta és elfogadta a tanács elé fogja terjeszteni.

Végül javasolja a bizottság, hogy Buda-Ujlakon egy új római katolikus kápláni állást szervezzenek; továbbá a pesti oldalon levő temetőkhöz egy fő- és egy alkertészti állást és a Szent Rókus-kórházban egy asztalosmestert állást.

(A kenyérgyár. A tanács ma tárgyalta a kenyérgyár tervezetét. A belügyminiszter tudvalevőleg jóváhagyta a fővárosnak a községi kenyérgyár létesítése tárgyában hozott határozatát, amelyvel kimondotta, hogy 55.000 korona költséggel olyan gyárat építtet, amely naponként 25.000 kilogramm kenyeret tud előállítani. A határozat végrehajtása ügyében a tanács ma intézkedett az építésre felügyelő bizottság kiküldése iránt és felhívta a mérnöki hivatalt, hogy a kenyérgyár telkével határos Berettyó- és Vízafogó-utczák egy részének rendezésére nézve javaslatát sürgősen tegye meg. Kapcsolatban ezzel tárgyalták Soroksár község elöljáróságának azt a kérelmét, hogy a községi kenyérgyár felépítése ej-

tessék el s ez esetben a község olyan gyárat létesít, amely naponként 50.000 kilogramm kenyeret termelhet. A tanács természetesen nem teljesíthette ezt a kívánságot, de amennyiben Soroksár község a kenyérgyár felépítése és üzembehelyezése után is foglalkozni kíván a főváros lakosságának olcsó és jó kenyérrrel való ellátásával, úgy a főváros tanácsa készséggel fog az elöljáróságai további tárgyalásokba bocsátkozni.

(A főváros költségvetése. A pénzügyi és gazdasági bizottság, — amely különben pénteken a rendes ülést tartja — hétfőn délután fog az 1908. évi költségelölirányzatra vonatkozó előterjesztéssel foglalkozni. A közgyűlést, ugyancsak ebben az ügyben, valószínűleg szerdára, vagy csütörtökre hívja össze Fülepp Kálmán főpolgármester.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ A Magyar Jogászegyesület február 8-án, szombaton este 6 órakor az ügyvédi kamara helyiségében (Szemere-utca 10. szám alatt) teljes ülést tart, melynek tárgya: az uszortörvényjavaslat megvitatása. Felszólalók: dr. Lévy Béla, dr. E. Illés Károly, dr. Hantos Elemér, dr. Nemere Béla. Vendégeket szívesen lát az egyesület.

§ Hívtves-gyilkosság. Mult évi május 14-én éjjel ismeretlen tettesek Bán János zagyarékási gazdát az ablakon át, amint ágyában feküdt, két lövéssel agyonlőtték. A nyomozás során felmerült gyanuokok alapján letartóztatták a meggyilkolt feleségét és annak kedvesét, G. Polónyi Imre odaváló fiatal, jó módú gazdát, akiket azzal vádolták, hogy ők együtt szövetkezve tették el láb alól a szerencsétlen véget ért gazdát. A kecskeméti esküdttörvényszék két napon át tárgyalta az ügyet, amelyen a vádlottak mindvégig tagadták tettüket. Az esküdtek azonban a vizsgálat folyamán tett beismerő vallomás alapján bűnösnek mondták ki a vádlottakat a gyilkosság büntetésében s ezért Polónyi Imre 13 évi, Bán Jánosné 9 évi fegyházra ítéltetett. A Kuria ma Sebestyén Mihály elnökle alatt, dr. Nagy Emil védelme után a semmisségi panaszok elutasításával hozzájárult az esküdttörvényszék ítéletéhez.

§ Sajtópör. A debreczeni esküdttörvényszék három napon keresztül tárgyalta Márton Imre ügyvédnek Székely Imre lapszerkesztő ellen indított sajtópörét. Az esküdtek a rágalmazás vádjá alól felmentették a szerkesztőt.

§ Erkölcstelen merénylet. A budapesti büntető-törvényszék dr. Jamnitsky bíró elnökle alatt ítélező tanácsa ma tárgyalta zárt ajtók mögött Ólvedi Sándor kanári madár-tenyésztő bűnügyét. Ólvedi 56 éves ember létére kis leányok után vetette magát s M. Márton 8 éves Etel nevű leányát elcsábította. A kis leány az erkölcstelen merénylet következtében oly súlyos beteg lett, hogy hetekig tartott, míg felgyógyult. Az elvetemült embert a rendőrség letartóztatta, de a törvényszék 2 hónapi fogvatartás után 1000 korona óvadék ellenében szabadlábra helyezte. A mai lefolytatott tárgyalás után a bíróság Ólvedi Sándort háromévi fegyházra ítélte. Az ítélet ellen az ügyész semmisségi panaszszal élt. A vádlott és védő szintén felebbezték.

DR. HÖNIG IZSÓ
Elektrotherapiai és Röntgen-Intézete. Elektronáramú gyógyítás
Budapest, IV. Károly-körny. 24. sz. I. em. Lift
Telefon 102-39.

Gyógytényezők:
Elektromágneses gyógyítás.
Röntgen sugarakkal való kezelés.
Magas feszültségű árammal való kezelés (Arsonvalisatio).
Kék fényvel való kezelés.
Villamos hőfürdők (Elektrotherm).
Villamos fényfürdők.
Villamos masszázs (Vibratio).
Galván, Farad és Franklin árammal való kezelés.
Villamos vízfürdők.
Szénasavas fürdők.
Főbb javallatok:
Általános idegesség (neurasthenia, hystéria).
— **Rendelés d. e. 8-11-ig, d. u. 2-6-ig.** —
Kezelés egész napon át. — Kiváratra prospektus

Idégyengességi állapotok
Almatlanság.
Hűdés (Paralysis).
Idegfájdalmak, Idegzásbák (Neuralgiák, Ischias).
Gerincvelősorradás (Tabes).
Szívbetegségek.
Véredényelmeszesedés.
Köszvény és csusz (Rheuma, huygysavas lerakódások, ízületi és csontbajok).
Székrekedés.
Anyagcserebajok. (Egészítők, cukorbetegség, vérszegénység).
Bőrbajok. Bőrviszketeg
Hajbetegségek (Hajhullás, kopaszág).
Aranyeres csomók.

KÖZGAZDASÁG.

A kamara a kormány ellen.

Budapest, február 6.

Ma délután tartott teljes ülésén mutatta be a budapesti kereskedelmi és iparkamara az 1907. évi tevékenységéről szóló jelentést. E jelentés kapcsán igen éles támadások hangzottak el a kormány ellen, amely a felszólalások szerint, a kereskedők és iparosok érdekeit nemcsak hogy figyelmen kívül hagyja, de a legtöbb esetben egyenesen ellenük cselekszik. A teljes ülésen Lánzy Leó főrendiházi tag elnököt, aki a napirend előtt meleg részvétellel emlékezett meg Hevesi Ödön kamarai tag elhunytáról, kiemeelve közgazdasági életünk fejlesztése körül szerzett érdemeit. Hevesi Ödön emlékét a mai ülés jegyzőkönyvében örökítették meg. Helyébe Róna Sándort, a legtöbb szavazatot nyert póttagot hívják be.

Áttérve a napirendre, jelentette az elnök, hogy az adóreform dolgában a kamara elnöksége — a Magyar Gyáriparosok Országos Szövetsége, az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés, az Országos Iparegyesület és a Magyar Kereskedelmi Csarnok vezetőségeinek bevonásával — több gyűlést tartott, részint, hogy a különféle kívánalmakat összeegyeztesse, részint, hogy a követendő eljárásra nézve megállapodást létesítsen. Ugyancsak az adóreform dolgában értekezletet tartottak a kamarai titkárok is. Tudatta ezután az elnök, hogy a kamara sürgős felterjesztést intézett a kereskedelmi miniszterhez a Déli Vasutnak a magyar malomiparra nézve sérelmes díjszabási intézkedései miatt.

Az elnöki jelentések tudomásulvétele után Dán Leó kamarai tag arra kérte az elnökséget, hogy gondoskodjék a kereskedői és ipari köröknek az adókielvető bizottságokban való méltányos képviseletéről. Felhívta továbbá a kamara figyelmét a kihágási eljárás reformjának szükségességére.

Ezután áttért a teljes ülés a kamara 1907. évi tevékenységéről szóló jelentés tárgyalására.

Elsőnek Kohn Gábor szólalt fel. Konstatálja, hogy a kamara működése ismét teljes meddőséget tüntet fel. A kereskedelmi minisztérium ahelyett, hogy védője lenne a kereskedelemnek, amint a hivatása parancsolná, egyenesen kerékkötője annak. Mostoha-gyermekként tekint s csak akkor dob oda neki egy falat száraz kenyeret, ha az éhségtől már majd kiadól. Szól azután az államvasuti misériákról, amelyek egyenesen provokálják a megbotránkozást. Megtörtént, hogy egy szállítmánya csak két hét múltán érkezett a fővárosból Gödöllőre, Kőbányára pedig 12 nap múlva. Ha egy privát társaságnál fordulna elő ilyesmi, a vezetőséget már régen elcsabák volna. A kereskedelmi kormány egyáltalán tönkretesz mindent, ami tönkretehető. Beszéde végén Kohn Gábor a kamara elnökéhez fordul és kéri őt, hogy lépjen fel erőlyesebben a kormányval szemben.

Kriszhaber Leó szomorú tünetnek mondja, hogy a kormányelnök a polgárság jogos önvédelmét lázadásnak minősíti. Nézete szerint a kamara elnöksége nem használta ki eléggé a kamarában rejlő erőket. Fel kellett volna rázni közönyéből a kereskedővilágot.

Lánzy Leó kijelenti, hogy az elhangzott éles szavak nem a kamara, hanem más fórum elé tartoznak. A felszólalók támadták a kormányt, a kereskedelemellenes áramlatot, az államvasutat, de hát mindez nem a kamara elé való. Ami pedig a kamara elnökségét illeti, ahhoz bizony gyenge, hogy mozgásba hozza a szunnyadó társadalmi erőket. A kamara felírhat a kormányhoz, panaszkodhatik, de az általános irányzattal szemben, amely a kormányra is átragadt, tehetetlen. Nyílt, egyenes konfliktust a kormányval nem idézhet fel, mert ez még nagyobb kárára lenne a kereskedelmi és ipari érdekeknek. A kamara igyekezett minden egyes konkrét kérdésben állást foglalni, de az egész gazdasági politikát felülről nagy kérdések tárgyalása nem a kamara, hanem a kormány elé tartozik.

Madary Gábor védelmébe akarta venni a nemzeti kormányt, de minden oldalról hangos ellentmondással találkozott. Indítványát, hogy a kormánynak bizalmat szavazzon a kamara, nem fogadták el.

Sándor Pál emelkedett ezután szólásra. Eloszlata az elnök aggodalmait aziránt, mintha csak egy tagja is lenne a kamarának, aki vele szemben bizalmatlansággal viseltetnék. A kamara elnöksége a mai viszonyok közt nem tehetett többet, mint amennyit tett s nem rajta mult, hogy nem ért el eredményeket. Párhuzamot von ezután a mult és a jelen között. Az elmúlt kormányok minden fontosabb gazdasági kérdésben kikérték a kamara véleményét s egyik sem volt olyan vakmerő, hogy javaslatokat nyújtson be a kereskedőkről a kereskedők megkérdezése nélkül. A jelenlegi kormány ezt is megteszi. És ennek oka a kereskedők bárgyúsága és bátortalansága. Kétféle kereskedő van nálunk: olyan, aki szubvencziót kap és olyan, aki szubvencziót remél. (Élénk helyeslés.) Ez a hiba! De mindezekért a kamara elnökségét nem lehet felelősségre vonni. Ő megtette a kötelességét.

A teljes ülés ezután a jelentést tudomásul vette.

Több miniszteri leirat tudomásulvétele után tárgyalás alá került Kriszhaber Leó kamarai tag indítványa, amely odairányul, hogy a kamara írjon fel a kormányhoz s kérje, hogy a tárgyalás alatt álló végrehajtási törvényjavaslatba vegyen fel oly átmeneti intézkedést, amelynek értelmében a jelenlegi törvény érvénye idején létrejött hitelügyletek ennek szabályai szerint legyenek végrehajthatók a jövőben is. Az indítványt a kamara kereskedelmi és ipari osztálya elfogadásra ajánlja s a teljes ülés hozzá is járult.

A kereskedelmi miniszter véleményét kért a kamarától arra nézve, hogy az élelmiszerek árusítására feljogosított fűszerkereskedő árusíthat-e cukrászipari süteményt. A kamara véleménye az, hogy árusíthat.

Guttman Ádám kamarai tag oly értelmű indítványt tett, hogy az azonosozgú pénzintézetek a czégyegyzésükben jelöljék meg működési helyüket is, mert ennek mellőzése a hitelélet terén sok visszásságra vezet. A teljes ülés az indítványt magáévá tette.

Borkereskedői körökből az a javaslat érkezett a kamarához, hogy intézkedjék az érdekelt körök meghallgatása iránt, mielőtt a képviselőház elé kerülne a bortörvény revíziója. A teljes ülés ehhez hozzájárult.

Ugyancsak hozzájárult a teljes ülés a kereskedelmi osztály azon javaslatához is, hogy a képviselőház elé terjesztett uszortörvény-javaslatot tegye a kamara beható tanácskozás tárgyává.

Több kisebbjelentőségű ügy elintézése után az ülés véget ért.

Banktisztviselők mozgalma és a „Pénzintézeti Klub”. A fővárosi pénzintézeti tisztviselők akciója — amint értesülünk — más irányban is érvényesülést keres, mint az eddigi mozgalom, hol a tisztviselők az intézeteik vezetőségéhez fordultak helyzetük javítása érdekében. Ez az említett mozgalom a „Pénzintézeti Tisztviselők Országos Egyesülete” kebelében kezdődik, amennyiben a klub tagjainak nagy része elégedetlen a mostani vezetéssel, melynek tagjai javarészt a nagyobb bankok igazgatói és magasrangú tisztviselői sorából került ki s az elégedetlen csoportnak — mely a tagok jelentékeny részét képviseli — az a célja, hogy a mostani vezetés tagjai helyébe nagyobb részt banktisztviselőket állítson. Ez irányban tegnap a klubtagok látogatott értekezletet tartottak s a csoport a jövő héten tartandó közgyűlésen igyekszik elhatározásának érvényt szerezni.

Petroleum-vonatok. Ausztriában egy idő óta tervezik, hogy külön petroleum-vonatot indítsanak a nyersolajtermelő helyekről a finomítók állomásaira. Ebben az ügyben máris értekezletet tartottak az osztrák vasutminisztériumban. Az értekezleten, mivel az a terv, hogy Magyarország felé is indítsanak petroleum-vonatot, a magyar államvasutakat Molnár felügyelő és Gärtner főellenőr, a kassa-oderbergi vasutat Szekula kir. tanácsos, főfelügyelő képviselték. Az értekezlet megállapodott abban, hogy a galicziai nyers petroleum-telepekről közvetlen tartályvonatokat indítsanak a budapesti, fiumei, pozsonyi, orsovai és mezőtelegi finomítókhoz. A petroleum egész vonatokon érkezik majd a finomítókhoz, ami által a szállítás tetemesen gyorsabb lesz. Az üres tartályokat is közvetlen vonatok viszik vissza oda, ahova valók.

Az Esztergom-Szászvári Köszénbánya és a Salgótarjáni. Az Esztergom-Szászvári Köszénbánya r.-t. még 1901-ben — amint ismeretes — szerződést kötött a Salgótarjáni Köszénbánya r.-t.-al, mely szerint az előbb említett társaság részvényeinek egy, rész

átmegy a Salgótarjáni birtokába s a vállalat a vezetését átengedi a Salgótarjániaknak. Ez a szerződés 1908. december 31-én lejárt, de az Esztergom-Szászvári igazgatósága már most kívánt gondoskodni a meghosszabbításról, ami meg is történt. Természetesen az igazgatóság által 1918. december 31-éig meghosszabbított szerződés jóváhagyás végett az „Esztergom-Szászvári” e hó 21-én tartandó közgyűlése elé kerül. Az „Esztergom-Szászvári” részvényeinek nagy része a Salgótarjáni, másik része a Wiener Bankverein birtokában van. Itt említjük, hogy az „Esztergom-Szászvári” igazgatósága ma tartott ülésében Róza Béla és Fillenz Zsigmond főtitkárviselőknek a czégyezetői jogosultságot adományozta.

A Tulipánszövetség a magyar kereskedelem érdekében. A Tulipánszövetség—Magyar Védőegyesület a Magyar Kereskedelmi Csarnok és a Fővárosi Kereskedők Egyesületének kiküldöttjeivel a magyar kereskedelem és társadalom iparpártolásának együttesen követendő módjairól tárgyalt, Cserháthy Jenő műegyetemi tanár elnöklésével. Dobiecski József igazgató ismertette az egyesület céljait, feladatait és annak megvalósítására alapított gyakorlati eszközöket, daczára annak, hogy a kereskedelem tartózkodóan viselkedik. Sigmund Gusztáv, a Fővárosi Kereskedők Egyesületének kiküldöttje ismerteti egyesületének a Tulipánszövetség—Magyar Védőegyesület eszméivel azonos céljait. Kijelenti, hogy buzdításuk következtében alig van fővárosi kereskedő, kinél legalább egyféle honi áru ne volna kapható. Sok oly feladatot tud, melyet az egyesület a fővárosi körökkel együttesen oldhatna meg s az együttműködést üdvösnek tartja, a védőtábla szigorú engedélyezési feltételeit azonban a kereskedőkre nézve sértőnek találja. Nézete szerint az üzletek ellenőrzését az egyes szakmákra kellene bízni. Dr. Kraemer József és Kunz Gusztáv szintén örömmel látják a közeledést és dr. Kraemer legközelebb több indítványt terjeszt elő az együttes megoldásra. Dr. Schreyer Jenő, a Magyar Kereskedelmi Csarnok titkára az elhangzottakat tudomásul veszi s testületének véleményét egy folytatólagos ülésen óhajtja előadni. Ligárt János hozzászólása után Cserháthy Jenő elnök a folytatólagos értekezletet hétfőre, február 10-ikére tűzte ki.

Csődbe jutott pénzintézetek. A József- és Ferencvárosi takarékpénztár részvénytársaság ellen, amelynek bajairól hírt adtuk, a hitelezők csődöt kértek. Egyidejűleg a csőd elrendelését kérelmezték a Leszámitoló bank és takarékpénztár ellen is. A királyi törvényszék ma a csődöt mind a két esetben elrendelte és a József- és Ferencvárosi takarékpénztár számára csődbiztosá dr. Tomcsányi László törvényszéki bírót, tömeggondnokká dr. Marton Henriket nevezte ki. A Leszámitolóbank és takarékpénztár csődbiztosá szintén dr. Tomcsányi László, tömeggondnok pedig dr. Bakonyi Samu ügyvéd lett.

Egy kisbank alapítke-emelése. A Budapest-Józsefvárosi Bank és Takarékpénztár ma tartotta meg évi rendes közgyűlését. Az évi mérleg 40.119 korona 81 fillér tiszta haszonnal zárul, melyből a részvényeseknek 6%-os osztalék jut. A közgyűlés elhatározta, hogy a részvénytőkét félmillióról egy millió koronára emeli fel. A bank 1905-ben alakult félmillió korona tőkével.

Kirakatrendezők szervezkedése. A budapesti kirakatrendezők vasárnap tartott értekezletükön elhatározták, hogy a Kereskedelmi Alkalmazottak Országos Egyesületében tömörülve szakosztályt létesítenek. Alakuló ülésüket e hó 9-én, vasárnap délután 11 órakor a Kereskedelmi Alkalmazottak Országos Egyesületében (V., Nagykorona-utca 13., I. em.) tartják meg.

Egy szövetkezet felszámolása. Ma számunkban megírtuk, hogy a Magyar Leszámitoló társaság m. sz. átadja kizárólagos üzletágát, a nyílt követelések leszámitolását a vele szoros összekötésben lévő Magyar kereskedelmi hitelbank részvénytársaságnak. Miután a szövetkezet ezt a kizárólagosan üzött üzletágat tovább nem folytatja, egyúttal felszámol. Az intézet igazgatósága a folyó hó 14-én tartandó közgyűlésnek a mérleg előterjesztésén és egyéb tárgyakon kívül a felszámolást is javasolni fogja.

Csödek. Buday Emil budapesti bejelentett czég (üzlete: IV., Váci-utca 35.) bei. írászabó ellen a budapesti kereskedelmi- és váltótörvényszék a csődöt megnyitotta. Kinevezettek: Csődbiztosá: dr. Ipvitz Károly kir. törvényszéki albiró, tömeggondnokká: dr. Frankel Bertalan ügyvéd; tömeggondnokhelyettesé: dr. Doroghi Ervin ügyvéd; a

követelések bejelentésére márczius 21. felszámolás tárgyalására április 23., a csődválasztmány megválasztására április 25. tűzött ki határidőül.

Állami kedvezmény megvonása. A kereskedelemügyi miniszter alaposan meglecckéztette a Rózsahelyi Magyar Textilipar Részvénytársaságot, mely annak daczára, hogy állami kedvezményt élvez, gépészeti berendezéseit külföldről szerzi be. Az állami kedvezményt ugyanis a minisztérium azzal a kikötéssel engedélyezte a részvénytársaságnak, hogy a külföldről behozható nyersvas-szükséglete az összes enemi szükséglete huszonöt százalékánál több nem lehet. A részvénytársaság ujabban is osztrák gyárnál rendelt kazánokat, ami a kereskedelemügyi kormány tudomására jutott. A miniszter most erőlyes hangu leiratot intézett a részvénytársasághoz aziránt, hogy ha előzetes engedély nélkül cenzul is külföldről szereznék be gépészeti berendezést, a gyárat megbírságotlani és tőle az állami kedvezményt megvonni fogja. A kereskedelemügyi miniszter leiratához nem szükséges kommentár, de szavunk kell hogy legyen a Rózsahelyi Textilgyár r. t. eléggé el nem ítélhető eljárásához, hogy az adózó polgárok filléreiből élvezett állami kedvezményt nem áttolja felvenni s akkor, amidőn maga a magyar törvényhozás és társadalom a nemzeti ipar és termelés védelméért sorompóba állott az egész vonalon, a rózsahelyi gyár r. t. külföldre viszi ki azt a pénzt, amit ugyszólván könyöradományképen kap a nemzetől.

Gazdák és az adóreform. Ma foglalkozott másodizben az Országos Magyar Gazdasági Egyesület közgazdasági szakosztálya a pénzügyminiszter által a parlament elé benyújtott adóreform-javaslatokkal. A mai tanácskozást megelőzőleg a szakosztály január 25-én tartott ülésén a tanács javaslatával szemben gróf Zselénszki Róbert és Lázár Pál határozati javaslatot terjesztettek elő s a szakosztály nem tudott akkor végleges megállapodásra jutni, hanem a vita során fölmerült indítványokkal együtt kiadta újból az egyesületi tanácsnak összeegyeztetés végett. A mai szakosztályi ülésre, melyen E m ö d y József elnököt, az egyesületi tanács előterjesztette a határozati javaslatot, melyet Szilassy Zoltán orsz. képviselő, szövetségi titkár indokolt meg. Az előadó utalt arra, hogy Wekerle pénzügyminiszter adóreform-törvényjavaslatával szemben az egyesület azt az álláspontot foglalja el, hogy a hozadéki adórendszer hiányának lehető kiküszöbölése mellett a jövedelmi adózás rendszerére való áttérést követeli épp azon szempontból, hogy azon hibák és aránytalanságok, melyek a hozadéki adórendszertől el nem választhatók, lehetőleg kiküszöböltesse a személyes jövedelmi adórendszer behozatalával. A tanács határozati javaslatával szemben gróf Zselénszki Róbert újból ajánlotta elfogadásra a múlt ülésen beterjesztett javaslatát, melyben Wekerle adóreform-törvényjavaslatát a gazdaközönség részéről a limine elutasítandóknak tartja. A szakosztály óriási többsége azonban Zselénszki javaslatának mellesével az egyesületi tanács határozati javaslatát fogadta el részletes tárgyalás alapjául s hosszabb vita után a javaslat egyes pontjainak némi módosításával az igazgató-választmány elé terjeszteni határozta. E m ö d y József indítványára a szakosztály köszönetet szavazott Szilassy Zoltánnak nagy szakavatottsággal kidolgozott előadói munkálatáért.

Bécs város kölcsöne. Amint már jeleztük, a Bécs város kölcsönének finanszírozására vállalkozó Ländlerbanknak az volt a terve, hogy Berlinben és Párisban kiserli meg a kölcsön részbeni elhelyezését, illetve, hogy az ottani bankokhoz fordul a finanszírozásban való részvétel végett. Bécsi pénzügyi körökben ujabban az a hír járja, hogy a berlini kombináció már is vízbe esett, mert a Deutsche Bank nem igen hajlandó a szindikátusba belépni s más bank is aligha vállalkozik az üzletre, mert a német bankoknak amugy is sok értékpapiros van tárczájukban, azonfelül a német piacozon millió és millió közkölcsön vár elhelyezésre. Így tehát a párisi szövetségesekre és a Ländlerbank ottani csoportjára várt majd a bécsi kölcsön finanszírozásában való részvétel. Ez talán inkább sikerül, mert ha nem, ugy nem marad más hátra, mint hogy a Ländlerbank Londonban keressen érdektársakat, hol már egyszer csinált „jó” üzleteket.

Bryan a newyorki tőzsde ellen. A demokratsa párt elnökjelöltje, Bryan, — mint Newyorkból jelentik — egy beszédében éles támadást intézett a tőzsde ellen. — A newyorki tőzsdehez képest — mondotta Bryan — Monte-Carlo, legalább ami a ténkrejutott játékosok öngyilkosságát illeti, ártatlan szórakozóhely. A játékosok befolyása a nem játékosokra a newyorki játéklarlangban még nagyobb, sikkasztó pedig több van a newyorki tőzsdén, mint

amennyi
vábbi fol
dését és
széde a
új alapot
zal, hogy
zető emb
tős valut
szik, min
okozhatn
hogy me
kévő net
agitáció
lesz, min
nak valu
latunk 2
leg nem
jén az
lelőkött
kulálnak
elnöksége

Magy
megjelenő
ben mag
tani. Az
vetségi
bankház
tasé lenn
volna, hoz
hogy ez
gyen rész

Délig
Fiuméba
zöse 14.00
első nagy
téli évsza

A BUD

A hau
lanyhaság
fegnapi en
dülését
csalódott.
lőre kilátá
nek az ap
nak nagy
ténik, nagy
szempont
ció igyek
rott április
dulni. Apr
délután 11
olcsóbbodt
lisi, mely
készárupia
han. A kin
előző nap

Elad
Buza.
rona 100
24.10 kor
Fejérn
mm. 76.5
76.5 kg. 2
Raktár
77 kg. 23.
űszkös, 40

Tenge
Az ár

A hat

Reg
Rasz
nak

amennyi Fagin tolvajiskolájából kikerül. Beszéde továbbí folyamán Bryan újabb felvetette a valuta kérdését és az ezüstvaluta mellett agított. Bryan beszéde a tőzsdén tömeges eladásokra adott okot és új alapot szolgáltatott a kontremín támadásaira. Azaz, hogy játékosoknak nevezik őket, a tőzsde vezető emberei nem sokat törődnek, de tartanak a kétfős valuta melletti agitáció felújításától és azt hiszik, hogy Bryan ezüst-agitációjával nagy kárt okozhatna a pénzügyi érdekeknek, dacára annak, hogy megválasztását az Egyesült Államok elnöke nem igen remélheti. Az ezüst-valutával való agitációnak is valószínűleg ugyanannyi eredménye lesz, mint a tőzsdeellenes harcoknak. Az amerikaiaknak valutaiügyi téren már volt kellemetlen tapasztalatunk a kezeses Sherman-bill idején és valószínűleg nem helyezik ismét vissza — ahogy annak idején az ezüst-valuta hívei mondták — a trónjáról lelékött ezüstöt. A Wall-Streeten pedig vigan spekulálnak majd ezután is, még talán Bryan esetleges elnöksége idején is.

Magyar bank Bukarestben? A Bukarestben megjelenő „Romániai Hírlap” jelenti, hogy Bukarestben magyar tőkével egy iparbankot fognak alapítani. Az új bank alapítói gróf Szapáry bukaresti követségi tanácsos, Söpkéz, a Marmarosch-Blank bankház igazgatója és dr. Marisch kereskedelmi attasé lennének. Gróf Szapáry állítólag megígérte volna, hogy közbe fog járni a magyar kormányánál (?) hogy ez a bank alapításában 100.000 frankkal vegyen részt.

Déligyümölcs-import. Cataniából kedden érkezett Fiuméba az Adria hajózársaság Andrássy nevű gőze 14.000 láda déligyümölcs-rakományával. Ez az első nagy déligyümölcs-szállítmány, amely az ideai téli évszakban Fiuméba érkezett.

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE Gabonátőzsde.

A hausse nem sokáig tartott. Ma ismét feneketlen lanyhaság uralkodott a gabonátőzsdén. A buzaárak tegnapi emelése után mindenütt a lisztüzletnek fellendülését remélték és ezen várakozásban mindenki csalódott. Annyi liszt hever a bankoknál, hogy egyelőre kilátás sem lehet ezeknek a nyomasztó készleteknek az apasztására. Mindaddig, míg ezen, a malmoknak nagy gondot okozó helyzeten változás nem történik, nagyobb buzavásárlásra kilátás sem lehet. Ezen szempontok okozták a mai lanyhaságot és a spekuláció igyekezett is a tegnapi magas árákon bevásárolt áprilisi buza kötéseitől áldozatok árán is szabadulni. Áprilisi buza, mely tegnap 12.16-on zárult, ma délután 11.82-ig csökkent. A többi terminusok szintén olcsóbbodtak, de korántsem annyira, mint az áprilisi, melyet még mindig tulmagasnak tartanak. A készáru piacpon 6000 mázsa kelt el 10 fillérrel olcsóbban. A kínálat ma valamivel jobbnak látszott, mint az előző napokon.

Eladott:

Buza. Tiszavidéki: 100 mm. 80 kg. 24.30 korona 100 mm. 78 kg. 24.30 korona, 200 mm. 77 kg. 24.10 korona, 350 mm. 76 kg. 24 korona.
Fejérmegyei: 500 mm. 78 kg. 24.10 korona, 225 mm. 76.5 kg. 23.70 korona, mind kp. mellett, 300 mm. 76.5 kg. 23.70 korona.
Raktár: 2000 mm. 79 kg. 24.40 korona, 600 mm. 77 kg. 23.60 korona, 215 mm. 76 kg. 22.40 korona, úszkös, 400 mm. 75 kg. 23.80 korona.
Tengeri: 500 mm. 13.40 korona paritás.
 Az árak 100 kilogr.-kint koronákban értendők.

Budapesti gabonaforgalom.

1908. február 4-től február 5-ig.

Erkezett:	Elszállított:
Buza 3780	—
Rozs 204	104
Arpa 618	51
Zab 408	—
Tengeri 914	—
Liszt —	6990
Korpa —	2111

A határidőpiacpon köttetett:

Délelőtt:
 Előfordult kötések (50 kg.-kint):
 Buza 1908. áprilisra 12.12, 12.11, 12.15, 11.86, 11.90.
 Buza 1908. októberre 10.53, 10.54, 10.38.
 Rozs 1908. áprilisra 10.17, 10.25, 10.12.
 Rozs 1908. októberre 9.02, 9.03, 8.95.
 Zab 1908. áprilisra 8.14, 8.15, 8. —.
 Tengeri 1908. májusra 6.85, 6.86, 6.80.

1 óra 30 perczkor zárulnak:

áprilisi buza	11.91	11.92
októberi buza	10.38	10.39
áprilisi rozs	10.13	10.14
októberi rozs	8.95	8.96
áprilisi zab	7.96	7.97
májusi tengeri	6.80	6.81

Délutáni forgalom.

Délután lanyha volt a hangulat, mire az árfolyamok is elgyengültek.

4 óra 30 perczkor zárulnak

Buza 1908. áprilisra	—	—	11.83	11.84
Buza új októberi	—	—	10.33	10.34
Rozs 1908. áprilisra	—	—	10.10	10.11
Rozs új októberi	—	—	8.93	8.94
Zab 1908. áprilisra	—	—	7.93	7.94
Tengeri 1908. májusra	—	—	6.81	6.82

Értéktőzsde.

Ma a megnyitáskor egy kis külpolitika zavarta meg a különben szilárd hangulatot, de ennek hatása hamar elsimult. Később azonban bécsi vásárlásokra barátságosabb hangulat jutott kifejezésre, mire az árfolyamok megszilárdultak. Mindennek dacára a nemzetközi értékek ma alacsonyabban zárultak. A tegnapi záróárfolyamokhoz képest a Magyar hitel 2.50 kor., az Osztrák hitel 1.50 kor., a Leszámitoló bank —.50 kor., a Rimamurányi —.50 kor., az Államvasut 1.50 koronával alacsonyabb jegyzéshez jutott. A helyi piacon érdeklődés mutatkozott a Kereskedelmi részvénytársaság, a Weitzer-gyári és a Kőszénbánya és téglagyári részvények után.

Az orosz-török konfliktusra, valamint alacsonyabb amerikai jegyzésekre az előtőzsde gyenge irányzattal folyt le és a forgalomra került értékek árfolyamai mérsékelt üzlet mellett hanyatlottak. A déli tőzsdén bécsi arbitrázs vételekre az irányzat megszilárdult és az értékek árfolyamai mérsékelt forgalom mellett javultak.

Az utótőzsdén szilárd volt az irányzat, a koronajáradékot bécsi számlára keresték.

Előtőzsde.

Előtőzsde gyenge.
 Köttetett: Osztrák hitelrészvény 650.—649.—, Magyar hitelrészvény 786.—785.—, Osztrák-magyar államvasut 679.—, Déli vasut 146.—, Rimamurányi vasmű 540.75—539.75, Magyar leszámitoló bank 500.25—499.50, Jelzálogbank 444.50—443.50, Közüti vaspálya 566.—563.—, Városi villamos vasut 281.—280.50, Magyar koronajáradék 95.05—94.95, Hazai bank 294.—293.—, Első hazai takarékp. r.-t. 1900.—.

Déli tőzsde.

A déli tőzsde szilárdult.
 Köttetett: Osztrák hitelrészvény 649.25—650.75, Magyar hitelrészv. 784.75—785.75, Déli vasut 146.—, Rimamurányi vasmű 54.—540.50, Magyar leszámitoló bank 499.55—501.—, Jelzálogbank 443.50—444.50, Közüti vaspálya 564.—563.—, Magyar koronajáradék 95.02½—95.05, Hazai bank 293.50—294.—, 4%-os fővárosi kölcsön 93.10, Kereskedelmi r.-t. 6.6.—6.67.50, Első hazai takarékpénztár 1914.—, Első magy. ált. biztosító 1030.—, Kőszénbányai gőztéglagyár 1250.—, Drasche-féle téglagyár 517.—521.—, Salgótarjáni kőszénbánya 606.—607.—, Weitzer-féle vagon gyár 382.—385.—, Prémium-üzlet: A díjbiztosításokért fizettek: Osztrák hitelrészvényekért holnapra 4.—5.—K, 8 napra 8.—10.—K, február végére 24.—26.—K.

Utótőzsde.

Az utótőzsde irányzata megszilárdult. Köttetett: Osztrák hitelrészvény 650.—650.25, Magyar hitelrészvény 785.75—786.—, 4% magyar koronajáradék 95.04—95.20, Leszámitoló-bank 500.50.—501.50, Jelzálogbank 445.75—447.—, Államvasut 678.50—679.—, Közüti vasut 567.—567.50, Hazai bank 293.75, Salgótarjáni kőszénbánya r.-t. 6.6.—6.67.50, Drasche-féle gőztéglagyár Végül maradt: Osztrák hitelrészvény 650.25, Magyar hitelrészvény 786.—, 4%-os magyar koronajáradék 95.17½, Leszámitolóbank 501.50, Jelzálogbank 447.—.

Államvasut 679.—, Közüti vasut 567.50, Salgótarjáni kőszénbánya r.-t. 607.50.

BÉCSI GABONATŐZSDE.

Bécs, február 6. (Az Egyetértés távirata.) A tegnapi javulást ma részben gyöngülés váltotta föl. Buza és rozs 10 fillért veszített, anélkül, hogy üzlet fejlődött volna ki, egyéb czikkeken az irányzat nyugodt, tengeri és zab megtartotta tegnapi árfolyulását.

Jegyzetett buza: tiszavidéki 12.75—13.10 korona, mosoni 11.55—11.90 korona, tótfelvidéki 11.50—11.95 kor., déli vasuti 11.45—11.75 korona, marchfeldi 11.20—11.60.

Új-rozs: tótfelvidéki 10.15—10.40 korona, csepeli 10.15—10.35 kor., pestmegyei 10.20—10.45, korona különféle magyar 10.15—10.35 kor., osztrák 10.—10.20 korona.

Arpa: morvaországi 9.20—9.60 kor., marchfeldi 8.60—9.10 kor., bécsvidéki 8.40—9.— kor., tótfelvidéki 7.60—9.30 kor., csepeli 7.80—9.65, győri —.— kor., déli vasuti —.— kor., tiszavidéki 7.20—7.80 korona.

Magyar tengeri: régi 7.25—7.45, új —.— kor., —.— koroná, cinquantin 8.20—8.55, új —.— koroná.

Magyar zab: selejtes —.— kor., közepes 8.40—8.65 korona, elsőrendű 8.65—8.90 kor., válogatott 8.90—9.15 korona.

BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE.

Bécs, február 6. Tekintettel a kedvezőtlen balkáni hírekre és a külföldi alacsonyabb jegyzésekre, az árfolyamok az előtőzsde kezdetén kissé visszaesetek. Később javult a hangulat. Alpési bányarészvényeket és magyar koronajáradékot kerestek, az osztrák-magyar államvasut és a déli vasut részvényeit elhanyagolták. A déli tőzsde nyugodtan, tartott árfolyamokkal indult. Később az üzlet hitelrészvényekben élénkebb lett és ezeknek az árfolyama emelkedett. Hirtenbergi és Lloyd részvények is javultak, A zárlat nyugodt volt.

11 órakor zárulnak:

Osztrák hitelr. 649.50, Magyar hitelr. 786.—, Länderbank —.—, Államvasut 678.50 —.—, Elbavölgyi vasut —.—, Déli vasut 145.50 —.—, Alpési bányatársulat 628.—, Rimamurányi 540.50, Májusi járadék 98.20, Magyar koronajár. —.—, Orosz érték —.—, Török sorsjegy 187.—, Németi márka 117.60.

A déli tőzsde nyugodtan nyílt meg.

1 órakor jegyezték:

Osztrák hitel 650.50, Magyar hitel 786.59, Länderbank 421.—, Unio-bank 555.—, Államvasut 678.50, Anglo-bank —.—, Bankverein —.—, Déli vasut 146.50, Gözhajó —.—, Alpési bányarészvény 627.50, Májusi járadék 98.20, Magyar koronajáradék 95.10, Török sorsjegy 187.—, Németi márka 117.60, Elbavölgyi vasut —.—, Rimamurányi 541.—, Orosz járadék —.—, Keleti vasutak —.—, Skoda —.—, Magyar jelz. —.—, Kárpáti petroleum —.—.

Bécs, február 6. (Osztrák értékek zárlata.)

4.2 százalékos papír-járadék 98.15, 4 százalékos osztrák arany járadék 117.10, 1860-as sorsjegy 152.40, Osztrák hitelsorsjegy 456.—, Angol osztrák bankrészvény 347.75, Bécsi Bankverein 541.50, Osztrák-magyar bank 172.90, Déli vasut 146.—, Dunagőzhajózási társaság 1028.—, Dohány részvény 457.—, Cs. kir. arany (vert.) 11.36, Német bankváltók 117.61, Osztrák Lloyd 441.—, 4.2 százalék. ezüst járadék 98.15—100.20, Osztrák koronajáradék 98.05, 1864-es sorsjegy 262.—, Osztrák hitelintézeti részvény 649.50, Unio-Bank 555.—, Osztrák Länderbank 421.—, Osztrák-magyar államvasut 676.75, Elbevölgyi vasut 426.75, Alpési részvény 626.25, 20 frankos 19.13, Londoni váltóár 240.62, Lipótkohó 447.—, Töröksorsjegy 185.75, Szilárd.

Bécs, február 6. (Magyar értékek zárlata.)

4 százalékos arany-járadék 113.50, Tiszai és szeg, kölc. sorsjegy —.—, Magyar hitelbank részvény 785.75, Magyar leszámitoló és váltó részvény 510.—, Rimamurányi 539.—, Magyar czukoripar —.—, Adria hajózási részvénytársaság 419.—, Magyar koronajáradék 95.20, 4 százalékos magyar földteherm. kötv. 95.70, Magyar nyer.-k. sorsjegy 195.75, Kassa-Oderbergi vasut részvény 366.—, Magyar jelzálogbank 446.—, Magyar keresk. bank —.— kor.

Reggelizés előtt fél pohár Schmidthauer-féle Igmándi keserűvíz

az elrontott gyomrot 2-3 óra alatt tel. jeson rendbe hozza. Kis üveg 40 fillér, nagy üveg 60 fillér.

Használatra valódi áldás gyomorhajósoknak és székzsorulásban szenvedőknek

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDE

Berlin, február 6. (Tőzsdejelentés.) A tegnapi new-yorki tőzsde lanyha irányzata, a londoni magán-leszámitolási kamatláb emelkedése és újabb kincstári utalványbevitel következtében a tőzsde lanyha irányzatban indult. A későbbi folyamatban realizációk nyomásztól hatottak. Zárlatkor és az utó-tőzsde forgalmában csendes üzletmenet mellett kifejezetten gyöngé irányzat észlelhető. Bányáértékek mellett főleg bank- és amerikai vasutak értékei csökkentek, az utóbbiak összhangban New-Yorkkal. Járadekok közül, mely iránt kevés figyelem mutatkozott, 3%-os birodalmi kölcsön annyival csökkent, amennyivel tegnap emelkedett. A hajózási értékek utolsó órában a londoni hajózási konferenciáról érkezett kedvező hírek hatása alatt jól javultak. A készpénzpiac ipari értékei szintén gyöngék. Magán-leszámitolási kamatláb 4%, napipénz 5%.

Zárlatkor jegyeztetik: 4-2 százalékos papíráradék 99.—, 4 százalékos osztrák aranyjárdék 99.—, osztrák hitelrészvény 204.90, Déli vasut 26.50, orosz bankjegyek 214.35, 4 százalékos új orosz kölcsön 76.40, Disconto Commandit 175.25, Dinamit-truszt 161.75, Harpeni 201.90, Unifikált török járadék 95.90, 4-2 százalékos ezüst-járdék 98.10, 4 százalékos magyar aranyjárdék 95.25, Magyar koronajárdék 95.10, Osztrák-magyar államvasut 145.—, Bécsi váltóár 85.—, Olasz járadék —.—, Alt. villamossági Edison 200.50, Gelsenkircheni 185.75, Laurakohó 218.25 Gyenge.

Frankfurt, (Zárlat) február 6. 4-2 százalékos papíráradék —.—, 4 százalékos osztrák aranyjárdék 99.50, 4 százalékos magyar aranyjárdék 95.40, Osztrák hitelintézeti részvény 204.80, Osztrák-magyar államvasut 145.10, Északnyugati vasut —.—, Bustiehradi vasut —.—, Londoni váltóár 204.62, Bécsi Bankverein —.—, Villamos részvény 148.50, 3 százalékos magyar aranykölcsön 77.50, 4-2 százalékos ezüstjárdék 100.10, Osztrák koronajárdék 98.05, Magyar koronajárdék 95.—, Osztrák-magyar bank 123.80, Déli vasut részvény 26.50 Elbevelgyi vasut —.—, Bécsi váltóár 84.95, Párisi váltóár 813.66, Union bank részvény —.—, Alpesi bányarészvény 310.— Nyugodt.

Hamburg, (Zárlat) február 6. 4-2 százalékos ezüstjárdék 99.90, 1860. sorsjegy 152.—, Déli vasut 26.25, 4 százalékos Aranyjárdék 99.—, Osztrák hitelrészvény 204.60 Osztrák-magyar államvasut 145.—, Olasz járadék 103.90, 4 százalékos Magyar aranyjárdék 95.10 Nyugodt.

London, február 6. Angol consol 87 1/2.

Páris, február 6. (Zárlat.) 3 százalékos Francia járadék 96.52, Oszl. aranyjárdék 99.50, Magyar aranyjárdék 95.70, 5 százalékos Bolgár kötelezvény 1896. évről 489.20, 4 százalékos Olasz járadék —.—, Déli vasut elsőbbségi kötv. 316.— 5 százalékos marokkói járadék 506.—, 4 százalékos 1890. Román kölcsön —.—, 4 százalékos Kons. amort. román járadék 90.50, 4 százalékos Amort. román járadék 1905. 91.60, 5 százalékos Orosz járadék 1906. 97.27, 5 száz. Orosz kincstári utalvány 1904. 509.—, 4 száz. Szerb járadék 1907. —.—, 4 százalékos spanyol járadék 94.37, 4 százalékos unifikált török jár. 96.70, Török sorsjegy 180.50, Török dohányrészvény 453.—, Osztrák föld-hitelintézet 1142, Osztr. Länderbank 468.—, Magyar Jelzálogbank 484.—, Banque de Paris 14.76 Banque Ottomane 719.—, Osztr. magyar államvasut —.—, Déli vasut 152.—, Meridional vasut 684, Keleti vasutak —.—, Waggon Lits —.—, Hartmann gépgyár 568.—, Rio Tinto 16.62, Sucrerie d'Egypte —.—, Tula 346, Thomson Houston —.—, Urikányi köszén 157, Chartered 21.—, De Beers 360.—, East Rand 91.25, Jagersfontein 93.50, Transvaal Consols —.—, Transvaal Land Company 50.25, Váltó Amsterdamra (rövid) 208.25, Váltó német piacokra (rövid) 122.87, Váltó Bécsre (rövid) 104.43, Váltó Belgiumra (rövid) 1/82, Olasz aranyváltó (rövid) 1/16, Váltó Svájcra (rövid) 1/32, Csek Londonra 251.55, Magánkamatláb 2 1/2%, Rentye.

ÜZLETI TUDÓSÍTÁSOK

Vágómarhavásár.

(Braun József és társa jelentése az „Egyetértés” részére.) Budapest, február 6. Felhajtott: 2015 darab Vágómarha és pedig 1430 darab magyar és tarka ökör, 419 darab magyar és tarka tehén, — darab bosnyák ökör, — darab bosnyák tehén, 141 darab magyar és tarka bika, — darab bosnyák bika, 25 darab magyar bivaly és — darab bosnyák bivaly.

Származási hely szerint: — magyar marha, — darab bosnyák marha.

A mai vásár mivel konzervgyártási célokra vásároltak, továbbá, hogy idegen vevők is részt vettek a vásárlásban némileg kedvezőbb irányzat

mellett folyt le. Az egységi árak 1—2 koronával javultak.

Következő árak jegyeztettek métermázsanként élőszuliban levonás nélkül:

Magyar hizott ökör, legjobb minőségű 70.— 76.— koronáig, kivételesen —.— koronáig, középminőségű 62.—66.— koronáig, silány minőségű 52.—59.— K.-ig. Tarka hizott ökör legjobb minőségű 76—86 koronáig, kivételesen — fill, középminőségű 64—74 koronáig, silány 52.—62.— koronáig. Magyar paraszt ökör legjobb minőségű —.— koronáig, középminőségű 58.—64.— koronáig, silány 48.—56.— koronáig. — Boszniai ökör, legjobb minőségű —.— koronáig, középminőségű —.— koronáig, silányabb minőségű —.— koronáig, kivételesen —.— koronáig, magyar tehén legjobb minőségű 56.—64.— koronáig, kivételesen —.— koronáig, közép minőségű 50.—54.— koronáig, silányabb minőségű 44.—48.— koronáig. Tarka tehén legjobb minőségű 64.—70.— koronáig, kivételesen —.— koronáig, közép minőségű 54.—62.— koronáig, silányabb minőségű 46.—50.— koronáig. Bika legjobb minőségű 64.—68.— koronáig, kivételesen —.— koronáig, közép minőségű 58.—62.— koronáig, silányabb minőségű 48.—56.— koronáig. Bivaly legjobb minőségű —.— koronáig, kivételesen —.— koronáig, közép minőségű 40.—42.— koronáig, silányabb minőségű 36.—38.— koronáig. Kicsontozni való marha —.— koronáig. Boszniai ökör legjobb minőségű —.— koronáig, közép minőségű —.— koronáig, silányabb minőségű —.— koronáig. Növendékmарha —.— koronáig. Mind 100 kilónként élőszuliban.

Sertéskereskedelmi csarnok.

Budapest—Kőbánya.

Budapest, február 6-án. (Hivatalos tudósítás. Hizott sertésárak: Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felül) — fillér Közép (páronként 300—400 kilogrammig terjedő sulyban) — fillér. Fialat nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli sulyban) 117—118 fillér. Fialat közép (páronként 251—320 kilogrammig terjedő sulyban) 118—120 fillér. Könyv (páronként 250 kgr-ig) 120—122 fillér. Szerbiai nehéz (páronként 260 kg fölül sulyban) — fillérig, közép (páronként 240—260 kilogramm sulyban — fillérig.)

Sertéslétszám: 1908. évi február 4. napján volt készlet 21230 drb., 1908 február hó 5-én felhajtott 341 darab, 1908 február 5. napján elszállított 128 darab, 1908 február 6. napjára maradt készletben 21443 drb. A hizott sertésüzlet irányzata: változatlan.

Sertéskonzumvásár.

Budapest febr. 6. (Hiv. tud.) Előző napról maradt 174 darab sertés, 14 darab süldő, — darab malacz. Pótfelhajtás — drb sertés, — drb süldő, — malacz. Mai napi felhajtás 1367 darab sertés, 39 darab süldő, — darab malacz, összesen 1541 darab sertés, 53 darab süldő, — darab malacz. Eladott 1541 darab sertés, 53 darab süldő, — darab malacz. Eladatlanul visszamaradt — drb sertés, — darab süldő, — drb malacz. Mai árak: Zsírsertés öreg elsőrendű 350 kg-on felül ételsulyban 92—96 fillér, ételsulylevonással — fillér. II. rendű 280 kg-tól 350 kgr-ig 90—92 fillér, ételsulylevonással — fillér, fiatal nehéz, 300 kg-on felül fillérig, ételsulylevonással 112—120 fillérig, fiatal közép 220 kg-tól 300 kg-ig — korona, ételsulylevonással 114—120 fillérig, könnyű 220 kg-ig — korona, ételsulylevonással 110—122 fillérig. Belföldi süldő 90—112 korona. Horvát süldő — korona. Malacz — korona. (Árak minden levonás nélkül kilogrammonként, élőszuliban értendők.) A vásár irányzata élénk, az árak változatlanok.

Borjuvásár.

Budapest, február 6. (Hiv. tud.) A mai vásárra felhajtottak 115 darab élő borjut, közte 7 darab leölt borjut, — darab élő bárányt. Fizettek elsőrendű élő borjukért 100—108 fillért, kivételesen 110 — fillért. Középminőségű élő borjukért 88—98 fillért, leölt borjukért 112—116 fillért kilogrammonként (levonás nélkül). Elő bárányokért — korona páronként. Az irányzat általánosságban élénk volt.

Felelős szerkesztő:

PURJESZ LAJOS.

Kiadótulajdonos

A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság.

Igazgató: ERDŐS ARMAND

Kivonat a hivatalos lapból

— Február 6. —

Kinevezések. A pénzügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök a budapesti állampénztárak létszámában Durst Ervin pénztári tisztet segédpénztárnokká, László Károly pénztári segéd tisztet pénztári tiszté, Barka János és Patatics Rezső pénztári gyakornokokat pénztári segéd tisztékké és Leon Lajos budapesti lakos, végzett középiskolai tanulót ideiglenes minőségű pénztári gyakornokká, a szeghalmi adóhivatalhoz Vojzka Teofil szinnyerváraliai adóhivatali gyakornokot adó tiszté ideiglenes minőségben; az igazságügyminiszter dr. Bajcsy Imre felsőbírói járásbírói joggyakornokot a salgótarjáni járásbíróshoz aljegyzővé nevezte ki.

Áthelyezések. Az igazságügyminiszter Hesz János szerdahelyi járásbírói telekkönyvvezetőt a gyulafehérvári törvényszékhez és Konczvald Géza téesői járásbírói irnokot a szeghalmi járásbíróshoz helyezte át.

Pályázatok. A beszerzési pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevősnél számgyakornoki állásra 2 hét alatt; Csörötneken (Vasmegye) postai ügynöki állásra 3 hét alatt; a brassói pénzügyigazgatóságnál irodatiszti állásra 4 hét és az exri pénzügyigazgatóság kerületében 4 vigyázói állásra 8 hét alatt lehet beadni a pályázati kérvényeket.

VIZÁLLÁS.

febr. 6. febr. 5. febr. 6. febr. 5.

Table with columns for location (m. éter) and water level (m. éter) for various stations like Jón, Duna, Tisza, etc.

IDŐJÁRÁS.

A meteorológiai központi intézet távirati jelentése 1908. február 6-án reggel 7 órakor.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete:

Hazánkban az utóbbi 24 óra alatt száraz és változóan felhős idő uralkodott. Helyenként élénk szél keletkezett. A hőmérséklet lényegtelenül változott; maximuma: Fiumében 3 C°, minimuma: Tátrafüreden —17 C° volt.

Prognózis a következő 24 órára:

Változókéony idő várható lényegtelen hőváltással és elvétve csapadékkal.

Table with columns for location (Allomás), wind direction (Szélirány és erője), and temperature (Hőmérséklet) for various cities.

SZÍNHÁZAK
Péntek 1908. február 7-én

Nemzeti színház
Először:
Hazug törvény.
Színmű 3 felvonásban. Írta Molnár Gyula.

Nádasdy Pál, Szacsay Mária, a felesége, Helvey L. Kálmán, Mihályi Erzsike, gyermekei László J. Ezegedy Boldizsár, Barlos Bornemisza Atala, Szecsényi Kólos, Rézshelyi Evelyn, gyermekeik Paulay E. Popescu, Gabányi E-lla, Coriolán, Hajdu Marci, Abonyi

Kézdete 7 órákor

Magyar színház
A császár katonái.
Drama három felvonásban. Írta Földes Imre.

Karady István, Vágó Karady Zoltán, Garas Karady Erzsébet, Borostyán Schneider Lajos, Z. Molnár Merjay István, Réthely Szilassy Ernő, Törzs Joász Géza, Csontos Fadrassy Ágost, Vándori Keller Gyula, Rátkay Szedlacek János, Papp Pintér István, Tarnay Ferencz, Kőrönczy

Kézdete 8 fél órákor

U. Kir. Operaház
Carmen.
Opera 4 felvonásban. Zenéjét szerezte Bizet, Szövegét Merimee Prosper beszélté után írta Meilhac és Halévy L.

Don José, Burrián Escornillo, Szemere Carmen, Szamosi E. Jancsó, Várady Remendé, Pichler Zuzsiga, Kornai Morós, Mihályi László, Zsolnai

Kézdete 7 órákor

Égyszínű-Égopera
Czigánybárd.
Operette 3 felvonásban. Írta Jókai Mór. Zenéjét szerezte Strauss János.

Zsupán Kálmán, Nagy Arzón, Istánya Mirabella, Veszpremi Harinkay Sándor, Kármán Ottókar, Csizra Saffi, Gabor diák, Székely Csizra, Csizra Saffi

Kézdete 8 órákor

Király színház
Varázskeringő
Operette 3 felvonásban. Írta Dörriann és Jacobsch. Fordította Mérei Adolf. Zenéjét szerezte Strauss Oskar.

XIII. Joahim, Nemeth Lofár, Papp Heléna, Poldrás S. Niki, Ráthonyi Gusztó, Csapó Fiderika, Orlov G. Yanczi, Olvós G. Vondoln művészeti szobáigismund, lakaj, Sáfány

Kézdete 8 órákor

BUDAPESTI Cabaret Teréz-körút 28
BONBONNIERS. Telefon 52-38

A Cabaret februárja!
Minden este előadásra kerül a nagyszerű februári műsor!

3 új bohózat! 25 új Cabaret-zsám! 15 új színpadi tréfa! Felépnek: Nagy Endre, László Bécsi, Ferenczy Károly, Balogh Béke, Fábian Kornélia, Szócsy Magda, Kopti Jolán, Huszár, Sajó, Gabányi, Mátr, Kúváry.

Jegyek: Bárd-nál Kosuth Lajos-utca és Andrassy-ut, Zinner-nél Andrassy-ut 4. és a Cabaret pénztáránál, Teréz-körút 28.

Varieté-Színház
ezelőtt: Nemzetközi Orfeum.
BUDAPEST, VIII., Rákóczi-ut 63. szám.
Február 1-től új műsor.

The Kirados kómikus nyújtó tolmások.
The Great 4 Longs akrobata csoport.

G. Gobson színpadi művész.
The Guston zenebohócok.

A TOLVAJ. Bohózat egy felvonásban. Írta Tábori Emil.
Éjeli 12 órától, reggeli 5 óráig
zene és tánc.

Hegedűs Gyula elsőrendű cigányzenekara hangversenyez. Vasár és ünnepeken délután fél 4 órákor delutáni előadás mérsékelt helydrakkal.

„METEOR” SZÁLLODA
Budapest, Erzsébet-körút 6.
Tulajdonos: **RENDES SZIDOR.**

120 kényelmesen berendezett szoba. Melegvízfűtés. Teljes 24 órai liftszolgálat. Vácuum-Cleaner. Fürdők a házban. Szállodai automobil. Szalonok, társalgók.

Figyelmes kiszolgálás. Mérsékelt árak. Feltétlen tisztaság. Fekvés a Keleti és Nyugati pályaudvar között. A technika minden kívánmányával felszerelve. A város központján.

Szobák 4 koronától.

FŐVÁROSI ORFEUM
WALDMANN IMRE igazgató. VI. Nagymező-p. 17.

Gödöllő fénykora.
Táncképek a múlt időkől. Írta: Regel H. E. MERIAN világhírű kutyaszínháza a »Hüllen feleség« című darabban.

Dr. ANGELO LA ROEDIA első porcellánképek. Párisi star

valamint a februári műsor többi szenzációs számai.
Az előadás kezdete 8 órákor.

Jegyelővétel: 10-1 és 3-6 óráig.
A télikerthben reggel 5 óráig VÖRÖS ELEK cigányzenekara hangversenyez.

FOLIES CAPRICE.
RÉVAY-UTCZA 18.
Igazgatók: LEITNER és KELETI. Rendező: ROTT SANDOR

Az előadás kezdete 8 órákor.
1/40 órákor: Ujdonság

„A házibarát”
Bohózat írta: Nemő. Rendező: Werner Mauó.

„Kirándulás a szabadba”
(Cabaret) előadás a Folies Caprice egész személyzete. Rendező: Rott Sandor és Geiger J. balettmester.

Végül: **Was Manner fesselt?** 11 órákor Bohózat írta: Satyr. Rendező: Trebitsch Sándor.
Képzelt pénztár 9-11 és delután 3-6 óráig.
Az 1-50 emeleti Casino de Parisban reggeli 5 óráig zene és tánc

TÁTRA-MULATÓ
VII., KIRÁLY-UTOZA 77.
Igazgatóság: WABITS és GRUNER.
Budapest le-elsőkelőbb családi mulatója.
Ma, 1908. február hó 1-től

Teljesen új szenzációs műsor.
Esti 8 órától 10 óráig Varieté előadás, azontul **Nemzetközi Cabaret előadás.**

Nemes Lessenn Mella Cabaretdiva saját eredeti műsorával. Keller Bernhard bárónó cocottidokok (hartakidér-ttel). La bello Sylvia dán soubrette. Humberto & Renardo zene-excentrikusok. Orlowa Frieda orosz énekesnő és táncosnő. Schmiedt Bertalan humorista teljesen új eredeti műsorával. Maara Gusti előadó soubrette. Sngár Elza cabaret énekesnő. Perenczy Kamilla női baritonista.

Pénztárnyitás 5 órákor. Kezdete 8 órákor.
Telefon 15-10.

Megnyílt! HUNGÁRIA BUFFET.
Heiman J. József-féle
Dohány-utca 56. (Aldorf-utca sarok)
Kittinő magyar konyha. Minden este cigányzene. Valódi jó italok. Női kiszolgálás.

Nyilatkozat. A Csillaghegyi forrásvíz
bakteriológiai szempontból tisztának és kifogástalannak minősítendő.
Dr. Preisz Hugó a.m. kir. állami bakteriológiai Intézet vezetője.

A Csillaghegyi forrásvíz központi irodája Bpest, III., Bécsi-ut 94. Telefon 77-98.

Fényképezőgépek Grammofonok Hangszerek Látszövek és Fegyverek
részletfizetésre
kaphatók
Aufrecht és Godschmied árubázában
Budapest, VII., Rákóczi-ut 26.
Külön-külön képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Uj Idők szépirodalmi, társadalmi és művészeti képes hetilap.
Szerkeszti: **Herczeg Ferencz.**
Előfizetési ára negyedévenként 4 kor.
Mutatványszám kérésre ingyen.
Kiadóhivatal Budapesten, VI., Andrassy-ut 10.

Nászajándékok
jubileumra díszlányok, evő-eszközök, műipari cikkek

részletfizetésre is kaphatók jutányos áron
POLGÁR KÁLMÁN
művészi ékszerterelő
Budapest, Erzsébet-körút 29. l. em.
Árjegyzék 2000 rajzzal ingyen és bérmentve.

HETI MŰSOR.

Február	Nemzeti Színház	U. kir. Operaház	Vigszínház	Király-Színház	Népszínház (Vie-Opera)	Magyar Színház	Vár Színház	Uránia színház
8 Szombat	Hazug törvény	Parasztbecsület Tánchezveleg Bajazzók	Sámson	Varázskeringő	Piros bugyelláris	Gretchen	Nászinduló	-
9 Vasárnap	d. u. Himni dalai este Hazug törvény	Bohémélet Alom	Bernat Sámson	Varázskeringő	Balkiralyino	Hercegek iskolaja	-	A tánc A szerelem története

Hollandi

életbiztosító részvénytársaság
Algemeene Maatschappij van Levensverzekering en Lijfrente
Amsterdam

Magyarországi igazgatóság:
BUDAPEST, VIII., RÁKOCZI-UT 1. SZ.

Az 1906-ik év végén:
a biztosítások összege a 300.000.00
koronát meghaladta,
a díjtartalékok összege 92.748.430'52
korona.

Liberális feltételek. Legolcsóbb díjak.
Prospektusokkal és felvilágosításokkal szívesen szolgál az igazgatóság és a tár-
saság hivatalnokai valamint képviselői az ország egész területén.

Hol keressük a LEGJOBB POWDERT?

Kérjük MÜLLER J. L.-féle

Blaha Serail Poudert

BLAHA LÚJZA (háro éplényiné) szimfóniás legkedvezőbb arczizsora. Valo-
mennyt arcor legjelesebbe egy nappalra, mint este, tekintélyek által megvizsgáltatván, vo-
gyizsának és tökéletesen ártalmannak találta. Mint piperecsikk nélkülözhetetlen, az
arczörnek a leggyöngédebb fehérséget, ifjúkori üdéséget, szépséget és rozspiri kölcsonőz.

Egy doboz ára 80 krajczár. Nagyobb doboz ára 1 forint.

GREME POMPADUR

Öszezoktértesim folytán sikerült a világhírű és föllője hatásos „Creme Pompa-
dur” egész eredeti tisztaságban és erőjében összcélítanom. Es ezen szer, melyel a hír-
neves Pompadur asszony egész agg koráig fonn tudta tartani csodaszépségét, anélkül, hogy
az egészének ártott volna. E kifűnő szer jóval fellimul minden eddigi enemi gyár-
mányt. „Creme Pompadur” este és reggel alkalmazatik, arcor és kezot bedörzsölve aztán
egy kissé behinteni a „Poudert de Serail”-jal.

Egy tégely ára 1,80 ft. Egy tégely ára 1,80 ft.

MÜLLER J. L.

os. és kir. udvari liatszerész és pipere-stappan gyárosnál.
Budapest, IV., Koronaheczeg-u. 2. Az országban mindenütt kapható.

Titkos betegségek

bizos és lelkiismeretes meggyógyítására 23 évi szakorvos
érisi tapasztalata folytán legjobban ajánlhatjuk

Dr. CZINCZÁR

egyetemi orvosdokor specialistát.
Igen rövid idő alatt alapos sikerrel gyógyít: Húgybetegségeket,
magömlést, hólyagbajt, fekélyeket, sphyllist, férfi elgyengé-
lést, onerizést, háterinco- és hólyagbajt, békülést és minden
úfő betegséget biztos módszerrel.

Budapest, 10., Károly-körút 10. I. emelet
Rendel. d. e. 10-4 és este 6-8 óráig.
Videkiet levél útján is biztos eredményre vezet a
gyógyászati gondoskodás.

Munkásokat tetemes árengedménnyel kezel.

Titkos betegségek

gyógyítására legjobban ajánlható 23 éven át szerzett
kórházi tapasztalatai alapján

Dr. KAJDACSY

V. cs. és kir. ezorvos és kórházi főorvos.

Bizos sikerrel, rövid idő alatt gyógyít húgyvesztést, hólyagbajt,
sebeket, bűzű kórt (sphyllist), békülést, elgyengült férfierőt,
idősebbeknél is, onerizést és annak utóhajtást, ideg- és há-
terinco-bajt, valamint minden női bajokat.

RENDEL: 9-4-ig és este 7-8-ig.

Budapest, VIII., József-körút 2.
Levelekre válaszol, gyógyszeréről gondoskodik.
Levél útján is biztos gyógyítást.

Asszonyok vigyazzatok!

Tulnag gyermekkaldás cilen
okvetlen megtanít ve-
dekezni Fischer Róza kézi-
könyve. Ióbb ezer közőnő
és hálaitat. 1 koronáért
(esetleg bélyegeken) meg-
küldi Fischer Róza asszony
Budapest, Damjanich-
utca 28. B. 2. 28015

BIZTOS gyógyulást keresőknek

ki bármily
nemi betegségben szenvednek

mint húgyvesztés és hólyagbajt, húgyvesztésküldés, vesebajt, zava-
rok, éjjeli magömlés, sebek és bűzű kórt, bűzű kórt, bűzű kórt, bűzű kórt,
az onerizés utóhajtást, békülést, békülést, békülést, békülést, békülést,
erő elgyengülés, bármily békülést stb. nőknél fehérlés,
meh bajok, alapos, gyors és gyökeres gyógyítására szű-
rean tudományos és lelkiismeretes gyógyászatunkkal
fogva legjobban ajánljuk

Dr. Garai Antal

V. cs. és kir. osztály főorvos országos hírv és a legregőbb 23
évi lennálló rendelés

Budapest, V. ker., Andrassy-ut 24. sz.

Rendelés naponta 10-4-ig és 7-8-ig este. Időnt húgyvesztés és hó-
lyag bajok vizsgálatá villamos húgyvesztőkör segítségével.
Videkiet levelekre kimoró választ és szakorvos tanácsot nyu-
nok, gyógyszeréről gondoskodik. Titoktartás biztosított.

Nőknek külön váróterem.

Mindenütt kapható a legfinomabb Weider tejszín és Zsolna csokoládé

Csokoládé dessert bonbonok.
Weider Ármin és Béla
csokoládé és cukorkagyár ZSOLNA

Meghívás.

A „Gyöngyösi Takarékpénztár-Egyesület“

folyó 1908. évi február hó 23-ik napján (vasárnap) d. e. 10 órakor
forgalmi helyiségében (Hanisz Imre-tér, Hanák-ház) tartandó

XL. évi rendes közgyűlésére

a t. részvényesek azzal hivatnak meg, hogy a közgyűlési meghívó az alapszabályok
4. §-a értelmében a forgalmi helyiségben kifüggesztett, hogy az évi zármérleg,
jelentések, javaslatok, minden részvényesnek — kinek lakozime előttünk tudva van
— megküldelnek, még ezen felül az eredeti megvizsgált és jóváhagyott zármérleg az
egyesület helyiségében a forgalmi órák alatt a t. érdeklődők rendelkezésére ki van téve.

A közgyűlés tárgyai:

1. Az évi zármérleg, a felügyelőség és igazgatóság jelentése.
2. A tiszta nyereség, a jótékonyági alap és Hanisz Imre alapítvány kama-
tainak felosztása.
3. Az igazgatóság javaslatának tárgyalása, leírások, az alapszabályok 7., 22.,
23., 24., 27., 32., 33., 34. és 42. §-ainak módosítása tárgyában.
4. Kovács P. Ferencz indítványa.
5. Egyesületi elnök, igazgatósági és felügyelő-bizottsági tagok választása.
6. Igazgatóság és felügyelő-bizottság részére a felmentvény megadása iránti
határozathozatal.

Kelt Gyöngyösön, 1908. január 20-án tartott igazgatósági gyűlésünkben.
Az igazgatóság.

Egyenruhák

és egyenruhák, polgári ruhák elegáns és jutá-
zati cikkek, nyos kivitelben

BLUM SÁNDOR

perzsa császári, szerb királyi és orosz császári nagy
hercegi udvari szállítónál,
Budapest, IV., Váci-utca 15. szám.

Zenemű ujdonságok.

	Koronásérték
Bogdán: A bosnyák leány parapló dala	2.-
Csengeri: 104 magyar dal	3.-
Dóczy Nótáskönyve	2.-
Donaldson: Szoknya-nóta, éneklő Pálmai Ilka	1.80
Fall: Die Dollaprincessin operette	6.-
Farkas Pál: Elő szerelem dalkeringő	2.-
Fráter Loránd szerkesztésében 100 dal	8.-
Fücsök: Traum ideala keringő	2.40
— Winterstürme	2.50
Gross: Walkover Momi a tipp király, éneklő Gyárfás	1.80
Haines: Bálkirálynő operette 2 fűzetben	6.-
Bálkirálynő 6 betétszáma Szirmai Alberttől	8.-
Hetényi: A kezem, Cabaret dal	2.-
— Dal a kokottról	1.80
— Jaszleány	1.80
— Lót	1.80
— A szép Spitzerné	1.80
Huber: 120 magyar dalalbum	8.-
Johanson: Jola serenade	2.16
Dr. Kacskó Pongrácz: Dal a tőről	2.-
Kálmán Imre: Dal a moziról	2.-
— A Lloyd munkatársa	2.-
— A mama levele	2.-
Komáromy: Dobó induló	2.-
Lehár: Vig özevgy (Lustige Witwe) operette	6.-
Majo: Helianthe Valse-Tzigane	2.-
Moret: Ezüst patkó indian intermezzo	2.16
— Mákvirág japán románcz	2.16
Rubens: Miss Hook of Holland operette	4.80
Stephanides: A garni, Cabaret dal	1.80
Strass: Varázskeringő (Walzertraum) operette	6.-
Szirmai: Altató dal	1.50
— Böske	1.50
— Az öslegény és a színész	1.50
Tájer: Elmegyek a templom mellett	1.50
Tarka Szimpad: Van-e tehetségem	2.-
— Vén kocsis dala	8.-
— A diófa románcza	1.50
Wetner: A zsúr szürén	1.50
— Frimm diadala	1.50
— Hallja maga Schwars	1.50
— Nagymarosi nyaraló	1.50
Zerkovits: A léha nótája	1.80
— A házmester kisasszony	2.-
— Bankfű	1.80
— Dalffy David	1.80
— Elveszett a harisnyakötőm	1.80
— Fésű nóta	1.80
— Izro indján	1.80
— Láttá-e már Budapestet éjjel?	1.80
— Mért oly rövid a szoknyád Melanie?	1.80
— Poldi, Cabaret dal	1.80

Az összeg előlege beküldése után bérmentre szállítjuk.

Minden nyomtatásban megjelent zenemű nálunk kapható
LAMPÉL R. könyvkereskedése (Vodianer F. és Fiai)
r. 4. Budapest, VI., Andrassy-ut 21.

E hirdetés rovartan minden szövegszerű beiktatása közönséges betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

KIS HIRDETESEK

E hirdetés rovartan minden szövegszerű beiktatása közönséges betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

Pénzszekrények

használtak és újak, rendkívül olcsó áron kaphatók a budapesti pénzszekrény raktárban. Budapest, V. Sárvány-utca 6/C. 288

Vadászfegyver

örökségből származó gyűjtemény, potom áron egyenként is eladó. Modern Toplewer kulcsu 18 frt. Grener záru angol lakatu visszazugró kakasú 25 frt. Öntöltő és töltényvető sörétes Winchester 35 frt. Több szép Hammerles és Drilling feltűnő olcsó áron. Ismétlőlősztolyok és revolverek között velodogg-hammerles és Brauning is ugyszintén fényképező gépek alkalmi vételárban. Radó, Egyetem tér 5E.

Német irodalmi kör, berlini szavaltati és irodalmi tanárnő vezetése alatt, keres még résztvevőket. Megkeresések „Korrekt kiállítás” jellegre Mosse Rudolfhoz Budapest. 5537

Parketagyár

Gyöngyösön ajánlja gyártmányait. 27733

Vigyázzon,

ha meghűlt és vásároljon valódi Réthy-féle csukorkát 60 fillérért. 721p

Részletfizetésre

porcellán szervizek, lámpák. Kérésre árlap ingyen, ivánkovits Károly Szegeczen.

Gimnáziumban

szinjelesen érett, tanításban jártas, perfekt német, kifűnő ajánlatokkal bíró egyetemi hallgató helyben nevelőnek, korrepetitornak ajánlkozik. B. Ferencz, VII., Mária-utca 5. I. 26.

Eladó

circa 800 Complet legutóbban szabadalmazott himző-dobkeret szabadalommal együtt, melyet a m. kir. miniszterium az összes magyarországi állami főiskolákba, mint taneszközt elrendelte, esetleg eszterga-padok és szerzőmókkal együtt családi okok miatt sürgősen és futányosan eladó a vételhez circa 700 frt kell. Bövebbet Várnay Antalnál Győrött. 27931/B

A Falkogen

tűdőbajt gyógyít, szurást, köhögést, lázat biztosan elmulaszt. Ára 3 korona. Kapható: Falk-gyógyszer-tár, Budapest, VIII Rákóczi-tér 2. sz. 27996

Izlésesen

butorozott külbenjáratai utcai szoba egy vagy két intelligens ur részére fűdő használattal azonnal kiadó. Csepregi-utca 2. szám, I. emelet 9 ajtó.

Zálogcédulákat

veszek. Elzálogosított, brillansokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 kor. költségmentesen kiváltak és teljes értéket kifizetem.

Singer Jakob

ékszerkereskedő BUDAPEST, Király-utca 91. szám, Izabella-utcasarkán

Jogi,

politikai szigorlatokra, alap- és államvizsgákra (egyesítgyakból is) Kolozsvárra, Budapestre ugyszintén államszámvevőtanai államvizsgára teljes sikerrel gyorsan, olcsón előkészíti. Jogi szeminárium, Budapest VI., Rózsa-n. 44. III. 8.

Könyveket,

regénysorozatokat, egész könyvtárakat jó áron vásárolok. Ajánlatokat „Könyvkezdő” jelleg alatt a kiadóhivatal továbbít.

Lakást,

bérlhelyiséget, üzletet akar venni, akkor csak Gresham-palotába „Huszárhoz” kell menni. Telefon 81—08 Elsőrangú ajánlatok. Teljes garancia. Válaszbélyeg. Minden bérlhelyiség naponta nyilvántartva.

Zálogcédulákat,

brilliansokat, ékszereket, aranyat, ezüstöt, platinát legmagasabb árban veszek. Brilliansokért többet fizetek, mint amennyit vették. SCHILLER IZIDOR, Síp-utca 8. 27133

Nem kell

már semmire futár, gyorsan szerez mindent „Huszár” Budapest, Mérleg-u. 2. Telefon 81—08 Lakást, lépcsőházi szobát, háztelket, fizethelyiséget, Al-lás”. Válaszbélyeg. Elsőrangú ajánlatok. Teljes garancia. Minden bérlhelyiség, ingatlan naponta nyilvántartva. 27665

Ös. és kir. szab. féli vas-pálya-társaság.

Hálóhelyekkel berendezett kocsi forgalma Budapesten d. v. és Meran között.

Az eddig Budapest déli vasútól Franzensfesteig (Pragerhof-Marburgon át) és viszont közlekedő közvellen kocsi, melyek I. és II. osztályú kocsiutasok között kívül négy I. osztályú hálóhelyivel bírnak. I. évi február hó 1-től kezdve a merani idején alatt Meranba és Meranból formak közlekedni.

Indulás Budapestról este 8 órakor. érkezés Budapestre délelőtt 10 óra 12 perccel.

Az I. osztályú hálóhelyek használatáért a rendes I. oszt. menetjegyeket felül Budapest d. v. ról Meranba vagy viszont hálóhelyenként 21.60 korona pótlilleték fizetendő. Ugyarezen hálóhelyilleték számítatik a részvonalakon megfűtött utra is.

A hálókocsijegyek a vonatok kiindulási állomásain (Budapest d. v. és Meran) a személypénztárnál, továbbá naponként délután 5 óráig a Budapesti városi menetjegyirodában Váci-tér 1.) válthatók, míg utközben, ha hálóhely még rendelkezésre áll, a jegyet a kalauz adja ki.

Ajtók ablakok,

VASREDŐNYÖK, VASRÁCSOK, kapuk használata és újak olcsón kaphatók

Lefkovits Jakabnál Bpest, V. Csáky-utca 26. Korall-utca sarok. Lipót körút közelében.

Fenyőborovicska

(Juniperus) BARTA-féle, 3 liter K 7.50, 4 liter K 9.— bórmentve. FELKAI KONZERVGYÁR Felka, Szepesm. 26973

Villamos világitás

saját dynamóval, lakóházak, gazdaságok részére. Telefon és villamos cikkek árjegyzéke ingyen. Aránlat és felvilágosítás ingyenes. Strigl és Gärtner, elektromérnökök, Budapest VI., Gyár-utca 1. sz. 27855

3 szó
Egyenruha
Tiller
Budapest.

Szepességi csomémégék

BARTA-féle veresafonyabefűtt, málna, szamóca, csepkegöyűzt, gomba- és huskenyerveket, pástétomokat ajánl a FELKAI KONZERVGYÁR Felka, Szepességi. Kerjen árjegyzéket.

BUTOR

árverésről, finom és egy szerű butor, hálósobák és garzon szobák Szalon bűrteliek, gyönyörű tükör, diván, bűrszék, íróasztal, porzaszönyörök és egyes darabok; Fűdés B. VII., Kertész-utca 43. Király-utca sarokházban.

Magán építő iparos iskola előkészítő építő, kőműves és kőfaragó vizsgához biztos sikerrel. Szerény díjazás mellett elfogadott tervek készítését, felülvizsgálatokat és statisztikai számításokat, Vági József műépítész igazgató, Budapest, VII. ker., Baross-tér 17. 27225

Urasági butorokat, szőnyeget, oszillárokat és legteljesebb berendezéseket (gyárat és üzletet is) veszek és eladok.

Nagy Zsigmond

VI., Lázár-utca 3 (a Váci-körút mellett). Gyönyörű választék a legfinomabb modern és stilszerű matt és fényezett mahagoni pilander vagy másfajta háló, ebédli, ülőszoba és szalonbutorokban. Bűzhálósobák, bűrgarnitűrák és kárpitosfűlékben Porzsa, smyrna és más szőnyegekben és függönyökben, modern bronzszillárokkal, gáz, villamos stb.-hez. 6

Veresafonyabefűtt

BARTA-féle, 6 kilós postakosárűveg 6.— korona FELKA, KONZERVGYÁR Felka, Szepesm. 86972

Polgári, gimnáziumi, kereskedelmi, reál, mai gánvizsgálatra, gimnázium különbözetre és érettségire előkészít (hölgyeket is). Kerekes, Almássy-tér 16. sz. II. em. 18. sz. Válaszbélyegyet kérek. 27808

Alkalmi vétel.

Butorok, visszamaradt szőnyegek, kényserű körűmények miatt eladók: mahagoni hálósoba 180 frt, íróasztal könyvszekrény, nyel, olajfestmények 2 frt nagy perzsa szőnyegek, lámpák, 3 águ villany 14 frt. Árverési butoreladás. Dob-utca és Holló-utca szatokplacze. 26618

Modern urasági butorok alkalmi vételre és eladásra háló-, ebédli-, szalon-, uriszoba és irodai teljes berendezések. Dus raktár szőnyegek, függönyök, teríték, csillárok, vas- és rézbutorokban.

GROSZ SÁNDOR és társa Budapest, Liszt Ferenc-tér 8. sz. ezelőtt Gyár-utca Telefon 14—09.

Polgári árák!

Pontos kiszolgálás! Kifűnő szabás! Vidékre mintát küldök, nagyobb rend-lésnél személyesen elmegyek.

Zeliszka János

angol uri szabóterem BUDAPEST, Andrásy-ut 50. I. em. Állandó választék a legdivatosaabb angol és bel-földi szövetekből.

Lakást,

üzlethelyiséget akar kiadni, vagy kivenni, akkor csak Huszárhoz kell menni Budapest, V. Mérleg-u. 2. Telefon 81—08. Teljes garancia, első rangú ajánlatok. Minden bérlhelyiség és ingatlan nyilvántartva.

Bűrszék ipar

bűrsajtólás és bűrfaragás.

KENDI ANTAL

Budapest, IV., Károly-utca 2 az evangélikus iskolaépűletben. Nagy raktár valódi bűrszék és karosszékben, jóval olcsóbb árban, mint eddig. Használt székek átalakítása bűrszékekre olcsó árakban. Legolcsóbb bűrbutorok és állványok. 26618

Építkezéseket!

Gyárat lakóházak terve-zését, felépítését, átalakítását bárhol előnyösen elvállalja, tehermentes te-ljekeket tölteszterre felépíti. Építési tanácsokkal szolgál Borsody építésiroda Bpest, Rákóczy-ut 71. 27792

!! Figyelem!!

Csépűgőptulajdonosok! Az elromlott gabonaosztályozó hengereket (Sortiercylinder) már most küldjék be Helzer és társa cégnek (Bpest, Népszínház-utca 1—3.), a hol a legszakavatottabban és legújtanovosabban javíttatnak, illetve újra befonatnak.

Ki a YES-OUI-SI

ezimű lapot megrendeli, fűtsza minden megérűtötés nélkül és önállóan az

angol és francia nyelveket alaposan megtanul-tatta. Elűszűtési ár negyedéven. Kéni minden kiadásra 3 korona. Megrendeléseket elfogad és mutatványszámokat küld a kiadót hivatal. Budapest, Andrásy-u 97. szám. 27798

1000 családnak

azonnalra szerzett „Huszár” lakást, helyiséget, állást Budapest, Mérleg-u. 2. Telefon 81—08. Válaszbélyeg, Elsőrangú ajánlatok. Minden bérlhelyiség, ingatlan naponta nyilvántartva. 27665

STENOGRAFIA

Ha életpályáján boldogulni akar, tanuljon gyors-írást, gépirást, könyvvit-telt, német nyelvet a Steno-gráfia országos Gabels-berger gyorsíró- és gép-író iskolában. Sokszoro-sított tanfolyamok, copying office, Biztos állásközvetítés, V. Váci-körút 33

Polgáriskolai

gymnáziumi és bármely más magánvizsgára előkűszűtettnek rendes és magántanulók, valamint fel-nűttek (hölgyek is) kik tanulmányaikat felbűszakították legűrűvidebb idő alatt legjobb sikerrel szaktaná-rok vezetése mellett. Egyenkénti tanítás. Tanít-ványok csak korlátolt számban vétetnek fel. Díjazás csakis sikeres vizsga esetén jár. Felvilágosítással szol-gál „Tanár” Budapest, Thűköly-ut 8. I. 3. 27997

Urasági butor

Eladok és veszek; mahagoni hálósobákat, ebéd-löket, szalonokat, rézbutorokat, zongorákat, perzsa és szmírna szőnyeget, függűnyöket, üveg- és bronzszillárokat, petró-leum-lámpákat, bronzszob-rokat, olasz faragványokat, képeket, olajfestményeket, teljes iákkberendezéseket, üzlet berendezéseket.

Nagy és Fia

Állandó nagy lakberendezési kiállítás! IV., Semmelweis-(Ujváros) utca 21., kapubejárata. Az egész házban. Telefon 17—77. Fűűkűzet nincsen. 26618

Magánkutató iroda

Rákóczi-ut 75. Kényes megbűztatásokat, megfigyeléseket, nyomozásokat elvállal egy magán, mint családi ügyekben Kossa-Magyar Gyza. Telefon 67—47. 27750

Kolozsvári

jogtudományi és állam-tudományi szigorla-tokra, államvizsgákra és alapvizsgákra igen alaposan és lelkiismeretesen készítűnk elő a legűrűvidebb idő alatt kiprobált módszerűnkkel, igen szerény díja-zásért. A vizsga sikere-t biztosítja 6 év óta fennálló és kiváló eredményeket produkáló intezűtűnk. Vá-ltójoghól speciális tanfolyam, melyre kor-látolt számban ves-zűnk fel hallgatókat. Csakis utólagos vizsga sikere után igen o-sa-kély díjazással. Levél-bel érűklűdűésekre ki-merítően válaszol Dr. Erűs Vilmos, Kolozs-vár, Magyar-u. 2.

Gyorsírás

(Gabelsberger) Gereben

gyorsíró nűiskolája kiképzűt után állást garántál. Németűl tudóknak tandíjke-zevmény. Írógépek-tatásnűvenűdekeknek díjmentes. 27643

Kristóf-tér 2. szám.

Csemegealma

tűli nemes fajalma és őriás bűrsalma postakosárűnkint 3 kor. 25 kiló ára 12 kor. Hál-zilag fűűtűt barack lekvár 2.40 kor. Kifűnű bűrs-alma-sajt 2 kor., Cukor-édes szűlival 1.40 K. kilója Faibűrűknak hecűlűtűtű-jét 50 koronáért szállítja Szabó XII. Csongrád. 28010

Csemegezőllöt

fagymentesen csomagolva, 5 kilónkűnt 5 koronáért, leginombb táblaalmát 4 koronáért, mézűdes narancsot 3 koronáért szállít Rűttmann Hermin Eiskűn-halason. 27850

30 korona

finom szűvűtűből dívatos fűűtűl-tűny vagy fűűtűl-műrték után romek szabás és finom kivűtűben „Hazai verseny-szabásű” Buda-pest, VII. Thűköly (Csűműrt)-ut 3. I. em. Vidékre min-ták bűrmentve.